

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

19748

Μ. Καραϊσκάκης
Σταδανόμος
12-12-57. ἤφρα. Κέρκυρα

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ

HAMILCAR—HANNIBAL

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο.Ε.Σ.Β.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1) Κείμενον.
- 2) Μετάφρασις.
- 3) Γραμματικά—Σημασιολογικά.
- 4) Συντακτικά.
- 5) Πραγματικά.
- 6) Νόημα καὶ 7) Περιλήψεις.

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΡΩΤΙΟΥ Η ΠΑΡΑΚΟΛΟΥ
ΚΑΘΗΜΕΡΟΥ

ΚΟΡΗΝΑΙΟΥ ΠΕΡΤΟΣ ΒΙΟΙ

HAMILCAR HANNIBAL



ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΑΙΑ ΤΗΝ ΕΤ ΤΑΙΝ ΤΟΝ ΟΚΤΑΤΑΣΙΟΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΚΔΕΥΣΙΜΟΝ ΠΙΣΑΙΟΝ ΤΟΥ 1911



Η ΚΑΘΗΜΕΡΗ (1) ΓΡΑΦΕΤΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΙΚΩΣ
Η ΣΥΝΤΑΞΙΣ (2) ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΤΑΙ (3) ΤΟΝ ΚΑΙ (4) ΤΟΝ ΜΗΝΕΣ

ΓΑΙΗΓΑ

19748

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

*Παράδοξως
Συμψύσει*

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ

HAMILCAR — HANNIBAL

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο.Ε.Σ.Β.

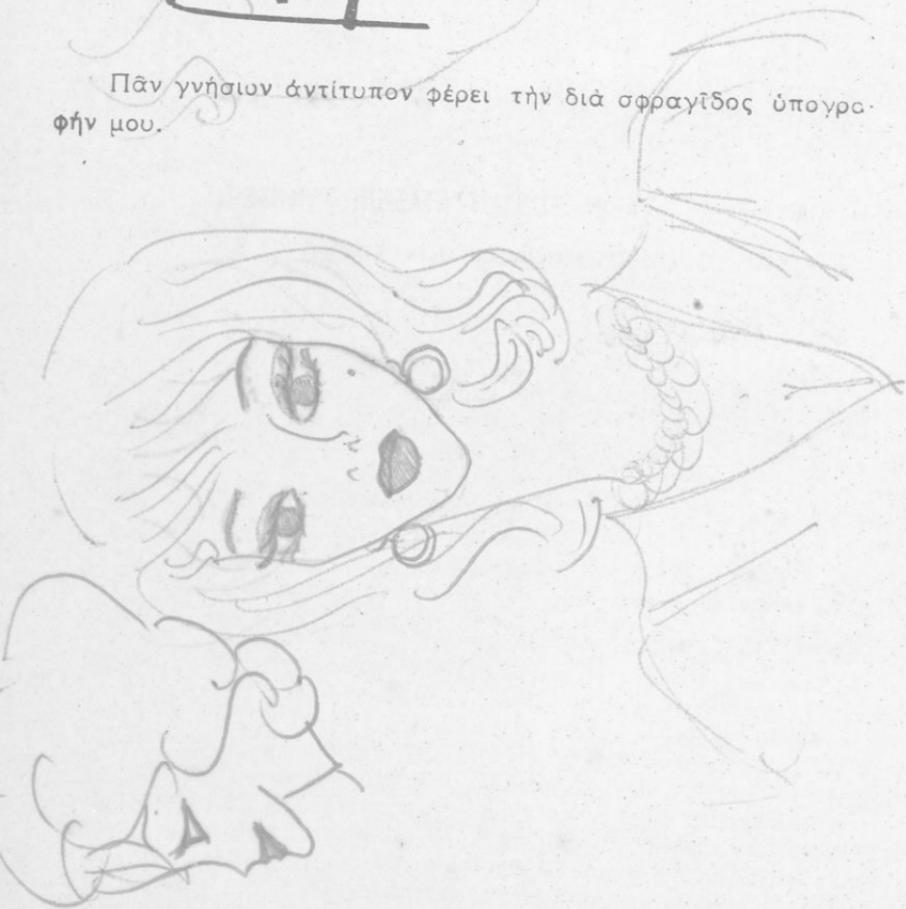
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1) Κείμενον.
- 2) Μετάφρασις.
- 3) Γραμματικά—Σημασιολογικά.
- 4) Συντακτικά.
- 5) Πραγματικά.
- 6) Νόημα καί
- 7) Περιλήψεις.

ΑΘΗΝΑΙ

Γ. Παπαναστασίου

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τήν διά σφραγίδος υπογραφήν μου.



HAMILCAR

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1 § 1+2

Hamilcar, filius Hannibalis, cognomine Barca, Karthaginienſis

primo Poenico bello, sed extrēmis temporibus, admōdum aduſcentūlus coepit in Sicilia praee se exercitū.

cum ante adventum eius et mari et terras Karthaginiensium male gererentur, ipse, ubi affuit, numquam cessit hosti neque locum dedit nocendi,

saepeque e contrario occasione data lacessivit (hostem) semperque discessit superior. quo facto

cum omnia praene Poeni in Sicilia amisissent, ille Er̄cem defendit sic, ut non videretur gestum (esse) bellum eo loco.

Ὁ Ἀμίλκας, υἱὸς τοῦ Ἀννίβα, ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον Βάρκας, Καρχηδόσιος,

κατὰ τὸν πρῶτον Καρχηδοσιακὸν πόλεμον, ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἐσχάτους χρόνους, πολὺ νεαρὸς

ἤρχισεν εἰς τὴν Σικελίαν νὰ προΐσταται τοῦ στρατοῦ.

Ἐνῶ πρὸ τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ ξηρὰν αἱ ἐπιχειρήσεις τῶν Καρχηδοσίων κακῶς διεξήγοντο, ὁ ἴδιος, ὅπου παρευρέθη, οὐδέποτε ὑπεχώρησεν εἰς τὸν ἐχθρὸν οὔτε εὐκαιρίαν ἔδωκε τοῦ νὰ βλάβῃ,

ἀλλὰ τοῦναντίον πολλάκις, εὐκαιρίας δοθείσης, προεκάλεσε (τὸν ἐχθρὸν) καὶ πάντοτε ἀπεχώρησεν ὑπέριτερος.

Τοῦτου δὲ γενομένου, ἐνῶ τὰ πάντα σχεδὸν οἱ Καρχηδόσιοι εἰς τὴν Σικελίαν εἶχον χάσει, ἐκεῖνος τὸν Ἔρκου ὑπερήσπισε κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε δὲν ἐφαίνετο, ὅτι διεξήχθη πόλεμος εἰς αὐτὸν τὸν τόπον.

Γραμματικὰ—Σημασιολογικὰ

Hamilcar, ἄρισ ἄρσ. γ' = Ἀμίλκας. Hannibal, ἄλις ἄρσ. γ' = Ἀννίβας. filius, ii ἄρσ. β' = υἱός. cognomine ἄφαιρ. τοῦ cognomen, ἴνις οὐδ. γ' = ἐπώνυμον. Barca, ae ἄρσ. α' = Βάρκας. Karthaginienſis, is, e ἐπίθ. γ' = Καρχηδόσιος. primus, a, um ὄριθμ. τακτικὸν = πρῶτος. Poenīcus, a, um ἐπίθ. β' = Φοινικὸς, Καρχηδοσιακός. bellum, i οὐδ. β' = πόλεμος. sed ἀντιθετ. σύνδ. = ἀλλὰ. tempus, oris οὐδ. γ' = χρόνος. extrēmus, a, um καὶ extīmus, a, um ὑπερθ. βαθμὸς = ἐσχάτος, τελευταῖος (ὡς θετικὸς λαμβάνεται τὸ exter καὶ exterus = ὁ ἔξω, ἐξωτικὸς, συγκριτ. exteriōr, ior, ius). admōdum (ad + modum) ἐπίρρ. = μάλα, πολὺ, τὸ ὁποῖον ἐπιτείνει τὴν σημασίαν τοῦ aduſcentulus, i ἄρσ. β' = νεανίσκος, νεαρὸς. in πρῶθ. + ἄφαιρ. = ἐν + δοτ. Sicilia, ae θηλ. α' = Σικελία. praeesse ἄπαρ. ἐνεστ. τοῦ praesum, praesūi, praeesse = προΐσταμαι. coe-

pit (=ἤρξατο, ἤρχισε) παρακμ. τοῦ ἔλλιπους ῥ. coeri=ἤρχισα, ὑπερσυντ. coerēgam, τετελ. μέλλ. coerēro ὡς ἔνεστ. λαμβάνεται τὸ incipio=ἀρχίζω (ἄλλα τοιαῦτα ῥ. εἶναι τὸ meminī=μémνημαι, τὸ odi=μισῶ). exercitūi δοτ. ἐνικου τοῦ exercitus, us ἄρσ. δ'=στρατός. cum χρον. σύνδ.=ἐνῶ. ante πρόθ.+αἰτ.=πρὸ+γεν. eius γεν. ἐν. τῆς δεικτ. ἀντ. is, ea, id=οὗτος, αὕτη, τοῦτο. adventus, us ἄρσ. δ'=ἄφεις. pari ἄφαιρ. ἐν. τοῦ mare, is οὐδ. γ'=θάλασσα. terra, ae θηλ. α'=γῆ, ξηρά. male ἐπίρρ. τροπικόν=κακῶς (συγκρ. rejus=κάκιον, ὑπερθ. pessime=κάκιστα). res ὄνομ. πληθ. τοῦ res, rei θηλ. ε'=πράγμα, ἀλλ' ἔδῶ: ἐπιχείρησις. gerentur γ' πληθ. παρατατ. παθητ. ὑποτ. τοῦ gero, gessi, gestum, ἔρε 3=φέρω, διεξάγω (παθητ. geror, gestus sum, geri=φέρομαι, διεξάγομαι). Karthaginiensium γεν. πληθ. (ἰδὲ ἀνωτέρω). ipse, ipsa, ipsum δεικτ. ἀντ.=αὐτός, ὁ ἱδιος. ubi ἀναφορ. τοπικόν ἐπίρρ.=ὅπου. affuit παρακμ. ὄρ. τοῦ adsum, affui, adesse=πάρειμι, παρευρίσκομαι. numquam ἐπίρρ.=οὐδέποτε. hosti δοτ. τοῦ hostis, is ἄρσ. γ'=ἐχθρός. cessit παρακμ. ὄρ. τοῦ cedo, cessi, cessum, cedere 3=χωρῶ, ὑποχωρῶ. neque σύνδ.=οὔτε. locus, i ἄρσ. β'=τόπος, ἔδαφος, εὐκαιρία (εἰς τὸν πληθ. συνήθως ὡς οὐδέτερον: loca). nocendi γενική γερονδίων τοῦ nocēo, nocūi, nocitum, nocēre 2=βλάπτω (τὸ γερονδίων ἀπαντᾷ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις γεν. nocendi, δοτ. nocendo, αἰτιατ. nocendum καὶ ἄφαιρ. nocendo, ἰσοδυναμῆ μετὸ ἔναρθρον ἄφαρ. τῆς ἑλληνικῆς: τοῦ βλάπτειν, τῶ βλάπτειν κ.λ.π., τὸ δὲ ἔναρθρον ἄφαρ. μετ' ἀφηρημ. οὐσιασ.: τῆς βλάβης κ.λ.π.). dedit παρακμ. ὄρ. τοῦ do, dēdi, datum, dare 1=δίδω. sāere ἐπίρρ. χρον.=πολλάκις (συγκρ. saepius=πλεονάκις, ὑπερθ. saepissime=πλειστάκις) τὸ que=et=καί, ἀλλ' ἔδῶ=sed=ἀλλά. e πρόθ. (πρὸ συμφώνου ἔκτος τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φωνήεντος καὶ συμφώνου)+ἄφαιρ.=ἐκ+γεν. contrarius, a, um ἐπίθ. β'=ἐναντίος, ἀντίθετος (e contrario=ἐξ ἀντιθέτου, τὸναντίον). occasio, ōnis θηλ. γ'=εὐκαιρία. data ἄφαιρ. μετ. παθ. παρακμ. τοῦ dor, datus sum, dari 1=δίδομαι (ἐνεργ. do, dēdi, datum, dare). lacessivit παρακμ. ὄρ. τοῦ lacesso, ōni, ōtum, ἔρε 3=ἐρεθίζω, προκαλῶ. semper ἐπίρρ.=πάντοτε. superior ἐπίθ. συγκριτικοῦ βαθμοῦ=ὑπέρτερος, νικητῆς (θετ. superus, a, um=ὁ ἄνω εὐρισκόμενος, συγκρ. superior, ior, ius, ὑπερθ. supremus καὶ summus, a, um). discessit παρακμ. ὄρ. τοῦ discedo, discessi, discessum, discedere 3=ἀποχωρῶ. quo ἄφαιρ. τῆς ἀναφορ. ἀντ. qui, quae, quod=ὁ ὅποιος. facto ἄφαιρ. μετ. παθ. παρακμ. τοῦ fio, factus sum, fieri=γίγνομαι (ὡς ἐνεργ. εἶναι τὸ facio, feci, factum, facere=ποιῶ). cum χρον. σύνδ.=ἐνῶ. omnia αἰτ. πληθ. οὐδετ. γέν. τοῦ omnis, is, e ἐπίθ. γ'=πᾶς, πᾶσα, πᾶν. raene ἐπίρρ.=σχεδόν. Roeni, ōrum ἄρσ. β' πληθ. ἀριθμ.=οἱ Καρχηδόνοι. amisissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ amitto, amisi, amissum, amittere 3=χάνω. ille, illa, illud δεικτ. ἀντ.=ἐκεῖνος. Eryx, Erycis ἄρσ. γ'=ὁ Ἐρυξ. sic ἐπίρρ.=οὕτω, κατὰ τοιοῦτον τρόπον. defendit παρακμ. ὄρ. τοῦ defendo, ndi, nsum, ἔρε 3=ὑπερασπίζω. ut σύνδ. ἀποτελεσματικὸς=οὕτως. bellum, i οὐδ. β'=πόλεμος. eo loco ἄφαιρ. (is locus ἰδὲ ἀνωτέρω). gestum ἐννοεῖται esse ἄφαρ. παθ. παρακμ. τοῦ gero (ἰδὲ ἀνωτέρω). non ἐπίρρ.=οὐ, μὴ, δέν. videretur, παρατατ. παθ. ὑποτ. τοῦ vidēor, visus sum, vidēri 2=φαίνομαι (ἐνεργ. video, vidi, visum, vidēre 2=βλέπω).

Συντακτικά

filius—Karthaginiensis παραθέσεις εις τὸ Hamilcar. cognomine ἄφαιρ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. bello—temporibus ἐνν. belli ἄφαιρ. χρονικαί. in Sicilia ἐμπρόθ. διορ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. praeesse ἀντικ. (τελ. ἄφαρ.) τοῦ coepit. exercitui ἀντικ. τοῦ praeesse. cum... gererentur χρον. πρότ. eius γεν. ὑποκειμενική. mari et terra ἄφαιρ. τοπική. res ὑποκ. hosti ἀντικ. τοῦ cessit. occasione data ἄφαιρ. ἀπόλυτος ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν γενικὴν ἀπόλυτον τῆς Ἑλλην. γλώσσης=δοθείσης εὐκαιρίας. superior katηγ. quo facto ἄφαιρ. ἀπόλυτος=τούτου δὲ γενομένου (ἢ ἀναφορ. ἀντ. ἐν ἀρχῇ περιόδου ἢ κώλον μεταφράζεται διὰ τῆς δεικτ. ἀντ. μετὰ τινος συνδέσμου, ὅπως καὶ εις τὴν ἑλληνικὴν' π. χ. quo=hoc autem' ᾧ=ταῦτα δέ). cum... amisissent χρον. πρότ. ut... videretur ἀποτελεσματικὴ πρότ. gestum ἐνν. esse εἰδ. ἄφαρ. bellum ὑποκ. τοῦ ἄφαρ. loco ἄφαιρ. τοπική.

Πραγματικά

Hamilcar ὁ Ἀμίλκας ἦτο υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ Ἀννίβα καὶ πατὴρ τοῦ μεγαλοφυοῦς Ἀννίβα, Ἀσδρούβα καὶ Μάγωνος. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα πολλοὶ καὶ ὀνομαστοὶ Καρχηδόνιοι πολῖται. Ἡ λέξις εἶναι Φοινικικὴ καὶ σημαίνει τὸν δούλον ἢ τὸ δῶρον τοῦ Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα. Barca οὕτως ἐπωνομάζετο ὁ Ἀμίλκας, ἐκ τῆς Φοινικικῆς λέξεως Barag=κεραυνός, ἀστραπή, τὸ ἀαστραῖον ξίφος. Ἐδιδάχθη τὴν στρατιωτικὴν τέχνην παρὰ τοῦ Σπαρτιάτου Ξανθίππου καὶ ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Καρχηδονιακοῦ στρατοῦ ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὸ 18ον ἔτος τοῦ Α' Καρχηδον. πολέμου (264—241 π. Χ.). et mari δὲν ἀληθεύει τοῦτο, καθ' ὅσον οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κατὰ θάλασσαν κυριαρχίαν. dedit locum μεταφορικῶς ἐκ τῶν μονομάχων, οἱ ὅποιοι, ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος, παρουσιάζουν εἰς τοὺς ἀντιπάλους τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν οὗτοι δύνανται νὰ πλήξουν. male πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα ὑπέστησαν πολλὰς ἀτυχίας. Eryx πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυσμικὸν μέρος τῆς Σικελίας νῦν καλεῖται Monte San Giuliano. ut non videretur gestum... λέγεται μεθ' ὑπερβολῆς, καθ' ὅσον οἱ δύο στρατοὶ ἦσαν ὄχρωμένοι ἐξ ἴσου ἐντὸς χαρακωμάτων, μὴ ἐπιχειροῦντες νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην.

Νόημα

Ὁ Ἀμίλκας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀννίβα, ὁ ἐπωνομαζόμενος Βάρκας, εἰς μικρὰν ἡλικίαν ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Σικελίαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ πρώτου Καρχηδονιακοῦ πολέμου. Καὶ ἐν τῷ αἰ ἐπιχειρήσεις ἕως τότε ἦσαν μᾶλλον ἀνυχεῖς, ἤδη διὰ τῆς προσωπικῆς του ἀνδρείας κατώρθωσε πάντοτε νὰ νικᾷ καὶ νὰ προκαλῆ τοὺς ἐχθροὺς του. Πολλὰ μέρη εἶχον χάσει οἱ Καρχηδόνιοι καὶ μόνον ὁ Ἐρυξ παρέμενεν εἰς χεῖρας αὐτῶν, τὸν ὁποῖον ὑπερήσπισεν ὁ Ἀμίλκας μὲ τοιοῦτον πείσμα, ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι δὲν διεξήχθη πόλεμος εἰς τὸ μέρος αὐτό.

Περὶλήψεις

1) Ὁ Ἀμίλκας ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Καρχηδονιακοῦ στρατοῦ ἐν Σικελίᾳ. 2) Ἐπιτυχία αὐτοῦ καὶ 3) Ἡ ὑπεράσπισις τοῦ Ἐρυκος.

Intērim Karthaginienses
superāti classe
apud insūlas Aegātes
a Gaīo Lutatīo,
consūle Romanorum,
statuērunt facere finem
belli eamque rem
pēmissērunt arbitrio Hamil-
cāris.

ille etsi flagrabat
cupiditate bellandi,
tamen putavit
serviundum (esse) paci,
quod intellegebat
non posse patriam
exhaustam sumptibus
ferre calamitates belli
diutius,
sed ita (putavit
serviundum esse paci),
ut statim mente agitaret,
si paulum modo
res refectae essent,
renovare bellum
Romanosque armis
persēqui,
donicum aut virtute
vicissent
aut victi
dedissent manus (vinculis).

Γραμματικά—Σημασιολογικά

Interim ἐπίρρ.=ἐν τῷ μεταξύ. classe ἀφαιρ. τοῦ classis, is θηλ. γ'=στό-
λος (classe=κατὰ θάλασσαν). apud πρόθ.+αἰτ.=παρὰ+αἰτ. insula, ae
θηλ. α'=νῆσος. Aegātes, ἴμ θηλ. γ' πληθ. ἄρ.=Αἰγούσαι. a πρόθ.+
ἀφαιρ.=ὑπὸ+γεν. G(aio) Lutatio ἀφαιρ. ὄνομ. Caius Lutatius ἄρσ. β'
=Γάϊος Λουτάτιος. consul, ἴλις ἄρσ. γ'=ἕπατος. Romani, οrum ἄρσ. β'
=Ρωμαῖοι. superati μετ. παθ. παρακμ. superatus, a, um τοῦ supēro, avi,
atum, are 1=νικῶ (παθ. superior, atus sum, ari=νικῶμαι). statuērunt
καὶ statuēre γ' πληθ. παρακμ. ὄρ. τοῦ statūo, ūi, ūtum, ēre 3=ἀποφασί-
ζω. facere ἀπαρ. ἐν. τοῦ facio, feci, factum, ēre 3=ποιῶ (παθ. fio, fa-
ctus sum, fieri=γίγνομαι). finis, is ἄρσ. γ'=τέρμα, τέλος (facio finem=
θέτω τέρμα). bellum, i οὐδ. β'=πόλεμος. is, ea, id δεικτ. ἀντ.=οὗτος, αὐ-
τη, τοῦτο. res, rei θηλ. ε'=πράγμα, ὑπόθεσις. arbitrium, ii οὐδ. β'=κρί-

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ Καρχηδόνιοι,
νικηθέντες κατὰ θάλασσαν
παρὰ τὰς νήσους Αἰγούσας
ὑπὸ τοῦ Γαίου Λουτατίου,
ὑπάτου τῶν Ρωμαίων,
ἀπεφάσισαν νὰ θέσουν τέρμα
τοῦ πολέμου καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν
ἄφησαν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Ἀμίκα.

Ἐκεῖνος, ἂν καὶ ἐφλέγετο
ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ πολεμεῖν,
ὅμως ἔκριεν
ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν εἰρήνην,
διότι κατενόει
ὅτι δὲν ἠδύνατο ἢ παροῖς (του),
ἢ ἐξηντλημένη ἔνεκα τῶν δαπανῶν,
νὰ ὑφίσταται τὰς φθορὰς τοῦ πολέμου
ἐπὶ μακρότερον χρόνον,
ἀλλὰ κατὰ τοιοῦτον τρόπον (ἔκριεν
ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν εἰρήνην),
ὥστε εὐθύς διεννοεῖτο,
ἐὰν ὀλίγον μόνον
τὰ πράγματα ἤθελον βελτιωθῆ,
νὰ ἀνανεώσῃ τὸν πόλεμον
καὶ τοὺς Ρωμαίους διὰ τῶν ὀπλων
συνεχῶς νὰ καταπολεμῇ,
μέχρις ὅτου ἢ διὰ τῆς ἀνδρείας (των)
ἤθελον νικήσῃ
ἢ, νικηθέντες,
ἤθελον παραδώσῃ τὰς χεῖρας (εἰς
τὰ δεσμά).

σις, γνώμη. permisērunt γ' πληθ. παρακμ. ὄρ. τοῦ permitto, misi, missum, ἔρε 3=ἐπιτρέπω, ἀναθέτω, ἀφήνω. ille, illa, illud. δεικτ. ἀντ.=ἐκεῖνος. etsi (et+si) ἔνδοτ. σύνδ.=εἰ καί, ἂν καί, μολονοτι. flagrabat παρατατ. ὄρ. τοῦ flagro, avi, atum, are 1=φλέγομαι. bellandi (γενικὴ γερουνδίου=τοῦ πολεμεῖν=τοῦ πολέμου) τοῦ bello, avi, atum, are 1=πολεμῶ. cupiditas, ātis θηλ. γ'=ἐπιθυμία. tamen ἀντιθετ. σύνδ.=ὁμως. pax, pacis θηλ. γ'=εἰρήνη. serviundus, nda, ndum γερουνδίων (κανονικῶς servi—endum) τοῦ servio, īvi καὶ īi, ītum re 4=δουλεύω εἰς τινα, ὑπηρετῶ (τὸ γερουνδίων εἶναι ὀρηματικὸν ἐπίθ. τριγενὲς καὶ τρικατάληκτον καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰ εἰς **τέος, τέα, τέον** ὀρημ. ἐπίθ. τῆς ἑλληνικῆς ἐπομένως serviundus=ὑπηρετέος). putavit παρακμ. ὄρ. τοῦ puto, avi, atum, are 1=νομίζω, κρίνω. quod αἰτιολ. σύνδ.=διότι. patria, ae θηλ. α'=πατρίς. exhaustus, a, um μετ. παθ. παρακμ. τοῦ exhaustio, exhausti, exhaustum, īre 4=ἐξαντλῶ (παθ. exhaustior, exhaustus sum, exhaustiri=ἐξαντλοῦμαι). sumptus, us ἄρσ. δ'=δαπάνη. diutius ἐπίρρ. συγκρ βαθμ.=ἐπὶ μακρότερον χρόνον (θετ. diu=ἐπὶ μακρόν, ὑπερθ. diutissime=ἐπὶ πλεῖστον χρόνον). calamitas, ātis θηλ. γ'=συμφορά, φθορά. ferre ἄπαρ. ἐν. τοῦ fero, tuli, latum, ferre (ἀντὶ ferere) 3=φέρω, ὑπομένω, ὑφίσταμαι. posse ἄπαρ. ἐν. τοῦ possum, potui, posse (ἀνώμαλον ἐκ τοῦ pot+sum)=δύναμαι. intellegebat παρατατ. ὄρ. τοῦ intelligo, exi, ectum, ἔρε 3=κατανοῶ. sed ἀντιθ. σύνδ.=ἀλλά. ita ἐπίρρ.=οὕτω. ut ἀποτελεσματικὸς σύνδ.=ὥστε. statim ἐπίρρ. χρόν.=ἀμέσως. mens nris θηλ. γ'=νοῦς. agitaret παρατατ. ὑποτ. τοῦ agito, avi, atum, are 1=ἐλαύνω, κινῶ (mente agito=κινῶ ἐν νῷ, διανοοῦμαι). si ὑποθ. σύνδ.=εἴαν. paulum ἐπίρρ. ποσοτ.=ὀλίγον. modo ἐπίρρ.=μόνον. res ὄνομ. πληθ. τοῦ res, rei θηλ. ε'=πράγματα. reflectae essent ὑπερσ. παθηθ. ὑποτακτ. τοῦ reficere (re+facio), refēci, refēctum, reficere 3=πάλιν ποιῶ, ἐπανορθώνω (res reficiuntur=τὰ πράγματα βελτιοῦνται). renovare ἄπαρ. ἐν. τοῦ renovo, avi, atum, are 1=ἀνανεώνω. arma, orum οὐδ. β' πληθ.=ὄπλα. persēqui ἄπαρ. ἐν. τοῦ ἀποθετικῆς persēquor, persecutus sum, persēqui 3=ἐπακολουθῶ, συνεχῶς καταδιώκω ἢ καταπολεμῶ. donicum (ἀρχαϊκώτερος τύπος ἀντὶ donec) χρόν. σύνδ.=μέχρις ὅτου. aut διαζευκτ. σύνδ.=ἢ. virtus, ūtis θηλ. γ'=ἀρετὴ, ἀνδρεία. vicissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ vinco, vici, victum, vincere 3=νικῶ. victi μετ. παθ. παρακμ. (victus, a, um) τοῦ vincor, victus sum, vinci 3=νικῶμαι. manus αἰτ. πληθ. τοῦ manus, us θηλ. δ'=χείρ. dedissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ do, dēdi, dātum, dāre 1=δίδω, παραδίδω.

Συντακτικὰ

classe ἄφαιρ. ὄργαν. a G(aio) Lutatio ἄφαιρ. ποιητικῶ ἀιτίου. consule παράθεσις. finem ἀντικ. τοῦ facere, ὅπερ ἀντικ. (τελ. ἄπαρ.) τοῦ statuērunt. belli γεν. ἀντικειμ. arbitrio—rem ἀντικειμ. τοῦ permisērunt. etsi flagrabat ἔνδοτ. πρότ. bellandi γεν. ἀντικειμ. cupiditate ἄφαιρ. αἰτίας. serviundum ἐνν. esse εἰδ. ἄπαρ. δεχόμενον ὡς ἀντικ. τὸ paci. quod intellegebat αἰτιολ. πρότ. posse ἀντικ. (εἰδ. ἄπαρ.). patriam ὑποκ. τοῦ posse. sumptibus ἄφαιρ. αἰτίας. ferre ἀντικ. τοῦ posse (τελ. ἄπαρ.). calamitates

ἀντικ. τοῦ ferre. belli γεν. ὑποκειμ. ut... agigaret ἀποτελεσματικῇ πρῶτ. mente ἀφαίρ. τόπου. renovare—persequi ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ agitare mente. armis ἀφαίρ. ὄργαν. donicum... vicissent... dedissent χρόν. πρῶτ. virtute ἀφαίρ. τρόπου. Romani ἔνν. ὡς ὑποκειμ. victi ὑποθετ. μετ. manus—vinculis (ἐννοεῖται) ἀντικειμ.

Πραγματικά

Αεγαῖοι Αἴγουσαι ἦσαν τρεῖς νησίδες δυσμικῶς τῆς Σικελίας μεταξύ Δρεπάνου καὶ Λιλυβαίου, ὅπου τῷ 241 π. Χ. συνήφθη ναυμαχία, καθ' ἣν οἱ Ρωμαῖοι ἐνίκησαν καὶ οὕτω ἐτερωματίσθη ὁ α' Καρχηδονιακὸς πόλεμος. C. Lutatius τὸ πλήρες ὄνομα ἦτο Caius (προωνύμιον) Lutatius (ὄνομα) Catulus (ἐπώνυμον)· οὗτος ἐξελέγη ὑπάτος τῷ 242 π. Χ. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλείας (509 π. Χ.) ἐξελέγοντο ἐτησίως δύο ὑπάτοι, οἱ ὁποῖοι ἐκυβέρνηον τὴν πολιτείαν. manus dedissent ἔνν. vinculis ἢ μεταφορὰ ἐκ τῶν μονομάχων, οἱ ὁποῖοι εἰς περίπτωσιν ἡττης ἔτεινον τὰς χεῖρας, διὰ τὰ περιβληθῶν διὰ τῆς χειροπέδης.

Νόημα

Ὅταν ἐνικήθησαν κατὰ θάλασσαν οἱ Καρχηδόνιοι, ἠναγκάσθησαν νὰ συνάψουν εἰρήνην πρὸς τοὺς Ρωμαίους. Ὁ Ἀμίλκας, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνετέθη ἡ ὑπόθεσις τῆς συνθήκης, ἂν καὶ ἦτο φιλοπόλεμος, ἐδέχθη τὴν εἰρήνην, διότι ἡ πατρίς του ἦτο ἐξηντλημένη οἰκονομικῶς. Ἐν τούτοις ὅμως κατὰ βάθος ἐσκέπτετο, ἐὰν αἱ περιστάσεις τὸ ἐπιτρέψουν, νὰ ἀρχίσῃ ἐκ νέου τὸν πόλεμον, ἕως ὅτου οἱ Ρωμαῖοι ἢ θὰ ἐνίκων τελικῶς ἢ θὰ ἐνικῶντο.

Περίληψις

1) Ἡ εἰρήνη μεταξύ Ρωμαίων καὶ Καρχηδονίων καὶ 2) Οἱ βαθύτεροι σκοποὶ τοῦ Ἀμίλκα.

§ 5

Hoc consilio
pacem conciliavit
in quo
fuit tanta ferocia,
ut, cum Catulus negaret
compositurum (esse) bellum,
nisi dedederent Sicilia
ille cum suis (militibus),
qui Erucem tenerent,
relictis armis,
dixerit,
succumbente patriā (sua)
se ipse potius
peritūrum (esse),
quam (ut) rediret domum
cum tanto flagitio:
dixit enim non esse

Μὲ αὐτὴν τὴν σκέψιν
εἰρήνην συνῆψεν·
εἰς αὐτὴν δὲ (τὴν διαπραγματεύσιν)
ὑπῆρξε τοσαύτης εὐψυχίας,
ὥστε, ὅταν ὁ Κάτλος ἤρνεϊτο
ὅτι θὰ καταπαύσῃ τὸν πόλεμον,
ἐὰν δὲν ἀπεχώρουν ἐκ τῆς Σικελίας,
ἐκεῖνος μετὰ τῶν ἰδικῶν του (στρατιωτῶν),
οἱ ὁποῖοι τὸν Ἔρουκα κατείχον,
κατατεθέντων τῶν ὅπλων,
εἶπεν ὅτι,
ὑποκυπτούσης τῆς πατρίδος (του),
αὐτὸς ὁ ἴδιος μᾶλλον
θὰ ἀποθάνῃ,
παρὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του
μὲ τόσῃ ἐντροπήν:
διότι (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι

suae virtūtis
arma a patriā accēpta

adversus hostes
tradēre adversariis.
pertinaciāe huius
Catūlus cessit.

(ἴδιον) τοῦ ἰδικοῦ του χαρακτῆρος
τὰ ὄπλα τὰ παρὰ τῆς πατρίδος παραλη-
φθέντα

ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν
νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς ἐχθρούς.
Εἰς τὴν ἐπιμονὴν τούτου
ὁ Κάτλος ὑπεχώρησεν.

Γραμματικὰ—Σημαιολογικὰ

hoc ἄφαιρ. ἐν. οὐδ. γέν. τῆς δεικτ. ἀντ. hic, haec, hoc=οὗτος. consilium, ii οὐδ. β'=σκέψις, σκοπός. pax, pacis θηλ. γ'=εἰρήνη. conciliavit παρακμ. ὄρ. τοῦ concilio. avi, atum, are 1=συνάπτω. in quo (=in qua re) ἄφαιρ. τῆς ἀναφ. ἀντ. qui, quae, quod=ὁ ὁποῖος, οὗτος δέ. fuit παρακμ. ὄρ. τοῦ sum, fui, esse=εἶμαι. tantus, a, um δεικτ. ἀντ.=τοσοῦτος. ferocia, ae θηλ. α'=εὐψυχία, ἀγερωχία. cum χρον. σύνδ.=ὄταν. Catūlus, i ἄρσ. β'=Κάτλος. negāret παρατ. ὑποτ. τοῦ nego, avi, atum, are 1=ἀρνοῦμαι. compositurum ἐνν. esse ἄφαρ. μέλλ. τοῦ compōno, posūi, positum, ἔρε 3=συνθέτω, καταπαύω. nisi (ne+si) ὑποθετ. σύνδ.=εἰμή, ἐὰν δέν. cum πρόθ. + ἄφαιρ.=μετά τινος. suus, a, um κτητ. ἀντ. γ' προσ.=ἰδικός του (α' meus=ἰδικός μου, β' tuus=ἰδικός σου). qui ὄνομ. πληθ. =οἱ ὁποῖοι. Eryx, icis ἄρσ. γ'=Ἐρυξ. tenēret παρατατ. ὑποτ. τοῦ tenēo, tenūi, tentum, tenēre 2=κατέχω, κρατῶ. relictis ἄφαιρ. μετ. παθ. παρακμ. τοῦ relinquo, liqui, lictum, ἔρε 3=καταλείπω, καταθέτω (παθ. relinquo, relictus sum, relinqui). decedērent παρατατ. ὑποτ. τοῦ decēdo, cessi, cessum, ἔρε 3=ἀποχωρῶ. ut συμπερ. σύνδ.=ὥστε. succumbente ἄφαιρ. μετ. ἐν. succumbens, ntis τοῦ succumbo, cubūi, cubitum, ἔρε 3=ὑποκύντω, ὑπείκω, ἐνδίδω. periturum ἐνν. esse ἄφαρ. μέλλ. τοῦ perēo, perīi, peritum, ire 4=ἀπόλλυμαι, ἀποθνήσκω. se προσωπ. ἀντ. ἢ προσώπ. κειμένη αὐτοπαθῶς αἰτιατ. ἐν.=ἑαυτὸν (γεν. sui, dot. sibi, αἰτ. se ἄφαιρ. a se τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸν πληθ.) potius ἐπίρρ. συγκριτ. βαθμ.=μᾶλλον (ὑπερθ. potissime καὶ potissimum=μάλιστα). dixērit παρακμ. ὑποτ. τοῦ dico, xi, ctum, ἔρε 3=λέγω. quam ἐπίρρ. (μετὰ τὰ συγκριτικὰ)=ἤ. flagitium, ii οὐδ. β'==ὄνειδος, αἰσχύνη. domum ἐπίρρ.=οὐκαδε, εἰς τὴν πατρίδα του. rediret παρατατ. ὑποτ. τοῦ redēo, īi, itum, ire 4=ἐπανέρχομαι, ἐπιστρέφω. enim αἰτιολ. σύνδ.=διότι. suus, a, um κτητ. ἀντ. γ' προσ.=ἰδικός του. esse ἄφαρ. τοῦ sum=εἶμαι. virtus, ūtis θηλ. γ'=ἀρετή, ἀνδρεία. accepta αἰτ. πληθ. οὐδ. γέν. μετ. παθ. παρακμ. τοῦ accipio (ad+cario), accēpi, acceptum, ἔρε 3=παραλαμβάνω, δέχομαι (παθ. accipior, acceptus sum, accipi). adversus πρόθ. + αἰτ.=ἐναντίον τινός. hostis, is ἄρσ. καὶ θηλ. γ'=πολέμιός τινι, ἐχθρός. adversarii ὄρμ. ἄρσ. β' πληθ.=οἱ ἐναντίοι, ἀντίπαλοι, ἐχθροί. tradēre ἄφαρ. ἐν. τοῦ trado, tradīdi, traditum, ἔρε 3=παραδίδω. huius γεν. ἐν. ἄρσεν. γέν. τῆς δεικτ. ἀντ. hic, haec, hoc=οὗτος. pertinacia, ae θηλ. α'=ἐπιμονή. cessit παρακμ. ὄρ. τοῦ cedo, cessi, cessum, ἔρε 3=ὑποχωρῶ.

Συντακτικὰ

hoc consilio ἄφαιρ. τρόπου. in quo=in qua re. ferocia ἄφαιρ. ιδιότη-

τος. ut... dixerit συμπερισμ. πρότ. cum negaret χρόν. πρότ. compositum ένν. esse άντικ. (είδ. άπαρ.). nisi decederent ύποθ. πρότ. Sicilia άφαιρ. τής άπό τόπου κινήσεως. cum suis ένν. militibus έμπρόθ. διορ. συνοδείας. qui tenērent άναφ. πρότ. relictis armis άφαιρ. άπόλυτος άντιστοιχοῦσα πρὸς τήν γενικήν άπόλυτον τής έλληνικής· επειδή η λατιν. γλῶσσα δέν έχει μετοχ. ένεργητ άορ. ή παρακμ. τρέπει τήν ένεργ. σύνταξιν εις παθητ. διά τής μετοχής τοῦ παθητ. παρακμ. κατ' άφαιρετικήν· λ. χ. άντί: **καταλιπόντες τὰ όπλα** = **καταλειφθέντων των όπλων**. succumbente patria άφαιρ. άπόλυτος. periturum ένν. esse άντικ. (είδ. άπαρ.) έξαρτώμ. εκ τοῦ dixerit. se ύποκ. τοῦ άπαρ. ipse ήδύνατο νά λεχθῆ και ipsum, διά νά συμφωνήση πρὸς τὸ se. (ut) ένν. πρὸ τοῦ rediret παραλειφθέν λόγω τοῦ προηγηθέντος potius. cum flagitio έμπρόθ. διορ. τρόπου. esse έξαρτάται εκ τοῦ έννοουμένου dixit. suae virtutis γεν. κατηγορηματική κτητική. a patria έμπρόθ. διορ. προελεύσεως. tradere ύποκ. τοῦ esse. arma—adversariis άντικείμε. τοῦ tradere. pertinaciae (δοτ.) άντικ. τοῦ cessit.

Πραγματικά

cessit ὁ Κάτλος εις τήν έπιμονήν τοῦ Ἀμίλκα υπχώρησεν, άφοῦ παρέσχεν ήλιωτέρους όρον ειρήνης, δηλ. νά άποσυρθοῦν οἱ Καρχηδόνοι έντίμως εκ τής Σικελίας μετά των όπλων και των άποσκευών των.

Νόημα

Όταν έγινοντο αἱ διαπραγματεύσεις τής ειρήνης, ὁ Ἀμίλκας έπέδειξε τοιαύτην εύψυχίαν, ὥστε ήνάγκασε τὸν Κάτλον νά μὴ έπιμείνῃ εις τὸν ταπεινωτικὸν όρον νά παραδώσουν τὰ όπλα των οἱ υπερασπισταὶ τοῦ Ἑρκος. Διότι έλεγεν ὅτι θὰ προείμα νά ταφή υπό τὰ ερείπια τής καταστρεφόμενης πατρίδος του, παρὰ νά παραδώσῃ εις τοὺς έχθροὺς τὰ όπλα, τὰ ὅποια ένεπιστεύθη εις αὐτὸν ἡ πατρίς, πράγμα τὸ ὁποῖον θὰ ήτο πολὺ έπονειδιστον.

Περίληψις

Ἡ εύψυχία τοῦ Ἀμίλκα έπέτυχε τήν έντιμον άποχώρησιν εκ τής Σικελίας.

ΚΕΦ. 2 § 1+3

At ille
ut Karthaginē venit
cognovit rem publicam
se habentem
multo aliter
ac sperarat.
namque diurnitate
externi mali
tantum exarsit
intestinum bellum,
ut numquam Karthago
fuērit in pari periculo

Ἄλλ' εκείνος,
εύθὺς ὡς επανήλθεν εις τήν Καρχηδόνα,
άντελήφθη ὅτι ἡ πολιτεία
εύρίσκετο
εις πολὺ διαφορητικήν κατάστασιν
ἀπὸ ὅ,τι εἶχεν έλπίσει.
Διότι ένεκα τής μακροχρονιότητος
τοῦ έξωτερικοῦ κακοῦ
τόσον εξήφθη
ὁ έσωτερικὸς πόλεμος,
ὥστε οὐδέποτε ἡ Καρχηδὼν
περιήλθεν εις ὅμοιον κίνδυνον,

nisi cum deleta est.
 primo mercennarii milites,
 quibus usi erant
 adversus Romanos,
 desciverunt,
 quorum numerus erat
 viginti milium.
 ii abalienarunt
 totam Africam,
 ipsam Karthaginem oppugna-

runt.
 quibus malis
 adeo Poeni perterriti sunt,
 ut etiam auxilia
 petierint ab Romanis;
 eaque impetrarunt.
 sed extrēmo,
 cum prope iam
 ad desperationem pervenissent,
 Hamilcārem imperatōrem fecē-

runt.

Γραμματικὰ—Σημαιολογικὰ

at ἀντιθετ. σύνδ.=ἀλλά. ille, illa; illud δεικτ. ἀντ.=ἐκεῖνος. ut χρον. σύνδ.
 =εἰθὺς ὡς, μόλις. Karthago, ἴνις θηλ. γ'=Καρχηδών. venit παρακμ. ὄρ.
 τοῦ venīo, veni, ventum, ἴρε 4=ἔρχομαι, ἐπανερχομαι. multo ἐπίορ.=
 πολὺ. aliter ἐπίορ.=ἄλλως, διαφορετικά. ac συμπλ. σύνδ.=καί, ἀλλ' ἐδῶ:
 ἢ, παρ' ὅ,τι. sperarat συγκεκομμ. τύπ. ἀντὶ speraverat ὑπερσ. ὄρ. τοῦ spe-
 ro, avi, atum, are 1=ἐλπίζω (εἰς τοὺς παρακμ., ὑπερσ καὶ τετελ. μέλλ.
 τοὺς λήγοντας εἰς avi, evi καὶ ivi, ὅταν μετὰ τὴν συλλαβὴν vi ἢ ve ἀκο-
 λουθῆ συλλαβὴ ἀρχομένη ἀπὸ s ἢ r, συνήθως ἐκπίπτει τὸ v, τὰ δὲ ἐκατέρω-
 θεν φωνήεντα συναίρουσται π.χ. amaverunt=amaerunt=amarunt κ.λ.π.).
 res publica (γεν. rei publicae κ.λ.π.)=πολιτεία. se αἰτιατ. αὐτοπαθῶς=
 ἑαυτήν. habens, ntis, i, em. μετ. ἐν. τοῦ habeo, ἔι, itum, ēre 2=ἔχω
 (me habeo=sum=εὐρίσκομαι εἰς τινα κατάστασιν, διάκειμαι). cognovit
 παρακμ. ὄρ. τοῦ cognosco, cognōvi, cognitum, cognoscere 3=γιγνώ-
 σκω, ἀλλ' ἐδῶ: ἀντιλαμβάνομαι, εὐρίσκω. namque αἰτιολ. σύνδ.=διότι.
 diuturnitas, ātis θηλ. γ'=μακροχρονιότης. externus, a, um ἐπίθ. β'=
 ἐξωτερικός. malum, i οὐδ. β'=κακόν, πόλεμος. tantum ἐπίορ.=τοσοῦτον.
 exarsit παρακμ. ὄρ. τοῦ exardesco, exarsi, exarsum, exardescere 3=ἐξά-
 πτομαι, ἀναφλέγομαι. intestinus, a, um ἐπίθ. β'=ἐσωτερικός, ἐμφύλιος.
 ut συμπερ.=ὥστε. numquam ἐπίορ.=οὐδέποτε. par, paris μονοκατάλ.
 ἐπίθ. γ'=ὄμοιος. periculum, i οὐδ. β'=κίνδυνος. fuērit παρακμ. ὑποτ.
 τοῦ sum=εἶμαι. nisi ὑποθ. σύνδ.=εἰ μὴ, ἐκτός. cum χρον. σύνδ.=ὅτε.
 deleta est παρακμ. παθητ. ὄρ. τοῦ delēo, ēvi, ētum, ēre 2=καταστρέφω
 (παθ. deleor, deletus sum, deleři). primo ἐπίορ.=κατὰ πρῶτον. mercen-

ἐκτός ὅτε κατεστράφη.

Κατὰ πρῶτον οἱ μισθοφόροι στρατιῶται,
 τοὺς ὁποίους εἶχον χρησιμοποίησει
 ἐναντίον τῶν Ρωμαίων,

ἀπεστάτησαν,
 τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἀνήρχετο
 εἰς εἴκοσι χιλιάδας.

Οὗτοι ἐξήγειραν εἰς ἐπανάστασιν
 ὀλόκληρον τὴν Ἀφρικὴν,
 τὴν ἰδίαν τὴν Καρχηδόνα ἐπολιόρησαν.

Ἔνεκα τούτων δὲ τῶν συμφορῶν
 τόσον οἱ Καρχηδόνοι κατεπλάγησαν,
 ὥστε ἀκόμη καὶ βοήθειαν
 ἐζήτησαν ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους·
 καὶ ταύτην ἐπέτυχον.

Ἄλλὰ τελευταῖον,
 ὅτε σχεδὸν ἤδη
 εἰς ἀπελπισίαν εἶχον περιέλθει,
 τὸν Ἀμίλκαν στρατηγὸν ἔκαμαν.

parūs, a, um ἐπίθ. β' =μισθοφορικός. miles, militis ἄρσ. γ' =στρατιώτης. quibus ἄφαιρ. τῆς ἀναφ. ἀντ. qui, quae, quod =δ ὅποιος. adversus πρόθ. + αἰτ. =ἐναντίον τινός. usi erant ὑπερσ. ὄρ. τοῦ ἀποθετικοῦ ὑπορ. usus sum, uti 3 =μεταχειρίζομαι, χρησιμοποιῶ. descivēunt παρακμ. ὄρ. τοῦ descisco, descivī, kai descīi, descitum, ire 4 =ἀποστατῶ. quorum γεν. πληθ. τῆς ἀναφ. ἀντ. qui. numērus, i ἄρσ. β' =ἀριθμός. erat παρατατ. τοῦ sum. viginti ἀριθμητ. ἀπόλυτον =εἴκοσι. millium γεν. πληθ. τοῦ ἀκλίτου ἀριθμητικοῦ ἐπιθέτου mille =χίλιοι, αι, α' εἰς τὸν πληθ. κατ' οὐδέτ. γένος milia, milium =χιλιάδες. ii kai ei kai i ὄνομ. πληθ. τῆς δεικτ. ἀντ. is, ea, id =οὗτος, ἐκεῖνος. totus, a, um ἀνωθυμιακὸν ἐπίθ. =ὅλος (γεν. totius, δοτ. toti). abalienāunt ἀντὶ abalienaverunt παρακμ. ὄρ. τοῦ abaliēno, avi, atum, are 1 =ἀποξενῶ, ἐξεγείρω εἰς ἐπανάστασιν. oppugnāvunt ἀντὶ oppugnāverunt παρακμ. ὄρ. τοῦ oppugno, avi, atum, are 1 =πολιορκῶ. quibus malis ἄφαιρ. (quod malum). adeo ἐπίρρ. =τόσον. Poeniorum ἄρσ. β' πληθ. =Καρχηδόσιοι. perterriti sunt παρακμ. παθητ. ὄρ. τοῦ perterreo, rūi, rītum, ēre 2 =καταπλήττω, καταφοβῶ (παθ. perterrōor, perterritus sum, perterrēri =καταπλήττομαι). ut συμπερ. σύνδ. =ὅστε. etiam συμπλ. σύνδ. =καί, ἀκόμη καί. auxilium, ii οὐδ. β' =βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα. petierint παρακμ. ὑποτ. τοῦ peto, petīvi kai petīi, petītum, ēre 3 =ζητῶ. eaque αἰτ. πληθ. οὐδ. γέν. (δηλ. auxilia). impetrāvunt ἀντὶ impetraverunt παρακμ. ὄρ. τοῦ impetro, avi, atum, are 1 =ἐπιτυγχάνω. extrēmo ἐπίρρ. =τελευταίον. cum χρον. σύνδ. =ὅτε. prope ἐπίρρ. =σχεδόν. iam ἐπίρρ. =ἤδη. desperatio, ōnis ἄρσ. γ' =ἀπελπισμός, ἀπελπισία. pervenissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ pervenio, veni, ventum, ire 4 =φθάνω, περιέρχομαι. imperator, ōnis ἄρσ. γ' =στρατηγός. fecerunt παρακμ. ὄρ. τοῦ facio, feci, factum, ēre 3 =ποιῶ, κάμνω, ἀναγορεύω (παθ. fio, factus sum, fieri).

Συντακτικὰ

ut... venit χρον. πρότ. Karthaginem ἀπρόθετος αἰτιατ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως (ἐπὶ ὀνομάτων πόλεων καὶ μικρῶν νήσων). habentem κατηγορηματικὴ μετ. diurnitate ἄφαιρ. αἰτίας. ut... fuerit συμπερ. πρότ. quibus ἀντικ. κατ' ἄφαιρ. τοῦ usi erant. milium γεν. ιδιότητος. quibus (=his autem) malis ἄφαιρ. αἰτίας. ut... petierint συμπερ. πρότ. auxilia ἀντικ. eaque δηλ. auxilia ἀντικ. τοῦ impetrāvunt. cum... pervenissent χρον. πρότ. imperatorem κατηγορ.

Πραγματικὰ

Karthago πόλις ὀνομαστή καὶ ἐμπορικὴ κειμένη εἰς τὴν βόρειον παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς παρὰ τὴν σημερινὴν Τύνιδα, ἡ ὁποία ἦτο ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὴν ἐνάτην ἑκατονταετηρίδα (888 π. Χ.), οὐσα δὲ ἀντίζηλος τῆς Ρώμης κατεστράφη τῷ 146 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ. externum malum ὃ κατὰ τῶν Ρωμαίων πόλεμος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἐμφύλιον (intestinum) (241—238 π. Χ.). mercennarii οἱ μισθοφόροι στρατιῶται ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ἴβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἕλληνες. auxilia οἱ Ρωμαῖοι, παρὰ τὴν τελευταίαν συνθήκην, ἐπέ-

τρεψαν νὰ στρατολογήθωῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ νὰ ἀποσταλοῦν τρόφιμα.

Νόημα

Ἐν τῷ Ἀμιλκῶν, ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Καρχηδόνα, εὔρε τὴν πολιτείαν νὰ διατρέχῃ μέγαν κίνδυνον λόγῳ ἐμφυλίου πολέμου. Εἴκοσι δηλαδὴ χιλιάδες μισθοφόρων, οἱ ὅποιοι ἐχρησιμοποιήθησαν ἐναντίον τῶν Ρωμαίων, ἐπανεστάτησαν καὶ παρέσυραν εἰς τὴν ἐπανάστασιν δολόκληρον τὴν Ἀφρικὴν, ὥστε νὰ διατρέχῃ τὸν ἔσχατον κίνδυνον ἡ Καρχηδών. Μέσα εἰς τὴν ἀπελπισίαν των οἱ Καρχηδόνιοι ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Ρωμαίων, τὴν ὁποίαν καὶ ἔλαβον, ἀνηγόρευσαν δὲ στρατηγὸν τὸν Ἀμίλκων.

Περὶλήψεις

1) Ποία ἦτο ἡ κατάστασις τῆς πολιτείας. 2) Ἐπανάστασις τῶν μισθοφόρων καὶ ὅλης τῆς Ἀφρικῆς καὶ 3) Ἀπελπισία τῶν Καρχηδονίων καὶ ἀνάθεσις τῆς στρατηγίας εἰς τὸν Ἀμίλκων.

§ 4+5

Is non solum hostis
removit a muris Karthaginis,
cum facta essent
amplius centum milia
armatarum, sed etiam
eo compulsi,
ut angustiis locorum
clausi plures
interirent fame
quam ferro.
omnia oppida
abalienata,
in eis Uticam
atque Hippōnem,
valentissima totius Africae,
restituit patriae.
neque fuit contentus eo,
sed etiam fines
imperii propagavit,
tota Africa
tantum otium reddidit,
ut videretur
nullum bellum fuisse
in ea multis annis.

Οὗτος ὅχι μόνον τοὺς ἐχθροὺς ἀπώθησεν ἀπὸ τὰ τεῖχη τῆς Καρχηδόνας, ἀν καὶ εἶχον συναθροισθῆ πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες ἐνόπλων, ἀλλὰ προσέτι εἰς τοιαύτην κατάστασιν περιήγαγεν, ὥστε εἰς στενὰ τόπων περικλεισθέντες οἱ περισσότεροι ἀπολέσθησαν διὰ τῆς πείνης παρὰ διὰ τῶν ὅπλων.
Ὅλας τὰς πόλεις, αἱ ὁποῖαι ἀπεστάτησαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν Ὑτίκην καὶ τὸν Ἰππῶνα, τὰς ἰσχυροτάτας ὅλης τῆς Ἀφρικῆς, ἀπέδωκεν εἰς τὴν πατρίδα (του). Καὶ δὲν ἔμεινεν εὐχαριστημένος ἐκ τούτου, ἀλλὰ προσέτι τὰ ὅρια τοῦ κράτους ἐπεξέτεινε, καθ' ὅλην τὴν Ἀφρικὴν τόσην ἡσυχίαν ἀποκατέστησεν, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι οὐδεὶς πόλεμος διεξήχθη εἰς αὐτὴν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν.

Γραμματικὰ—Σημαιολογικὰ

is, ea, id δεικτ. ἀντ. = οὗτος. solum ἐπίρρ. = μόνον. hostis, is ἀρσ. γ' = ἐχθρός. murus, i ἀρσ. β' = τοῖχος (ἀλλ' ἐν πληθ. muri = τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, τείχισμα). removit παρακμ. ὄρ. τοῦ removeo, mōvi, mōtum, ēre 2 = ἀποκρούω, ἀπωθῶ. cum ἐνδοτ. σύνδ. = ἄν καὶ. amplius ἐπίρρ. συγκρ.

βαθμ.=πλέον (θετ. ample=ἄφθόνως, μεγαλοπρεπῶς, ὑπερθ. amplissime). centum ἀριθμητικὸν ἐπίθ. ἀπόλυτον=ἑκατόν. milia πληθ.=χιλιάδες (εἰς τὸν ἐνικὸν mille ἄκλιτον=χιλιάς, χίλιοι). facta essent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ fio, factus sum, fieri=γίγνομαι, ἀλλ' ἐδῶ: συμποσοῦμαι, συναθροίζομαι (ἐνεργ. τὸ facio). armati, ὄρμν ὡς οὖσ. ἀρσ. β'=ἔνοπλοι (arma=ἔξοπλιζω, arma=ὄπλα). eo ἐπίρρ.=οὕτω, εἰς τοιαύτην κατάστασιν. compūlit παρακμ. ὄρ. τοῦ compello, compūli, compulsum, ἔρε 3=ὠθῶ, περιάγω, συνωθῶ. ut συμπερ.=ὥσπερ. locus, i καὶ εἰς τὸν πληθ. loca (συνήθως) ἀρσ. β'=τόπος. angustiae, arum θηλ. α πληθ.=στενά στενοπορία. clausi μετ. παθ. παρακμ. τοῦ claudo, clausi, clausum, ἔρε 3=περικλείω. plures ὄνομ. πληθ. συγκρ. βαθμ. (γεν. plurimū)=πλείονες (θετ. multi=πολλοί, ὑπερθ. plurimū=πλεῖστοι). fames, is θηλ. γ'=πείνα. quam διαζευκτ.=ἤ. ferrum, i οὐδ. β'=σίδηρος, ὄπλα. interirent παρατ. ὑποτ. τοῦ intereo, īi, itum, ire 4=ἀπόλλυμαι, διαφθείρομαι. omnia αἰτ πληθ. οὐδ. γέν. τοῦ ἐπίθ. γ' omnis, is, e=πᾶς. oppidum, i οὐδ. β'=πόλις. abalienatus, a, um μετ. παθ. παρακμ. τοῦ abaliēno, avi, atum, are 1=ἀποξενῶ (παθ. abalienor=ἐπαναστατῶ, ἀποσχιρῶ). eis ἀφαιρ. τῆς δεικτ. ἀντ. is, ea, id=οὗτος. Ὑτίκα, ae θηλ. α'='Υτίκη. Hippo, ὄνις ἀρσ. γ'='Ἴππών. valentissimus, a, um ὑπερθ. βαθμ.=ἰσχυρότατος τοῦ μονοκαταλ. ἐπίθ. γ' valens, ntis (ἐκ τῆς μετ. του vaieo)=ρωμαλέος, ἰσχυρός (συγκρ. valentior, ior, ius). totius γεν. ἐν. τοῦ ἀντωνυμικοῦ ἐπίθ. totus, a, um=ὅλος. restituit παρακμ. ὄρ. τοῦ restitūo, tūi, tūtum, ἔρε 3=ἀποκαθιστῶ, ἀποδίδω, ἐπαναφέρω neque καὶ nec συμπλ. σύνδ.=οὔτε, καὶ δέν εο ἀφαιρ. ἐν. οὐδεν. γέν. τῆς δεικτ. ἀντ. is, ea, id=οὗτος. contentus, a, um ἐπίθ. β' (κυριῶς μετοχὴ) ἐκ τοῦ contineo=συνέχω)=ἀρκοῦμενος, εὐχαριστημένος (contentus sum=ἀρκοῦμαι, μένω εὐχαριστημένος). finis, is ἀρσ. γ'='ὄριον. imperium, ii οὐδ. β'=βασιλείον, κράτος. propagavit παρακμ. ὄρ. τοῦ propago, avi, atum, are 1=ἐπεκτείνω. otium, ii οὐδ. β'=ἠ μετὰ τὸν πόλεμον ἡσυχία, εἰρήνη. reddidit παρακμ. ὄρ. τοῦ reddo, reddīdi, reddītum, ἔρε 3=ἀποδίδω, ἀποκαθιστῶ. ut συμπερ.=ὥστε. nullus, a, um ἀντωνυμικῶν ἐπίθ.=οὐδεὶς (γεν. nullius δοτ. nulli...). ea ἀφαιρ. ἐν. θηλ. γέν. τῆς δεικτ. ἀντ. is, ea, id. bellum, i οὐδ. β'=πόλεμος. videretur παρατ. παθ. ὑποτ. τοῦ videor, visus sum, vidēri 2=φαίνομαι (ἐνεργ. video, di, sum, ēre=βλέπω). multus, a, um ἐπίθ. β'=πολύς. annus i ἀρσ. β'=ἔτος. fuisse ἀπαρ. παρακμ. τοῦ sum, fui, esse=εἶμαι.

Συντακτικὰ

cum facta essent ἐνδοτικὴ πρότ. ut... interirent συμπερ. πρότ. fame ἀφαιρ. ὄργαν. (α' ὄρος συγκρ.). quam ferro ἀφαιρ. ὄργαν. (β' ὄρος συγκρ.). oppida—patriae (δοτ.) ἀντικείμενα τοῦ restituit. valentissima παρράθεσις. Africae γεν. διαίρ. eo(=hac re) ἀντικείμ. τοῦ contentus. Africa ἀφαιρ. τοπικὴ. ut... videretur συμπερ. πρότ. in ea δηλ. Africa. bellum ὑποκ. τοῦ fuisse ὑποκ. τοῦ videretur. annis ἀφαιρ. χρονικὴ.

Πραγματικὰ

armatorum 20 χιλιάδες μισθοφόροι καὶ 80 χιλιάδες Καρχηδόνιοι. interi-

rent fame μετὰ τὸν ἀποκλεισμὸν εἰς τὰ στενά ἐτρέφοντο κατὰ πρῶτον μὲν ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἔπειτα δὲ ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ δούλων καὶ τέλος δι' ἄμοιβαίου ἀλληλοσπαραγμοῦ. εο δηλ. ἐκ τῆς ἐκ νέου κατακτῆσεως τῶν πόλεων τούτων. tota Africa ἐλέχθη μεθ' ὑπερβολῆς. Ὑtica πόλις τῆς Βορείου Ἀφρικῆς. Hippo πόλις εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Καρχηδόνος (νῦν: Bona).

Νόημα

Ὁ Ἀμίλκας, ἐκλεγείς στρατηγός ὄχι μόνον τὰς ἑκατὸν χιλιάδας τῶν ἐχθρῶν ἀπώθησεν ἀπὸ τῶν τειχῶν τῆς Καρχηδόνος, ἀλλὰ καὶ συνετέλεσεν, ὥστε σημαντικὸν μέρος αὐτῶν νὰ ἀποκλεισθῇ εἰς στενοπορίας καὶ νὰ ἀφανισθῇ. Ἐπὶ πλέον δὲ τὰς πόλεις, αἱ ὁποῖαι ἀπεστάτησαν, λ. χ. τὴν Ὑτίκην καὶ τὸν Ἰππῶνα, ἐκ νέου ὑπέταξε, τὰ ὅρια τοῦ κράτους ἐπεξέτεινε καὶ τέλος ἀποκατέστησε τὴν τάξιν εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἀφρικὴν.

Περιλήψεις

1) Ὁ Ἀμίλκας κατέστειλε τὴν ἐπανάστασιν. 2) Ἐπεξέτεινε τὰ ὅρια τοῦ κράτους καὶ 3) Ἀποκατέστησε τὴν ἡσυχίαν εἰς ὅλην τὴν Ἀφρικὴν.

ΚΕΦ. 3 § 1+3

His rebus
peractis ex sententiā
fidenti animo
atque infesto Romanis,
quo reperiret facilis
causam bellandi,
effecit ut mitteretur
imperator cum exercitu
in Hispaniam,
eoque secum duxit
filium Hannibalem,
novem annorum.
erat praeterea cum eo
adulescens illustris,
formosus, Hasdrubal;
huic ille filiam suam
in matrimonium dedit.
de hoc ideo
mentionem fecimus,
quod occiso Hamilcare
ille praefuit exercitui
resque magnas gessit
et princeps largitione
vetustos mores
Karthaginiensium pervertit
eiusdemque post mortem
Hannibal ab exercitu
accepit imperium.

Τούτων τῶν πραγμάτων
ἐπιτελεσθέντων ἐπιτυχῶς
μὲ θαρραλέον φρόνημα
καὶ ἐχθρικὸν κατὰ τῶν Ρωμαίων,
ἵνα διὰ τούτου εὐρη εὐκολώτερον
αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν,
ἐνήργησεν, ὥστε νὰ ἀποσταλῇ
ὡς στρατηγός μετὰ στρατοῦ
εἰς τὴν Ἰσπανίαν,
καὶ ἐκεῖ μεθ' ἑαυτοῦ ὠδήγησε
τὸν υἱόν (τοῦ) Ἀννίβαν
ἐννέα ἐτῶν.
Ἦτο πρὸς τούτοις παρ' αὐτῷ
νεανίας ἐπιφανής,
ὠραίος, ὁ Ἀσδρούβας
εἰς τοῦτον ἐκεῖνος τὴν θυγατέρα του
εἰς γάμον ἔδωκε.
Περὶ αὐτοῦ ἕνεκα τούτου
μνεῖαν ἐκάμαμεν,
διότι, φονευθέντος τοῦ Ἀμίλκα,
ἐκεῖνος ἐγένετο ἀρχηγός τοῦ στρατοῦ
καὶ ἔργα μεγάλα ἐπετέλεσε
καὶ πρῶτος διὰ τῆς δωροδοκίας
τὰ παλαιὰ ἤθη
τῶν Καρχηδονίων διέφθειρε
καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἰδίου
ὁ Ἀννίβας παρὰ τοῦ στρατοῦ
παρέλαβε τὴν ἀρχηγίαν.

Γραμματικά—Σημασιολογικά

his rebus αφαιρ. πληθ. (ὄνομ. haec res). sententia, ae θηλ. α' = γνώμη (ex sententia = κατά γνώμην, ὅπως ἤθελεν, ἐπιτυχῶς). peractus, a, um μετ. παθ. παρακμ. τοῦ perāgo, perēgi, perāctum, peragere β = φέρω εἰς πέρας, ἐπιτελῶ. fidens, ntis ἐπίθ. γ' (ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ ἡμιαποθετικοῦ ῥ. fido, fisis sum, fidere β = πέποιθά τι, θαρρῶ) = πεποιθός, θαρραλός. anīmus, i ἄρσ. β' = ψυχή, φρόνημα. infestus, a, um ἐπίθ. β' = δυσμενής. quo (= ut eo) τελ. σύνδ. = ἵνα διὰ τούτου, ἵνα. facilis ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. = εὐκολώτερον (θετ. facile = εὐκόλως, ὑπερθ. facillime = εὐκολώτατα). causa, ae θηλ. α' = αἰτία. bellandi (γενικῆ γερονδίου = τοῦ πολεμεῖν = τοῦ πολέμου) τοῦ bello, avi, atum, are λ = πολεμῶ. reperiret παρατ. ὑποτ. τοῦ reperio, repereri, repertum, ire 4 = εὐρίσκω, ἀνευρίσκω. effecit παρακμ. ὄρ. τοῦ efficio (ex + facio), effeci, effectum, ere β = κατορθώνω, ἐνεργῶ. ut συμπερ. = ὥστε. imperator, ὄρις ἄρσ. γ' = στρατηγός. cum προθ. + αφαιρ. = μετά τιος. exercitus, us ἄρσ. δ' = στρατός. Hispania, ae θηλ. α' = Ἰσπανία. mitteretur παρατατ. παθ. ὑποτ. τοῦ mitto, misi, missum, ere β = στέλλω (παθ. mittor, missus sum, mitti = στέλλομαι). eoque = et eo τοπικὸν ἐπίρρ. = καὶ ἐκεῖ. secum = cum προθ. + se αφαιρετ. τῆς προσωπ. ἀντ. γ' προσώπ. sui, sibi, se, se' τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸν πληθυντ. (ιδε Συνακτικὰ). duxit παρακμ. ὄρ. τοῦ duco, xi, ctum, ere β = ἄγω, ὀδηγῶ. filius, ii ἄρσ. β' = υἱός. annus, i, ἄρσ. β' = ἔτος. novem ἀριθμητ. ἀπόλυτον = ἐννέα. praeterea ἐπίρρ. = ἐκτὸς τούτων, πρὸς τούτοις. eo αφαιρ. ἄρσ. γέν. adolescens, ntis ἄρσ. γ' (κυρίως μετ. τοῦ adolesco = αὐξάνομαι) = νέος ἀνὴρ (ἀπὸ 17·42 ἐτῶν), νεανίας. illustris, is, e ἐπίθ. γ' = ἐπιφανής. formosus, a, um ἐπίθ. β' = εὐμορφος, ὡραῖος. Hasdrūbal, ālis ἄρσ. γ' = Ἀσδρούβας. huic dot. ἐν. τῆς δεικτ. ἀντ. hic, haec, hoc = οὗτος. ille, illa, illud δεικτ. ἀντ. = ἐκεῖνος. filia, ae θηλ. α' = θυγάτηρ. suus, a, um κτητ. ἀντ. γ' προσώπου. = ἰδικὸς τῶν (α' meus, β' tuus). matrimonium, ii οὐδ. β' = γάμος, συνοικέσιον. dedit παρακμ. ὄρ. τοῦ do, dedi, datum, dare λ = δίδω. de προθ. + αφαιρ. = περὶ + γεν. hoc αφαιρ. ideo ἐπίρρ. = τούτου ἔνεκα, διὰ τοῦτο. mentio, ὄρις θηλ. γ' = μνεία. fecimus παρακμ. ὄρ. τοῦ facio, feci, factum, ere β = ποιῶ. quod αἰτιολ. σύνδ. = διότι. occiso αφαιρ. μετ. παθ. παρακμ. τοῦ occido (ob + caedo), occidi, occisum, ere β = φονεύω (παθ. occidom, occisus sum, occidi). exercitui dot. praeffit παρακμ. ὄρ. τοῦ praesum, praeffui, praeesse = προϊσταμαι, εἶμαι ἀρχηγός. res, rei θηλ. ε' = πρᾶγμα, ἔργον. magnus, a, um ἐπίθ. β' = μέγας (συγκρ. maior, ior, ius ὑπερθ. maximus, a, um). gessit παρακμ. ὄρ. τοῦ gero, gessi, gestum, ere β = φέρω, πράττω, ἐπιτελῶ. princeps, ἴρις ἄρσ. γ' = πρῶτος. largitio, ὄρις θηλ. γ' = δωροδοκία, φιλοδοξία. vetustus, a, um ἐπίθ. β' = παλαιός, ἀρχαῖος. pervertit παρακμ. ὄρ. τοῦ perverto, rti, rsum, ere β = διαστρέφω, διαφθείρω. mos, moris ἄρσ. γ' = ἥθος. eiusdemque = atque eiusdem γεν. ἐν. τῆς δεικτ. ἀντ. idem, eadem, idem = ὁ αὐτός, ἴδιος. post προθ. + αἰτ. = μετά + αἰτ. mors, rtis θηλ. γ' = θάνατος. accēpit παρακμ. ὄρ. τοῦ accipio (ad + capio), accēpi, acceptum, ere β = παραλαμβάνω, δέχομαι. imperium, ii οὐδ. β' = ἀρχηγία.

Συντακτικά

rebis peractis αφαιρ. απόλυτος χρονική αντιστοιχοῦσα με γεν. απόλυτον. ex sententia εμπρόθ. διορ. συμφωνίας (=feliciter ἢ bene). animo αφαιρ. ιδιότητος. Romanis δοτ. αντικειμ. εις τὸ infesto. quo (=ut eo)... reperiret αναφορ. τέλ. πρότ. εισαγομένη διὰ τοῦ quo πρὸ τῶν συγκριτικῶν. ut.. mitteretur συμπερ. πρότ. imperator κατηγ. cum exercitu εμπρόθ. διορ. συνοδείας. secum ἢ πρόθ. cum ἐν συνθέσει μετὰ τῆς αφαιρετ. τῶν προσωπικῶν ἄντων. ἐπιτάσσεται, π. χ. mecum, nobiscum, secum. annum γεν. ιδιότητος. huic—filiam ἄντικ. τοῦ dedit. de hoc δηλ. Hasdrubale. mentionem ἄντικ. τοῦ fecimus. quod... praefuit αιτιολ. πρότ. occiso αφαιρ. απόλυτος χρονική. exercitui ἄντικ. τοῦ praefuit. princeps κατηγ. largitione αφαιρ. ὄργαν.

Πραγματικά

illustis ἐξ ἐπιφανοῦς οἰκογενείας. Hasdrubal ὁ Ἀσδρούβας, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα, ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 229—221 π. Χ. ille ὁ Ἀμίλκας. de hoc δηλ. Hasdrubale. occiso Hamilcare ὁ Ἀμίλκας ἐφονεύθη εἰς τινὰ μάχην τῷ 228 π. Χ., ὡς λέγει κατωτέρω κεφ. 4 § 2. ille δηλ. Hasdrubal. magnas res πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς ὑπέταξεν εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν νονα Καρθαγένην). largitione αἱ δωρεαὶ προήρχοντο ἐξ Ἰσπανικῶν λαφύρων. post mortem eiusdem ὁ Ἀσδρούβας ἐδολοφονήθη τῷ 221 π. Χ. ὑπὸ τινος Γαλάτου δούλου διὰ τὴν πρὸς τὸν κύριόν του θανατικὴν καταδίκην.

Νόημα

Ὁ Ἀμίλκας μετὰ τὰς ἐπιτυχεῖς ἐπιχειρήσεις του, ἐπειδὴ ἔμισει τοὺς Ρωμαίους καὶ εἶχε πεποιθήσιν εἰς τὴν ἰκανότητά του, ἐπέτυχεν, ὥστε νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὴν Ἰσπανίαν μετὰ στρατοῦ, διὰ νὰ εὔρη εὐκολώτερον εὐκαιρίαν πολέμου κατὰ τῶν Ρωμαίων. Μαζὶ του εἶχε καὶ τὸν υἱὸν του Ἀννίβαν, ἡλικίας 9 ἐτῶν. Ἐπὶ πλεόν δὲ καὶ τὸν ἐπιφανῆ καὶ ὠραῖον Ἀσδρούβαν, τὸν ὁποῖον ἔκαμε γαμβρόν του. Ὁ Ἀσδρούβας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμίλκα ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ καὶ ἐπετέλεσε μεγάλα ἔργα, ὅταν δὲ ἐφονεύθη, διάδοχός του ὑπῆρξεν ὁ Ἀννίβας.

Περίληψεις

1) Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἀμίλκα εἰς Ἰσπανίαν. 2) Λόγοι δι' οὓς ἐστάλη ἐκεῖ καὶ 3) Οἱ ἀκόλουθοι καὶ οἱ διάδοχοί του.

ΚΕΦ. 4 § 1+2

At Hamilcar,
posteaquam transit mare
in Hispaniamque venit,
magnas res gessit
secunda fortuna:
maximas bellicosissimasque
gentes subegit,
equis, armis, viris,
pecunia, locupletavit

Ἄλλ' ὁ Ἀμίλκας,
ἀφοῦ διέβη τὴν θάλασσαν
καὶ εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἔφθασε,
μεγάλα ἔργα ἐπέτελεσε
μὲ εὐνοϊκὴν τύχην:
μέγιστα καὶ πολεμικώτατα
ἔθνη ὑπέταξε,
μὲ ἵππους, μὲ ὅπλα, μὲ ἄνδρας,
μὲ χρήματα, ἐπλούτισε

totam Africam.
 hic, cum meditarētur
 infēre bellum
 in Italiam, nono anno,
 postquam venērat in Hispaniam,
 occīsus est in proelīo
 pugnans adversus Vettōnes.
 huius perpetūm odīum
 erga Romanos
 vidētur concitasse
 maxīme secundum
 Poenīcum bellum.
 namque Hannibal,
 filius eius,
 assidūis obtestationībus
 patris perductus est
 eo,
 ut mallet interīre
 quam non experīri
 Romanos.

Γραμματικά — Σημαιολογικά

at ἀντιθετ. σύνδ.=ἀλλά. posteaquam χρον. σύνδ.=ἀφοῦ. mare, is οὐδ.
 γ'=θάλασσα. transiit παρακμ. ὄρ. τοῦ transēo, ii, itum, ire 4=διαβαί-
 νω, διαπλέω. venit παρακμ. ὄρ. τοῦ veniō, veni, ventum, ire 4=ἐρχομαι,
 φθάνω. magnus, a, um ἐπίθ. β'=μέγας (συγκρ. maior, ior, ius, ὑπερθ.
 maxīmus, a, um). rēs, rēi θηλ. ε'=πράγμα, ἔργον, κατόρθωμα. secun-
 dus, a, um (ἐκ τοῦ sequor=ἀκολουθῶ) ἐπίθ. β'=1) δεύτερος 2) εὐνοϊκός.
 fortuna, ae θηλ. α'=τύχη. maximas ὑπερθ. βαθμ. (ιδε ἀνωτέρω.) belli-
 cosissīmus, a, um (ὑπερθ. βαθμ.=πολεμικώτατος) τοῦ ἐπιθ. β' bellīcō-
 sus, a, um=πολεμικός (συγκρ. bellicosior, ior, ius). gens, gentis θηλ.
 γ'=ἔθνος. subēgit παρακμ. ὄρ. τοῦ subīgo (sub+ago), ēgi, āctum, ēre
 3=ὑποτάσσω. equus, i ἄρσ. β'=ἵππος. arma, orum οὐδ. β' πληθ.=ὄπλα.
 vir, viri συγκοπι. ἄρσ. β'=ἀνήρ. pecunia, ae θηλ. α'=χορήματα. totus,
 a, um ἀντιωνυμιακὸν ἐπίθ.=ὅλος (γεν. totius, δοτ. toti...). locupletavit
 παρακμ. ὄρ. τοῦ locuplētō, avi, atum, are 1=πλουτίζω. hic, haec, hoc
 δεικτ. ἀντ.=οὗτος. cum χρον. σύνδ.=ἐνῶ. inferre (ἀντι inferēre) ἀπαρ.
 ἐν. τοῦ infēro, intūli, illātum, inferre 3=εἰσφέρειω, μεταφέρειω. meditarē-
 tur παρατατ. ὑποτ. τοῦ ἀποθετ. medītor, atus sum, ari 1=μελετῶ, σχε-
 διάζω. ponus, a, um ἀριθμητ. τακτικὸν=ἐνατος. annus, i ἄρσ. β'=ἔτος.
 postquam χρον. σύνδ.=ἀφοῦ, ἀφ' ὅτου. venērat ὑπερθ. ὄρ. τοῦ veniō
 (ιδε ἀνωτέρω). proelīum, ii οὐδ. β'=μάχη. pugnans, ntis μετ. ἐν. τοῦ
 pugno, avi, atum, are 1=μάχομαι, πολεμῶ. adversus πρόθ +αἰτ.=ἐναν-
 τίων τινός. Vettōnes, um ἄρσ. γ'=Bέττωνες, Οὐέττωνες. occīsus est πα-
 ρακμ. παθ. ὄρ. τοῦ occīdo, idi, isum, ēre 3=κατακόπτω, φονεύω (παθ.
 occīdor, occīsus sum, occīdi). huius γεν. ἐν. τῆς δεικτ. ἀντ. hic. perpe-

ὄλην τὴν Ἀφρικὴν.
 Οὗτος, ἐνῶ ἐμελέτα
 νὰ μεταφέρει τὸν πόλεμον
 εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὸ ἕνατον ἔτος,
 ἀφ' ὅτου εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν Ἰσπανίαν,
 ἐφονεύθη εἰς τὴν μάχην
 πολεμῶν κατὰ τῶν Οὐεττώνων.
 Τούτου τὸ ἄσβεστον μίσος
 ἐναντίον τῶν Ρωμαίων
 φαίνεται ὅτι προσεκάλεσε
 τὰ μέγιστα τὸν δεύτερον
 Καρχηδονιακὸν πόλεμον.
 Διότι ὁ Ἀννίβας,
 ὁ υἱὸς αὐτοῦ,
 ἔνεκα τῶν συνεχῶν παρακλήσεων
 τοῦ πατρός (του) ἤχθη
 εἰς τοιοῦτον σημεῖον,
 ὥστε προετίμα νὰ ἀποθάνη
 παρά νὰ μὴ ἀναμετρηθῇ
 πρὸς τοὺς Ρωμαίους.

tūus, a, um ἐπίθ. β' = διηνεκής, ἄσβεστος. odium, ii οὐδ. β' = μῖσος. erga πρόθ. + αἰτ. = ἐναντίον. maxime ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθμ. = τὰ μέγιστα, κατ' ἔξοχὴν, πρὸ πάντων (θετ. magnopere = μέγਾਲως, συγκρ. magis = μᾶλλον). concitasse ἀντι concitavisse ἀπαρ. παρακμ. τοῦ concito, avi, atum, are 1 = προκαλῶ, παρορμῶ. videtur ἔνεστ. ὄρ τοῦ videor, visus sum, videri 2 = φαίνομαι (video = βλέπω). namque αἰτιολ. σύνδ. = διότι. assiduus, a, um ἐπίθ. β' = ἐπίμονος, συνεχής. obtestatio, onis θηλ. γ' = ἔξορκισμός, παρακλήσις. pater, tris ἄρσ. γ' = πατήρ. eo ἐπίρρ. = εἰς τοιοῦτον σημείον. perductus est παθ. παρακμ. ὄρ. τοῦ perducor, perductus sum, perduci 3 = ἄγωμαι, προάγομαι, φθάνω (ἐνεργ. perduco, xi, ctum, ēre = προάγω). ut συμπερ. = ὥστε. interire ἀπαρ. ἐν. τοῦ intereo, ii, itum, ire 4 = διαφθείρομαι, φονεύομαι. quam ἐπίρρ. διαζ. = ἢ, παρά. experiri ἀπαρ. ἐν. τ. ἀποθετικοῦ experior, expertus sum, experiri 4 = λαμβάνω πείραν, ἀναμετροῦμαι, πολεμῶ. mallet παρατατ. ὑποτ. τοῦ malo (ἀνώμαλον ὁ. ἐκ τοῦ magis volo), malū, malle = μᾶλλον θέλω, προτιμῶ.

Συντακτικῶ

posteaquam transiit χρόν. πρότ. fortuna ἀφαιρ. τροπική. equis—armis—viris—pecunia ἀφαιρ. ὄργαν. cum... meditaretur χρόν. πρότ. inferre τελ. ἀπαρ. anno ἀφαιρ. χρονική. postquam venerat χρόν. πρότ. pugnaς τροπική μετ. concitasse εἰδ. ἀπαρ. obtestationibus ἀφαιρ. ὄργαν. patris γεν. ὑποκ. ut... mallet συμπερ. πρότ. interire τελ. ἀπαρ. (α' ὄρος συγκρ.). quam experiri τελ. ἀπαρ. (β' ὄρος συγκρ.).

Πραγματικῶ

μαρτε εἶναι ὁ πορθμὸς τῶν Γαδείρων ἢ Ἡρακλείων στηλῶν (νῦν: στενὸν Γιβραλτῶ). viris ἐστρατολόγει βιαίως τοὺς ὑποταχθέντας λαοὺς χάριν τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν τῶν Καρχηδονίων. Vettones λαὸς κατοικῶν τὴν Β. Δ. Ἰσπανίαν. occisus est δηλ. τῷ 229 π.Χ. ἀφήσας τέσσαρα τέκνα, τὰ ὅποια λέγεται ὅτι ἀνέτρεφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὰ καταστρέψουν τὸν Ρωμαϊκὸν λαόν. odium περὶ τοῦ μίσους τούτου, τὸ ὁποῖον ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν του, κατὰ τῶν Ρωμαίων καὶ τοῦ ὄρκου, τὸν ὁποῖον ἀπήτησε παρ' αὐτοῦ, ὅτι οὐδέποτε θὰ συνδιαλλαγῆ πρὸς αὐτούς, γίνεται λόγος εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα κεφ. 1 § 3 καὶ κεφ. 2 § 5—6. secundum roenicum bellum ὁ β' Καρχηδον. πόλεμος 218—201 π. Χ.

Νόημα

Ὁ Ἀμίλκας, ἐλθὼν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἐπετέλεσε σπουδαῖα ἔργα ὑπέταξε πολεμικὰ ἔθνη καὶ ἐπλούτισε τὴν Ἀφρικὴν μὲ ἔμψυχον καὶ ἄψυχον ὕλικόν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἕνατον ἔτος ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐσχεδιάζε νὰ μεταφέρῃ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐφορέυθη, μαχόμενος κατὰ τῶν Βεττώνων. Διάδοχός του ἔγινε ὁ υἱός του Ἀννίβας, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκληροδόγησε φανατικὸν μῖσος κατὰ τῶν Ρωμαίων, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε καὶ ἡ κυριωτέρα αἰτία τοῦ δευτέρου Καρχηδονιακοῦ πολέμου. Τὸν πόλεμον τοῦτον διεξήγαγεν ὁ Ἀννίβας.

Περίληψις

1) Ἐπιτυχὴς δρασίς τοῦ Ἀμίλκα ἐν Ἰσπανίᾳ. 2) Θάνατος αὐτοῦ καὶ 3) Τὸ κατὰ τῶν Ρωμαίων μῖσος.

HANNIBAL

* ΚΕΦ. 1 § 1 + 3

Hannibal, Hamilcāris filius,
(erat) Karthaginiensis.
si verum est,
quod nemo dubitat,
ut populus Romanus
omnes gentes
virtute superarit,
non est infitiandum.
Hannibalem tanto praestitisse
ceteros imperatores prudentia,
quanto populus Romanus
antecedat fortitudine
cunctas nationes.
nam quotienscumque
congressus est
cum eo in Italia,
semper discessit superior.
quod nisi debilitatus esset
domi invidia
civium suorum,
videtur potuisse
Romanos superare.
sed obtrectatio multorum
devicit virtutem unius.
Hic autem sic conservavit
odium paternum
erga Romanos
velut hereditate relictum,
ut prius animam deposuerit,
quam id (odium)
qui quidem,
cum patria pulsus esset
et indigēret alienarum opum
numquam destitērit
animo bellare
cum Romanis.

Ὁ Ἀννίβας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα,
(ἦτο) Καρχηδόνιος.
Ἐὰν εἶναι ἀληθές,
περὶ τοῦ ὁποῖου οὐδεὶς ἀμφιβάλλει,
ὅτι ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς
ὅλα τὰ ἔθνη
κατὰ τὴν ἀνδρείαν ὑπερέβαλε,
δὲν πρέπει νὰ ἀρνηθῆ (τις),
ὅτι ὁ Ἀννίβας τόσον ὑπερέβαλε
τοὺς λοιποὺς στρατηγοὺς κατὰ τὴν σύνε-
σον ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς [σιν,
ὑπερβάλλει κατὰ τὴν γενναιότητα
σύμπαντα τὰ ἔθνη.
Διότι ὁποτεδήποτε
συνεκρούσθη
μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν,
πάντοτε ἀπεχώρησε νικητῆς.
Καὶ εἰς τὴν πατριδα ἔνεκα τοῦ φθόνου
τῶν συμπολιτῶν του,
φαίνεται ὅτι ἤθελε δυνηθῆ
νὰ νικήσῃ τοὺς Ῥωμαίους.
Ἄλλ' ἡ ζηλοτυπία τῶν πολλῶν
κατενίκησε τὴν ἀνδρείαν τοῦ ἑνός.
Οὗτος ὅμως τόσον διετήρησε
τὸ πατρικὸν μῖσος
κατὰ τῶν Ῥωμαίων
ὡσὰν ἐκ κληρονομίας καταλειφθέν,
ὥστε πρότερον τὸ πνεῦμα παρέδωκε
παρὰ τοῦτο (τὸ μῖσος)
διότι αὐτὸς πράγματι,
ὅτε ἐκ τῆς πατρίδος εἶχεν ἐκδιωχθῆ
καὶ εἶχεν ἀνάγκην ξένων δυνάμεων,
οὐδέποτε ἔπαυσε
διὰ τῆς διανοίας νὰ πολεμῆ
κατὰ τῶν Ῥωμαίων. *

Γραμματικά—Hannibal, ἄλις γ' κλ.=Ἀννίβας. Hamilcar, ἄρις γ
κλ.=Ἀμίλκας. filius, ἰ β' κλ.=υἱός. Karthaginiensis, ἰς, ε ἐπίθ. τριτόκλ
=Καρχηδόνιος. si ὑποθ. σύνδ.=εάν. verus, a, um ἐπίθ. δευτερόκλ.=ἀλη
θής. est ἐνεστ. τοῦ sum, fui, esse=εἶμαι. quod οὐδ. ἀναφ. ἄντων. qui
quae, quod=ὁ ὁποῖος. nemo, nemiŋis ἀφρ. ἄντων.=οὐδεὶς dubitat ἐνε
στὼς τοῦ dubito, avi, atum, are ἰ=ἀμφιβάλλω. ut εἰδ. σύνδ.=ὅτι. po
pulus, ἰ β' κλ.=λαός. Romanus, a, um ἐπίθ. β'=Ῥωμαϊκός. omnis, ἰς,
ε ἐπίθ. γ'=πᾶς, πᾶσα, πᾶν. gens, ntis γ' κλ.=γένος, ἔθνος. virtus, utis

γ' κλ.=ἀνδρεία. superarit (=superaverit) συγκεκομμ. τύπος παρακ. ὑποτ.
 τοῦ supero, avi, atum, are 1=ὑπερβαίνω, ὑπερβάλλω. ποπ ἀρνητικὸν μόριον
 =οὐ. infitiandus, a, um γεροννδίων τοῦ ἀποθ. infitior, atus sum, ari 1=
 ἀρνοῦμαι τὸ γεροννδίων εἶναι ῥηματικὸν ἐπίθ. ἰσοδυναμοῦν μὲ τὰ εἰς
 τέος ῥημ. ἐπίθ. τῆς Ἑλληνικῆς (ἀρνητέος-α-ον). tanto ἀφαιρ. τοῦ tantus,
 a, um δεικτ. ἄντων. μὲ ἐπιρρημ. σημ.=τόσος. praestitisse ἀπαρ. παρακ.
 τοῦ praesto, ūti, ūtum καὶ atum, are 1=προέχω, ὑπερβάλλω. ceterus, a,
 um ἐπίθ. β'=ἄλλος, λοιπός. imperator, oris γ' κλ.=στρατηγός. prudentia,
 ae α' κλ.=σύνεσις. quanto ἀφαιρ. τοῦ quantus, a, um ἀναφ. ἄντων. ἐπιρρ.
 σημ.=ὅσος. antecedit ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ antecedo, cessi, cessum, ἔρε 3=
 ὑπερβάλλω fortitudo, dinis γ' κλ.=γενναιότης. cunctus-a-um ἐπίθ. β'
 =σύμπαρ. natio, onis θηλ. γ' κλ.=ἔθνος. nam αἰτιολ. σύνδ.=διότι. quo-
 tienscumque χροον. ἐπίρρ.=ὄποτεδήποτε. congressus est παρακ. ὄρισ. τοῦ
 ἀποθ. congreior, congressus sum, congreior 3.=συγκρούομαι. cum
 πρόθ.+ἀφαιρ.=μετὰ+γεν. eo ἀφ.αιρ. τῆς δεικτ. ἄντων. is, ea, id=
 οὗτος, αὕτη, τοῦτο. in πρόθ.+ἀφ.=ἐν+δοτ. Italia, ae θηλ. α' κλ.=
 Ἰταλία. semper χροον. ἐπίρρ.=πάντοτε. discessit παρακ. ὄριστ. τοῦ dis-
 cedo, cessi, cessum, ἔρε 3.=ἀποχωρῶ. superior ἐπίθ. συγκρ. βαθ. (su-
 perius—superior—supremus καὶ summus)=ὁ ἄνω εὐρισκόμενος, νικη-
 τῆς. quod συνδετικὸν μόριον=καί. nisi ὑποθ. ἀρνητ. σύνδ. (si—non)
 =ἐὰν δέν. debilitatus esset ὑπερσ. ὑποτ. παθ. φων. τοῦ debilitor, atus
 sum, āri 1.=ἐξασθενῶ. domi ἐπίρρ. τοπ.=οἴκοι. invidia, ae α' κλ.=
 φθόνος. civis, is ἀρσ. γ' κλ.=πολίτης, συμπολίτης. suus-a-um ἄντων. κτητ.
 γ' προσ.=ὁ ἰδικός του. videtur ἔνεστ. ὄρισ. μέσης τοῦ videor, visus
 sum, vidēri 2=φαίνομαι (ἐνεργ. video, vidi, visum, vidēre=βλέπω).
 potuisse ἀπαρ. παρακ. τοῦ possum, potui, posse (ἀνώμαλ. κλινόμενον
 κατὰ τὸ sum)=δύναμαι. superare ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ supero 1=νικῶ. sed
 σύνδ. ἀντιθ.=ἀλλά. multus-a-um ἐπίθ. (ἐνταῦθα οὐσιαστικοποιηθῆν)
 =πολύς. obtrectatio, onis θηλ. γ' κλ.=ζηλοτυπία. devicit παρακ. ὄρισ. τοῦ
 devinco, vici, victum, ἔρε 3.=κατανικῶ. unus-a-um ἐπίθ. ἀριθμ.
 ἀπόλυτον=εἷς, μία, ἓν. (γεν. unius dot. unī aīt. unum-am-um). hic—
 haec—hoc δεικτ. ἄντων.=ὁδε, οὗτος. autem σύνδ. ἀντιθ.=δέ, ὅμως.
 sic ἐπίρρ. τροπικὸν (ἐδῶ ποσοτικὸν)=οὕτω, τόσον. conservavit παρακ.
 ὄρισ. τοῦ conservo, avi, atum, āre 1=διατηρῶ. odium, ii οὐδ. β' κλ.=
 μῖσος. paternus, a, um ἐπίθ. β'=πατρικός. erga προσ.+αἰτ.=
 κατὰ+γεν. velut ἐπίρρ. ὁμοιωματικὸν=οἶονεῖ, ὡσάν. hereditas, atis θηλ.
 γ' κλ.=κληρονομία. relictum μετ. παθ. παρακ. τοῦ relinquo, qui, ctum,
 ἔρε 3=καταλείπω (παθ. relinquo, ctus sum, ī). ut συμπ. σύνδ.=
 ὥστε. prius ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. (prior-or-us, γεν. prioris)=πρότερον.
 anima, ae θηλ. α' κλ.=ψυχή, πνεῦμα. deposuerit παρακ. ὑποτ. τοῦ depono,
 posui, positum, ἔρε 3=καταθέτω, παραδίδω. quam ἐπίρρ.=ἢ (μετὰ τὰ
 συγκριτικά). id οὐδ. δεικτ. ἄντων. δηλ. (odium). qui ἀναφ. ἄντων. qui, quae,
 quod.=ὁ ὁποῖος. quidem ἐπίρρ.=βεβαίως. πράγματι. cum χροον. σύνδ.=ὅτε.
 patria, ae α' κλ.=πατρίς. pulsus esset ὑποτ. παθ. ὑπερσ. τοῦ pellor,
 pulsus sum, pelli (ἐνεργ. pello, pepuli, pulsum ἔρε) 3=ῶθῶ, ἀποθῶ,
 ἐκδιώκω. et σύνδ. συμπ.=καί. indigēret παρατ. ὑποτ. τοῦ indigēo, ūi,

—,ēre, 2=ένδεής εἰμι, ἔχω ἀνάγκην. aliēnus, a, um ἐπίθ. β'=ἀλλότριος, ξένος. opum γεν. πλ. τοῦ ops—oris—orem, πλ. opes—orum—oribus γ' κλ.=δύναμις. numquam ἐπίρο. χρον.=οὐδέποτε. destiterit παρακ. ὑποκ. τοῦ desisto, destīti, —,ēre 3=ἀφίσταμαι, παύω. animus, i β' κλ.=ψυχή, διάνοια. bellare ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ bello, avi, atum, āre 1=πολεμῶ. cum πρόθεσις ἐχθρικής διαθέσεως + ἀφ.=κατά+γεν.

Συντακτικά.—filius παράθεσις εἰς τὸ Hannibal. quod αἰτιατ. ἀναφορᾶς. ut populus... εἰδ. πρότ. ὡς ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσεως verum est. virtute—prudentia—fortitudine ἀφαιρ. τοῦ κατά τι. tanto—quanto ἀφαιρ. τοῦ μέτρου. superior κατηγ. invidia ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. potuisse εἰδ. ἀπαρ. ἔφαρ. ἐκ τοῦ videtur. superare τελ. ἀπαρ. ἔφαρ. ἐκ τοῦ potuisse. multorum γεν. ὑποκ. (οἱ πολλοὶ ἐζηλοῦπουν). multorum—unius (ἀντίθεσις), ἐξ ἧς πιστοῦται ἡ ἰσχὺς τῶν πολλῶν. hereditate ἀφαιρ. ὀργανική. quam id β' ὄρος συγκρίσεως. qui destiterit ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. (=cum is). animo ἀφαιρ. ὀργανική.

Πραγματικά.—Hannibal (247—183 π.Χ.) λέξις φοινικικὴ δηλοῦσα τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ· εἶναι ὄνομα πολλῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν, ἐπίσης δὲ καὶ ὄνομα τοῦ πάππου τοῦ Ἀννίβα. Ὁ Ἀννίβας ἦτο ἀρχιστράτηγος τοῦ Καρχηδονικοῦ στρατοῦ κατὰ τοὺς δύο ἐναντίον τῶν Ρωμαίων πολέμους (Β' καὶ Γ' Καρχηδονικόν), ἐνῶ κατὰ τὸν πρῶτον ἠγείτο ὁ πατήρ του Ἀμίλλας Βάρκας. Κατήγετο ἐκ Καρχηδόνας, πόλεως κειμένης εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς παρὰ τὴν σημερινὴν Τύνιδα, ἰδρυθείσης περὶ τὸ 888 π.Χ. ὑπὸ τῶν Φοινίκων, οὔσης ὀνομαστῆς ὡς μεγάλης καὶ ἐμπορικῆς καὶ ἀντιζήλου τῆς Ρώμης, καταστραφείσης δὲ ὑπὸ τοῦ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τῷ 146 π.Χ. Hamilcar λέξις φοινικικὴ δηλοῦσα τὸν ὑπῆρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Μελκάρτ, δηλ. τοῦ Βήλου ποταμοῦ· εἶναι ὄνομα πολλῶν Καρχηδονίων καὶ ὄνομα τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀννίβα. Ὁ Ἀμίλλας Βάρκας ἠγήθη τοῦ στρατοῦ τῶν Καρχηδονίων ἐν Σικελίᾳ (248 π.Χ.), ἐσυνέχισε τὸν πόλεμον καὶ ἠττήθη, ἐφονεύθη δὲ βραδύτερον εἰς τινα μάχην τῷ 228 π.Χ. semper δὲν ἔχει ἀπόλυτον κύρος, καθ' ὅσον ἠττήθη παρὰ τὴν Νόλαν τῆς Καμπανίας (216 καὶ 215 π.Χ.). invidia domi ἐννοεῖται ἡ πολιτικὴ μερίς τοῦ Ἀντωνος ἢ καταπολεμοῦσα τὸν Ἀννίβαν. quam id ὑπερβολή, δι' ἧς δηλοῦται τὸ σφοδρότατον κατὰ τῶν Ρωμαίων μῖσος. pulsus esset ἐξεπατρισθῆ τῷ 196 π.Χ. φοβούμενος τὴν εἰς τοὺς Ρωμαίους παράδοσίν του. animo bellare μὴ δυνάμενος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τοὺς Ρωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης κατεπολέμει αὐτοὺς μακρόθεν διὰ τοῦ πνεύματος ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Νόημα.—Ὁ Ἀννίβας ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀμίλλας καταγόμενος ἐκ Καρχηδόνας· ὅπως ὁ Ρωμαϊκὸς λαὸς ἦτο ἀνώτερος κατὰ τὴν ἀνδρείαν ἀπὸ ὅλα τὰ σύγχρονα ἔθνη, ἔτσι καὶ ὁ Ἀννίβας ὑπερεῖχεν ὅλων τῶν στρατηγῶν τῆς ἐποχῆς του κατὰ τὴν γενναιότητα. Ἀπόδειξις τῆς γενναιότητός του εἶναι αἱ συνεχεῖς νικαὶ του. Ἐὰν δὲν εἶχε φθονεροὺς πολιτικοὺς ἀντιπάλους καὶ ἐβοηθεῖτο διὰ προσθέτων στρατιωτικῶν ἐνισχύσεων, ἀναμφιβόλως θὰ ἐνίκα τοὺς Ρωμαίους. Δυστυχῶς ὁμοῦς ὑπερίσχυσε ὁ φθόνος τῶν πολλῶν. Παρὰ ταῦτα ὁ Ἀννίβας συνεχίζων τὰς παραδόσεις τῆς οἰκογενείας ἐμίσησε καὶ ἐπολέ-

μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς τοὺς Ρωμαίους, προσέτι δέ, ὅτε ἦτο στος, παρεκίνει διὰ τοῦ λόγου καὶ ἄλλους ἐναντίον αὐτῶν.

Περὶλήψεις. — 1) Καταγωγή τοῦ Ἀννίβα. 2) Προσόντα αὐτοῦ. 3) Ὁ ς τῶν συμπολιτῶν του καὶ 4) Τὸ κατὰ τῶν Ρωμαίων μῖσος αὐτοῦ.

✱ ΚΕΦ. 2. § 1+6

Nam ut omittam Philippum,
quem absens
hostem reddidit Romanis,
his temporibus
omnium potentissimus rex
Antiochus fuit.
hunc tanta cupiditate
bellandi incendit,
ut usque a rubro mari
conatus sit
inferre arma Italiae.
ad quem cum venissent
Romani legati,
qui explorarent
de voluntate eius
darentque operam
ut adducerent in suspicionem
Hannibalem regi
clandestinis consiliis,
utquam corruptus
suis sentiret
atque antea
id frustra fecissent
itaque Hannibal (cum) compe-
risset
seque vidisset segregari
ab interioribus consiliis,
dato tempore,
adit ad regem,
eique cum commemorasset
multa de fide sua
et odio in Romanos,
hoc adiunxit:
«pater meus, inquit, Hamilcar,
puerulo me,
utpote nato
non amplius novem annos,
in Hispaniam imperator
proficiscens
hostias immolavit Karthagine

Διότι, ἵνα παραλείψω τὸν Φίλιππον,
τὸν ὁποῖον, ἂν καὶ ἦτο ἀπών,
ἐχθρὸν κατέστησεν εἰς τοὺς Ρωμαίους,
κατὰ τούτους τοὺς χρόνους
ἀπὸ ὅλους ἰσχυρότερος βασιλεὺς
ὁ Ἀντίοχος ὑπῆρξε.
Τοῦτον μὲ τόσην ἐπιθυμίαν
τοῦ πολεμεῖν ἐφανάτισεν,
ὥστε ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης
ἐπεχείρησε
νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῆς Ἰταλίας. —
Πρὸς τοῦτον (δέ), ὅτε εἶχον ἔλθει
Ρωμαῖοι πρέσβεις,
ἵνα οὗτοι ἐρευνήσουν
περὶ τῶν διαθέσεων αὐτοῦ
καὶ προσπαθήσουν,
ἵνα ὀδηγήσουν εἰς ὑποψίαν
τὸν Ἀννίβαν εἰς τὸν βασιλέα
διὰ μυστικῶν συμβουλιῶν,
ὅτι δῆθεν δωροδοκηθεὶς
ὑπ' αὐτῶν διανοεῖτο
διάφορα ἀπὸ ὅ,τι πρότερον,
οὐδὲ τοῦτο ματαίως εἶχον πράξει
καὶ τοῦτο ὁ Ἀννίβας, (ὅτε) εἶχε πληρο-
φορηθῆ
καὶ εἶχεν ἴδει ὅτι ὁ ἄδικος ἀπεκλείετο
ἀπὸ τὰ ἰδιαιτέρα συμβούλια,
δοθείσης εὐκαιρίας
προσῆλθεν εἰς τὸν βασιλέα,
καὶ εἰς αὐτόν, ἀφοῦ εἶχεν ὑπενθυμίσει
πολλὰ περὶ τῆς πίστεώς του
καὶ τοῦ μίσους κατὰ τῶν Ρωμαίων,
τὸ ἐξῆς προσέθεσεν
«ὁ πατήρ μου, εἶπεν, ὁ Ἀμίλκας,
μικροῦ παιδὸς (ὄντος) ἐμοῦ,
ἄτε γεροντός (ἢ ἡλικίας)
ὄχι περισσότερον τῶν ἑννέα ἐτῶν,
εἰς τὴν Ἰσπανίαν ὡς στρατηγὸς
μέλλων νὰ πορευθῆ
σφάγια ἐθυσίασεν ἐν Καρχηδόνι

Iovi optimo maximo.
 quae divina res
 dum conficiebatur,
 quaesivit a me
 velle in secum
 in castra proficisci.
 id cum libenter recepissem
 atque coepissem petere ab eo
 ne dubitaret ducere,
 tum ille inquit:
 faciam, si mihi dedēris
 fidem, quam postulo.
 Simul me
 ad aram adduxit,
 apud quam instituērat
 sacrificare
 eamque tenentem
 remotis ceteris
 iussit iurare
 numquam me fore
 in amicitia cum Romanis.
 id iusiurandum ego
 datum patri
 usque ad hanc aetatem
 ita conservavi,
 ut nemini debēat dubium esse,
 quin reliquo tempore
 futurus sim eadem mente.
 quare si cogitabis
 quid amice de Romanis,
 non imprudenter feceris,
 si me caeris.
 cum quidem bellum parabis,
 te ipsum frustraberis,
 si non me posueris
 principem in eo.

εἰς τὸν Δία τὸν ἄριστον (καὶ) μέγιστον.
 Αὕτη (δὲ) ἡ θεία πράξις,
 ἐνῶ συνετελείτο,
 με ἠρώτησεν.
 ἂν ἤθελον μετ' αὐτοῦ
 εἰς τὸ στρατόπεδον νὰ πορευθῶ.
 Τοῦτο, ἀφοῦ εὐχαρίστως εἶχον ἀποδεχθῆ
 καὶ εἶχον ἀρχίσει νὰ ζητῶ ἀπὸ αὐτόν,
 ἵνα μὴ διστάζῃ νὰ (μὲ) ὀδηγῇ,
 τότε ἐκεῖνος εἶπε:
 Θὰ (τὸ) κάμω, ἐὰν θὰ μοῦ ἔχῃς δῶς
 ἔνορκον διαβεβαίωσιν, τὴν ὅποιαν ζητῶ
 Συγχρόνως ἐμὲ
 εἰς τὸν βωμὸν ὠδήγησε
 παρὰ τῷ ὁποίῳ εἶχεν ἀρχίσει
 νὰ θυσιάσῃ.
 Καὶ τοῦτον (τὸν βωμὸν) κρατοῦντα,
 ἀπομακρυνθέντων τῶν λοιπῶν,
 (μὲ) διέταξε νὰ ὀρκισθῶ,
 ὅτι οὐδέποτε ἐγὼ θὰ εὐφρίσκωμαι
 εἰς φιλίαν μετὰ τῶν Ρωμαίων.
 Τοῦτον τὸν ὄρκον ἐγὼ
 τὸν δοθέντα εἰς τὸν πατέρα
 μέχοι ταύτης τῆς ἡλικίας
 οὕτω διετήρησα,
 ὥστε εἰς οὐδένα πρέπει νὰ εἶναι ἀμφίβολον
 ὅτι κατὰ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον
 θὰ εἶμαι μὲ τὴν ἰδίαν διάθεσιν.
 Διὰ τοῦτο, ἐὰν θὰ σκεφθῆς
 κάπως φιλικῶς περὶ τῶν Ρωμαίων,
 οὐχὶ ἀσυνέτως θὰ ἔχῃς πράξει,
 ἐὰν θὰ μοῦ (τὸ ἔχῃς) ἀποκρούσῃ.
 Ὅταν ὁμοῦ πόλεμον θὰ παρασκευάζῃς,
 σὲ τὸν ἴδιον θὰ ἔχῃς ἀπατήσῃ,
 ἐὰν δὲν θὰ μὲ ἔχῃς τοποθετήσῃ
 ὡς ἀρχηγὸν κατ' αὐτόν (τὸν πόλεμον). V

Γραμματικά.—ut tel. σύνδ.=ἵνα. omittam ὑποτ. ἔνεσ. τοῦ omitto,
 isī, issum, ἔρε β=παρалаίπω. Philippus, ἰ β' κλ.=Φίλιππος. absens μετ.
 ἔνεσ. τοῦ absum, afui, abesse=εἶμαι ἀπὸν' (ἢ μετ. τοῦ ἔνεσ. τοῦ sum
 (sens) εἶναι ἐν χρήσει μόνον τῶν συνθέτων ῥημ. (prae-sens=παρὸν καὶ
 ab-sens=ἀπὸν). hostis, is ἄρσ. γ' κλ.=ἐχθρὸς. reddidit παρακ. ὄρισ.
 τοῦ reddo, dīdi, dītum, ἔρε β=ἀποδίδω, καθιστώ. iis καὶ eis ἀφαιρ.
 δεικτ. ἀντ. is, ea, id=οὗτος, αὕτη, τοῦτο. tempus, ὄρις οὐδ. γ' κλ.=χρόνος.
 omnium γεν. πληθ. ἄρσ. γέν. τοῦ ἐπιθ. γ' omnis, is, e=πᾶς, πᾶσα, πᾶν.
 potētissimus ὑπερθ. τοῦ ἐπιθ. potens (ἐκ τοῦ possum=δύναμαι)=δυνα-

τός, συγκ. —ιορ ὑπ. —issimus. rex, regis ἄρσ. γ' κλ. = βασιλεύς. Antiochus, i β' κλ. = Ἀντίοχος. fuit παρακ. ὄρισ. τοῦ sum = εἶμαι. hunc αἵτιατ. δεικτ. ἄντων. hic, haec, hoc = ὅδε, ἥδε, τόδε. cupiditas, ātis θηλ. γ' κλ. = ἐπιθυμία. bellandi γεν. τοῦ γερονδίου (bellandi-o-um-o τοῦ ρήμ. bello), τὸ ὁποῖον ἰσοδυναμεῖ μὲ ἔναρθρον ἄπαρ. (= τοῦ πολεμεῖν), τὸ δὲ ἔναρθρον ἄπαρ. μὲ ἄφηρ. οὐσ. (= τοῦ πολέμου) 1 = πολεμῶ. incendit παρακ. ὄριστ. τοῦ incendio, ndi, nsum, ēre 3 = ἀνάπτω, ἐξάπτω, φανατίζω. ut συμπερ. σύνδ. = ὥστε. usque χρόν. ἐπίρρ. = μέχρι, ἀπό, ἀλλ' ἐν συνθέσει μετὰ τῆς προθ. ab, a ἔχει τοπικὴν σημ. ruber, rubra, rubrum ἐπίθ. β' κλ. συγκοπ. = ζυθρός, ροῦσος. ματς. is οὐδ. γ' κλ. = θάλασσα. conatus sit παρακ. ὑποτ. τοῦ ἀποθ. conor, atus sum, āri 1 = ἐπιχειρῶ, προσπαθῶ inferre (ἀντι inferēre) ἄπαρ. ἐνεσ. τοῦ infēro, intūli, illātum, inferre 3 = εἰσφέρω, εἰσάγω. arma, orum οὐδ. β' κλ. = ὄπλα. Italiae dot. ad προθ. + αἵτιατ. = πρὸς + αἵτ. cum χρόν. σύνδ. = ὅτε. venissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ venio, veni, ventum, venīre 4 = ἐρχομαι, φθάνω. legatus, i β' κλ. = πρέσβυς. explorarent παρατ. ὑποτ. τοῦ explorō, avi, atum, āre 1 = ἐξετάζω, ἐρευνῶ. de προθ. + ἀφαιρ. = περὶ + γεν. voluntas, ātis θηλ. γ' κλ. = θέλησις, διάθεσις. darent παρατ. ὑποτ. τοῦ do, dedi, datum, dāre 1 = δίδω. opera, ae α' κλ. = ἔργον, προσπάθεια. ut τελ. σύνδ. = ἵνα. adducērent παρατ. ὑποτ. τοῦ adduco, xi, ctum, ēre 3 = προσάγω. in προθ. = εἰς + αἵτ. suspicio, ōnis θηλ. γ' κλ. = ὑποψία. clandestinus, a, um, ἐπίθ. β' κλ. = μυστικός. consilium, ii οὐδ. β' κλ. = συμβούλιον. tamquam ἐπίρρ. = ὥσπερ. sentiret παρατ. ὑποτ. τοῦ sentio, sensi, sensum, ire 4 = αἰσθάνομαι, διανοοῦμαι. ab (καὶ abs καὶ a) προθ. = ὑπὸ + γεν. ipse, a, um ὄριστ. ἄντων. = ὁ αὐτός. corruptus μετ. παθ. παρακ. τοῦ corrumpor, corruptus sum, corrumpi 3 = διαφθείρομαι δωροδοκοῦμαι. alius-a-ud ἄντωνυμιακὸν ἐπίθ. = ἄλλος. atque (καὶ ac) συμπλ. σύνδ. = καὶ (ἐδῶ δια'ευκτικός). antea ἐπίρρ. χρόν. = πρότερον. neque (καὶ nec) συμπλ. σύνδ. = οὔτε frustra (ἐκ τοῦ fraus) ἐπίρρ. = ματαίως. fecissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ facio, feci, factum, ēre 3 = πράττω (ὡς παθ. fio, factus sum, fieri). comperisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ comperio, pēri, pertum ire 4 = μανθάνω, πληροφοροῦμαι. seque (= et se) τὸ se εἶναι προσ. ἄντων. κειμένη αὐτοπαθῶς γ' προσ. (sui, sibi, se, se' ὁμοίως καὶ διὰ τὸν πληθ.) = αὐτοῦ, ἑαυτοῦ. vidisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ video, vidī, visum ēre 2 = βλέπω. segregāri ἄπαρ. παθ. ἐνεσ. τοῦ segregor, atus sum, āri 1 = ἀποκλείομαι. interior, ior, ius ἐπίθ. συγκρ. βαθ. = ἐνδότερος, ἰδιότερος, στερούμενον θετικῶ ὡς παραγόμενον ἐκ τοῦ intra καὶ ὑπερθ. intīmus (προβλ. ἔσω — ἐσώτερος — ἐσώτατος). dato ἀφαιρ. μετ. παθ. παρακ. τοῦ dor, datus sum, dari 1 = δίδομαι. adlit παρακ. ὄρισ. τοῦ ad — eo, ivi καὶ ii, itum, ire 4 = προσέρχομαι. eique (= et ei) dot. δεικτ. ἄντων. (is). commemorasset (ἀντι commemoravisset) ὑπερσ. ὑποτ. συγχεκομμ. τύπος τοῦ commemo, avi, atum, āre 1 = ὑπενθυμίζω. fides, ei θηλ. ε' κλ. = πίστις. suus -a -um κτητ. ἄντων. γ' προσ. = ἰδικός του, ἑαυτοῦ. adiunxit παρακ. ὄρισ. τοῦ ad — iungo, nxi, nctum, ēre 3 = συνενῶ, προσθέτω. pater, tris γ κλ. = πατήρ. meus, a, um κτητ. ἀντ. α' προσ. = ἐμός, ἡ, ὄν. inquit ἑλλιπὲς ρήμα, χρησιμοποιούμενον παρενθετικῶς ὑπὸ τῶν Λατί.

ων. χρόνου ἐνεστ. = λέγω. (inquam, inquis, inquit) ἢ καὶ παρακ. (inquisti, inquit). puerulus, i β' κλ. = παῖς. με προσ. ἄντων. (ego—mei—mihī—me πλ. nos, nostri καὶ nostrum, nobis, nos). utrdte ἐπίρο. = ὡς δυνατόν ἐστι, ἐδῶ ἐξηγεῖται αἰτιολογικῶς ἄτρε + μετ. nato ἀφαιρ. μετ. τοῦ ἀποθ. nascor, natus sum, nasci 3 = γεννῶμαι. amplius ἐπίρο. συγκρ. βαθ. (amplius, ius, issi, ne) = περισσότερον. novem ἀριθμ. ἀπόλ. = ἐννέα. annus, i ἀρσ. β' κλ. = ἔτος. proficiscens μετ. ἐνεσ. τοῦ ἀποθ. proficiscor, factus sum, isci 3 = πορεύομαι. hostia, ae θηλ. α' κλ. = θυσία, σφάγια. immolavit παρακ. ὄρ. τοῦ im-molo, avi, atum, āre 1 = θυσιάζω. Juppiter, Jovis, Jovi, Jovem, Jove γ' κλ. = Ζεὺς. optimus ὑπερθ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. bonus, melior, optimus = ἀγαθός. maximo ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. magnus, maior, maximus = μέγας. divinus - a - um ἐπίθ. β' = θεῖος. res, rei ε' κλ. = πράγμα. dum χρόν. σύν. = ἐνῶ. conficiebatur παρατ. παθ. ὄρισ. τοῦ conficior, confectus sum, confici 3 = συντελοῦμαι. quaesivit παρακ. ὄριστ. τοῦ quaero, sivi, situm, ere 3 = ἀποδέχομαι. vellem ne (=ne vellem). ne τελ. σύνδ. = ἵνα μή, ἐδῶ ὁμως εἶναι ἐγκλ. μόριον (=εἶάν). vellem παρατ. ὑποτ. τοῦ volo, volui, velle (ἀνώμ.) = θέλω. castrum, i οὐδ. β' κλ. (ἐν. = φρουρίον, πληθ. = στρατοπέδον). proficisci ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ἀποθ. proficiscor, factus sum, isci 3 = πορεύομαι. libenter ἐπίρο. = εὐχαρίστως. acceperissem ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ accipio, cēpi, ceptum, ere 3 = ἀποδέχομαι. petere ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ peto, ivi, kai ii, itum, ere 3 = ζητῶ. coepissem ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ ἔλλειπτ. θήμ. coepi = ἤρχισα ἀπαντᾶται μόνον εἰς παρακ., ὑπερσ. καὶ τετελ. μέλλ. (ὄπως καὶ τὸ odi = μισῶ, memini = ἐνθυμούμαι, novi = γνωρίζω καὶ ἄιο = λέγω). dubitaret παρατ. ὑποτ. τοῦ dubito 1 = διστάζω. ducere ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ ducor, xi, ctum, ere 3 = ἄγω, ὀδηγῶ. tum ἐπίρο. χρόν. = τότε. ille, illa, illud δεικτ. ἄντων. = ἐκεῖνος, η, ο. faciam μέλλ. ὄρισ. τοῦ facio 3 = πράττω. dederis τετελ. μέλλ. τοῦ do 1 = δίδω. postulo 1 = ζητῶ. simul ἐπίρο. = συγχρόνως. ara, ae α' κλ. = βωμός. adduxit παρακ. ὄρισ. τοῦ adduco, xi, ctum, ere 3 = προσάγω. apud πρόθ. + αἰτ. = παρά + δοτ. instituērat ὑπερσ. ὄρισ. τοῦ instituo, ūi, ūtum, ere 3 = ἀρχίζω. sacrificare ἀπαρ. ἐν τοῦ sacrificio 1 = θυσιάζω. eamque (=et eam). tenentem μετ. ἐνεσ. τοῦ tenēo, ūi, —, ere 2 = κρατῶ. remotis ἀφαιρ. μετ. παθ. παρακ. τοῦ removeor, remotus sum, remonēri 2 = ἀπομακρύνομαι (ἐνεργ. removeo, movi, motum, ere). iussit παρακ. ὄρισ. τοῦ jubeo, jussi, jussum, ere 2 = διατάσσω. iurare ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ iuro 1 = δοκίζομαι. numquam ἐπίρο. = οὐδέποτε. fore c (καὶ futurum esse) ἀπαρ. μέλλ. τοῦ sum. amicitia, ae α' κλ. = φιλία. iūs—iurandum, i οὐδ. β' κλ. (γεν. iuris—iurandi, δοτ. iuri—iurando κλπ.) = ὄρκος. datum μετ. μέσ. παρακ. τοῦ dor 1 = δίδομαι. ita ἐπίρο. τροπ. = οὕτω. ut συμπ. σύνδ. = ὥστε. debēat ὑποτ. ἐνεσ. τοῦ debeo (de+habeo), būi, bītum, ere 2 (ἐδῶ ἀπροσώπως) = πρέπει, προσήκει. dubius, a, um ἐπίθ. β' = ἀμφίβολος. quin (=qui ne) σύνδ. = ὅτι. reliquus, a, um ἐπίθ. β' = ὑπόλοιπος. futurus sim ὑποτ. μέλλ. τοῦ sum. idem—eadem—idem ὄρισ. ἄντων. = ὁ ἴδιος. mens, ntis γ' κλ. = πνεῦμα, διάθεσις. quare ἐπίρο. = ὅθεν, διὰ τοῦτο. cogitabis μέλλ. τοῦ cogito 1 = σκέπτομαι. quis καὶ qui, quae καὶ qua, quid καὶ quod ἄορ. ἄντων. = τίς, τί. amice ἐπίρο. = φιλικῶς. imprudenter ἐπίρο. = ἀσυνέτως, ἀφρονῶς.

feceris τετελ. μέλλ. τοῦ facio 3. celaris (celaveris) τετελ. μέλλ. τοῦ celo 1=ἀποκρούπω (συνήθως ἐκπίπτει τὸ ν εἰς τοὺς παρακ., ὑπερσ. καὶ τετελ. μέλλ. τῶν εἰς αὐγί, ἐνὶ καὶ ἰνὶ ρημ., ὅταν ἡ ἐπομένη σύλλαβὴ ἀρχίζῃ ἀπὸ σ ἢ τ, τὰ δὲ φωνήεντα συναίρουσιν εἰς μακρὸν ἰ οὐδέτ. β' κλ.=πόσύνδ.=ὅταν. quidem ἐπιρρ.=βεβαίως, ὅμως. bellum ἰ οὐδέτ. β' κλ.=πόλεμος. parabis μέλλ. τοῦ paro 1=παρασκευάζω. τε προσ. ἄντων. β' προσ. (tu, tui, tibi, te πλ. vos—vestri καὶ vestrum, vobis, vos). frustraberis μέλλ. τοῦ ἀποθ. frustror, atus sum, āri 1=ἀπατῶ (ἀντὶ τετελ. μέλλ.=frustratus eris). posueris τετελ. μέλλ. τοῦ pono, posui, positum, ēre 3=θέτω, τοποθετῶ. princeps, ἴρις γ' κλ.=ἀρχηγός.

Συντακτικά.—ut... τελ. πρότ. absens ἐνδοτικὴ μετ. hostem κατηγ. Romanis δοτ. ἄντικ. εἰς τὸ hostem. iis temporibus ἀφαιρ. χρονική. omnium γεν. διαιρ. rex κατηγ. cupiditate ἀφ. ὀργανική. ut... συμπερ. πρότ. cum... χρον. πρότ. qui... ἀναφ. τελ. πρότ. ut... τελ. πρότ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ darent operam. Hannibalem—regi ἄντικ. consiliis ἀφ. ὀργανική. tamquam (ἐννοεῖται si=ὡσπερ εἰ). ab ipsis ποιητικὸν αἴτιον. atque antea β' ὄρος συγκρίσεως. segregari εἰδ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ vidisset ἔξαφτ. se (que) ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. tempore dato ἀφαιρ. ἀπόλ. χρονική ἰσοδυναμοῦσα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μὲ γενικὴν ἀπόλυτον. cum... χρον. πρότ. multa σύστοιχον ἄντικ. εἰ ἄντικ. puerulo ἀφαιρ. ἀπόλ. (μικροῦ παιδὸς ὄντος) παραλειπομένης τῆς ἀρχήστου μετ. τοῦ ἔνεστ τοῦ sum. nato ἀφαιρ. ἀπόλυτος αἰτιολ. imperator κατηγγορ. proficiscens χρον. μετ. ἔνεστ. ἀντὶ μέλλ. (profecturus). Karthagine ἀφαιρ. τοπική. hostias—Jovi ἄντικ. cum... χρον. πρότ. velleme (=ne vellem) πλαγία ἐρωτημ. πρότ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ quaesivit. cum... χρον. πρότ. ne... τελ. πρότ. si dederis (ὑπόθ.)+faciam (ἀπόδ.)=ὑποθ. λόγος α' εἶδους (πραγματικόν). tenentem χρονική μετ. remotis ἀφαιρ. ἀπόλ. iurare τελ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ iussit ἔξαφτ. fore εἰδ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ iurare ἔξαφτ. me ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. datum ἐπιθ. μετ. patri ἀντ. ut... συμπερ. πρότ. nemini δοτ. προσωπική. dubium esse ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπως λαμβανομένου debeat. quin... εἰδ. πρότ. πάντοτε μεθ' ὑποκ. ἔξαφτ. ἐξ ἀρνητικῆς προτ. reliquo tempore ἀφαιρ. χρονική. mente ἀφαιρ. ιδιότητος. si cogitabis—si celaris (διπλῆ ὑπόθ.)+feceris (ἀπόδ.)=ὑποθ. λόγος α' εἶδους (πραγματικόν). cum... χρον. πρότ. si non posueris (ὑπόθ.)+frustraberis (ἀπόδ.)=ὁμοίως α' εἶδους. ὑποθ. λόγος. me ἄντικ. principem κατηγ. in eo (δηλ. bello parando).

Πραγματικά.—Philippus εἶναι ὁ Φίλιππος ὁ Ε' βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας (220—179 π.Χ.), ἀνεψιὸς καὶ διάδοχος τοῦ Ἀντιγόνου Δόσωνος, absens μολονότι εὐρίσκετο ἐν Ἰταλίᾳ (δηλ. ἀπὸν) ὁ Ἀννίβας ἔπεισε τὸν Φίλιππον δι' ἀντιπροσώπων νὰ καταστῇ ἐχθρὸς τῶν Ρωμαίων. Antiochus εἰλεται ὁ Ἀντίοχος Γ', ὁ μέγας βασιλεὺς τῆς Συρίας (223—187 π.Χ.). a rubromari ληπτέον αὐχὶ κατὰ κυριολογίαν, ἀλλὰ νοητέα ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς Ἰνδιῶν μέχρι τῆς Ἀφρικῆς. cum venissent δηλ. τῷ 192 π.Χ. alia ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη μετὰ τοὺς Ρωμαίους. idque δηλ. ἡ ἀφίξις τῶν πρέσβων. proficiscens τῷ 217 π.Χ. Jovi ὀρτιμο maximo συνήθως ἐπικλησίς τοῦ Διὸς ἐν ἰκεσίαις καὶ θυσίαις. Νοεῖται ἐνταῦθα ὁ ἀνάτοπος θεὸς τῶν Καρχηδονίων καὶ Φοινίκων Baal καλούμενος, δηλ. summus sol (=ὑπατος ἥλιος) ἢ ἐνδεχομένως ὁ Μολόχ. eam tenentem δηλ. τὸν βωμόν.

iurare δείγμα ἀληθοῦς ὄρκου ἢ θέσις τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ὡς σήμερον ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. usque ad aetatem ἦτο ὃς ἐτῶν, in eo εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ πολέμου.

Νόημα.—Ὁ Ἀννίβας ἐμίσησε τόσον πολὺ τοὺς Ρωμαίους, ὥστε κατέστησεν ἐχθρούς των δύο βασιλεῖς, τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Ἀντίοχον, ἐκ τῶν ὁποίων μάλιστα ὁ δεύτερος ἐπεχείρησε πόλεμον κατ' αὐτῶν. Τοῦτο μαθόντες οἱ Ρωμαῖοι καὶ στείλαντες πρέσβεις εἰς τὸν Ἀντίοχον πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν διαθέσεών του ἐσυκοφάντησαν τὸν Ἀννίβαν, ὅτι δῆθεν συνεφιλιώθη μὲ τοὺς Ρωμαίους δωροδοκηθεὶς ὑπ' αὐτῶν. Τότε ὁ Ἀννίβας, ὁ ὁποῖος ἐφιλοξενεῖτο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως, ἀφοῦ εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν πατρίδα του, πληροφορηθεὶς τοῦτο καὶ βλέπων, ὅτι ἀπεκλείετο τῶν ἰδιαιτέρων συμβουλίων τοῦ βασιλέως, παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν καὶ ὑπέμνησε τὴν πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσιν καὶ τὸ αἰώνιον κατὰ τῶν Ρωμαίων μῖσος. Ἐπὶ πλέον ὁ Ἀννίβας ἀναφέρει, ὅτι εἰς ἡλικίαν ἐννέα ἐτῶν, ἀκολουθῶν τὸ πατέρα του κατὰ τὴν εἰς Ἰσπανίαν ἐκστρατείαν του, καὶ ἐνῶ ἐτελοῦντο θυσιάαι, ὠρχίσθη, ὅτι θὰ τρέφῃ ἄσβεστον κατὰ τῶν Ρωμαίων μῖσος. Τὸν βαρὺν τοῦτον ὄρκον ἐτήρησε μέχρι τοῦ ὄθου ἔτους τῆς ἡλικίας του καὶ φυσικὸν εἶναι, ὅτι καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του θὰ τηρῇ αὐτόν.

Τέλος παρακαλεῖ τὸν Ἀντίοχον νὰ θέσῃ αὐτὸν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, ἐὰν ἀπεφάσιζεν ὀριστικῶς πόλεμον κατὰ τῶν Ρωμαίων, ἵνα μὴ διαψευσθῇ εἰς τὰς προσδοκίας του. Ἄν δὲ ἤθελε νὰ συνάψῃ φιλικὰς σχέσεις μετ' αὐτῶν, τότε καλὸν θὰ ἦτο νὰ μὴ τὸ ἐμάνθανε ποτέ.

Περίληψις.—1) Προπαγάνδα τοῦ Ἀννίβα κατὰ τῶν Ρωμαίων. 2) Διαβολαὶ τῶν Ρωμαίων πρὸς τὸν Ἀντίοχον καὶ 3) Ἐνορκος διαβεβαίωσις τοῦ Ἀννίβα περὶ τοῦ αἰωνίου κατὰ τῶν Ρωμαίων μίσους του.

⊕ ΚΕΦ. 3 § 1+4

Hac igitur aetate,
qua diximus,
cum patre in Hispaniam
profectus est,
cuius post obitum
Hasdrubale imperatore
suffecto
omni equitatu praefuit.
hoc quoque interfecto
exercitus summam imperii
ad eum detulit.
id Karthaginem delatum
publice comprobatum est.
sic Hannibal
minor quinque et viginti annis
natus
imperator factus
proximo triennio
omnes gentes Hispaniae

Κατὰ ταύτην λοιπὸν τὴν ἡλικίαν,
τὴν ὁποίαν εἶπομεν,
μετὰ τοῦ πατρός (του) εἰς τὴν Ἰσπανίαν
ἐπρερέθη,
μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου,
τοῦ Ἀσδρούβα ὡς στρατηγοῦ
ἐπικατασταθέντος,
ὄλου τοῦ ἱππικοῦ προέστη.
Τοῦτου ὡσαύτως φονευθέντος,
ὁ στρατὸς τὴν ἀρχιστρατηγίαν
εἰς αὐτὸν ἀνέθεσε.
τοῦτο εἰς τὴν Καρχηδόνα γνωστοποιηθὲν
δημοσίᾳ ἐπεδοκιμάσθη.
Τοιουτοτρόπως ὁ Ἀννίβας
μικρότερος τῶν εἴκοσι πέντε ἐτῶν
γεγονώς,
στρατηγὸς γενόμενος
κατὰ τὴν προσεχῆ τριετίαν,
ὄλα τὰ ἔθνη τῆς Ἰσπανίας

bello subēgit,
Saguntum, foederatam civitatem,
vi expugnavit,
tres exercitus maximos
comparavit
ex his unum
in Africam misit,
alterum cum Hasdrubale fratre
in Hispania reliquit,
tertium in Italiam
secum duxit.
ut saltum Pyrenaeum transiit,
quacumque iter fecit,
cum omnibus incolis conflixit;
neminem dimisit
nisi victum.
posteaquam venit ad Alpes,
qua seiungunt
Italiam ab Gallia,
quas nemo umquam
cum exercitu ante eum
transierat.
praeter Herculem Graium
(quo facto
is saltus hodie
appellatur Graius),
Alpicos conantes
prohibere transitu
concidit, loca patefecit,
itinera munivit,
effecit,
ut posset ire
elephantus ornatus
ea, qua antea
unus homo inermis
vix poterat repere.
hac copias traduxit
in Italiamque pervenit.

διὰ πολέμου ὑπέταξε,
τὸ Σάγουντον, πολιτείαν ὁμόσπονδον,
ἔξ ἐφόδου ἐκυρίευσεν,
τρεις στρατοὺς μεγίστους
παρεσκεύασεν
ἐκ τούτων τὸν ἕνα
εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἔστειλε,
τὸν δεύτερον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀσδρουβᾶ
εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἄφησεν,
τὸν τρίτον εἰς τὴν Ἰταλίαν
μεθ' ἑαυτοῦ ὠδήγησεν.
Εὐθύς ὡς τὴν ὄροσειρὰν τῶν Πυρηναίων
ὄπουδῆποτε ἐπορεύθη, [διέβη,
μὲ ὄλους τοὺς κατοίκους συνεκρούσθη
οὐδένα ἄφησεν νὰ ἀπέλθῃ
εἰ μὴ ἡττημένον.
Ἀφοῦ ἐφθασεν εἰς τὰς Ἄλπεις,
ὅπου χωρίζουν
τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τὴν Γαλατίαν,
τὰς ὁποίας οὐδεὶς ποτὲ
μὲ στρατὸν πρὸ αὐτοῦ
εἶχε διαβῆ
πλὴν τοῦ Ἑλληνος Ἡρακλέους
(τοῦ ὁποίου γενομένου
αὕτη ἡ ὄροσειρὰ σήμερον
ὀνομάζεται Ἑλληνική),
τοὺς κατοίκους τῶν Ἄλπεων ἐπιχειροῦντας
νὰ (τὸν) ἐμποδίζουσαν ἀπὸ τὴν διάβασιν
κατέκοψε, τόπους διήνοιξε,
δρόμους κατεσκεύασεν,
(καὶ) κατώρθωσεν,
ὥστε νὰ δύναται νὰ βαδίξῃ
ἐλέφας ὀπλισμένως
ἐκεῖ, ὅπου προηγουμένως
εἰς ἄνθρωπος ἄοπλος
μόλις ἠδύνατο νὰ ἔρῃ.
Διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ τὸν στρατὸν διεβίβασεν
καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐφθασεν.*

Γραμματικὰ.—hac—qua ἀφαιρ. τῶν ἄντων. hic καὶ qui. igitur ἐπίρρ.=λοιπόν. aetas, atis θηλ. γ' κλ.=ἡλικία. dicimus παρακ. ὄρ. τοῦ dico xi, ctum, ἔρε β=λέγω. cum πρόθ. + ἀφ.=μετὰ + γεν. profectus est παρακ τοῦ proficiscor β=πορεύομαι. cuius γεν. ἀναφ. ἄντων. qui, quae, quod, post πρόθ. + αἰτ.=μετὰ + αἰτ. obitus, us δ' κλ.=θάνατος. suffecto μετ παθ. παρακ. τοῦ sufficio, suffectus sum, suffici β=ἐπικαθίσταμαι. equi tatus, us δ' κλ.=ἱππικόν. praefuit παρακ. τοῦ praesum, fui, esse=προῦ

σταμαι. quoque σύνδ.=ἐπίσης, ὡσαύτως. interfecto μετ. παθ. παρακ. τοῦ interficior, fectus sum, ici 3=φονεύομαι. exercitus, us δ' κλ.=στρατός. summam ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. superus—superior—supremus καὶ summus=ὁ ἄνω εὐρισκόμενος. imperium, ii οὐδ. β' κλ.=ἀρχή, ἀρχιστρατηγία. detulit παρακ. τοῦ defēro, tūli, lātum, erre 3=ἀναθέτω. delatum μετ. μέσου παρακ. τοῦ defero, delatus sum erri 3=γνωστοποιεῖμαι. publice ἐπίρρ.=δημοσίᾳ. comprobatum est παρακ. μέσ. φωνῆς τοῦ comprobor, atus sum, āri 1=ἐπιδοκιμάζομαι. minor ἐπίθ. συγκρ. βαθ. parvus—minor—minimus=μικρός. quinque—viginti ἀριθμ. ἀπόλυτα=5—20. nato μετ. παθ. παρακ. τοῦ nascor, natus sum, nasci 3=γεννῶμαι factus μετ. παθ. παρακ. τοῦ fio, factus sum, fieri 3=γίγνομαι (ἐνεργ. facio). proximo ἐπίθ. ὑπερθ. βαθ. (prope, propius, proximus)=ἐγγύς, ἐγγύτατος, προσεχής. triennium, ii οὐδ. β' κλ.=τριετία (tres annus). subegit παρακ. τοῦ subīgo (sub+ago), ēgi, āctum, ěre 3=ὑποτάσσω. Saguntum, i β' κλ.=Σάγουντον. foederatus, a, um ἐπίθ. β'=συμμαχικός, ὁμόσπονδος. civitas, atis γ' κλ.=πολιτεία. vis ἔλλειπτ. ὄνομα αἰτ. vim. ἀφ. νί πληθ. vires, virium, viribus (κατὰ μεταπλάσμων)=βία, δύναμις, ἐξ ἐφόδου. expugnavit παρακ. ὄρ. τοῦ expugno 1=ἐκπολιορκῶ, κυριεύω. comparavit παρακ. ὄρ. τοῦ comparo 1=παρασκενάζω.

unus, a, um ἐπίθ. ἀριθμ. ἀπόλυτον=εἷς, μία, ἓν. alter, a, um ἐπίθ. ἀριθμ. τακτικόν=ἄλλος, δεύτερος. misit παρακ. τοῦ mitto, si, ssum, ěre 3=στέλλω. frater, tris γ' κλ.=ἀδελφός reliquit παρακ. τοῦ relinquo, qui, ctum, ěre 3=καταλείπω, ἀφήνω. tertius, a, um ἐπίθ. ἀριθμ. τακτικόν=τρίτος. secum (=cum se) προσ. ἄντων. γ' πρ.=μεθ' ἑαυτοῦ duxit παρακ. τοῦ ducor, xi, ctum, ěre 3=ἄγω, ὀδηγῶ. ut χρον. σύνδ.=ὄτε, εὐθὺς ὡς. salus, us δ' κλ.=δρυσμός, ὄροσειρά. Pyrgaenus ἐπίθ.=τὰ Πυρρηναῖα. transiit παρακ. τοῦ transeo, ūi, itum, ěre 4=διαβαίνω. quacumque ἐπίρρ.=ὅπουδήποτε. iter, itineris οὐδ. γ' κλ.=πορεία. incola, ae α' κλ.=κάτοικος. conflixit παρακ. τοῦ confliigo, xi, ctum, ěre 3=συγκρούομαι. nemo, (ne—homo) ἄορ. ἄντων.=οὐδεὶς. (nullius, nemīni, nemīnem, nullo). dimisit παρακ. τοῦ dimitto, si, ssum, ěre 3=ἀφήνω νὰ ἀπέλθῃ. nisi (si—non) σύνδ.=εἰ μὴ. victum μετ. παθ. παρακ. τοῦ vincor, victus sum, vinci 3=νικῶμαι (ἐνεργ. vinco, vici, victum, ěre). posteaquam σύνδ. χρον.=ἄφου. Alpes, ūm γ' κλ.=Ἄλπεις. qua ἐπίρρ.=ὅπου. seiungunt ἔνεσ. τοῦ seiungo, nxi, nctum ěre 3=χωρίζω. umquam ἐπίρρ.=ποτέ. transierat ὑπερσ. τοῦ transeo 4. ante—praeter προθ. +αἰτ.=πρὸ +γεν. ἢ ἐκτός +γεν. Hercules, is γ' κλ.=Ἡρακλῆς. Graius a. um ἐπίθ. β'=Ἑλληνικός, Ἑλλην. hodie ἐπίρρ.=σήμερον. appellatur μέσ. ἔνεσ. τοῦ appello, atus sum, āri 1=ὀνομάζομαι. Alpici, ōrum β' κλ.=οἱ κάτοικοι τῶν Ἄλπεων. conantes μετ. ἔνεσ. τοῦ ἀποθ. conor, atus sum, āri 1=ἐπιχειρῶ (τὰ ἀποθετ. λαμβάνουν μετ. ἔνεστ ἐνεργ. φωνῆς). prohibēre ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ prohibeo (pro+habeo), ūi, itum, ěre 2=ἐμποδίζω. transitus, us δ' κλ.=διάβασις. concidit παρακ. τοῦ concido (cum+caedo), ūdi, ūsum, ěre 3=κατακόπτω, φονεύω. locus, i β' κλ. (εἰς πληθ. loci καὶ loca)=τόπος. patefecit παρακ. τοῦ patefacio, feci, factum, ěre 3=διανοίγω. muniit παρακ. τοῦ munio, ūni καὶ ūi, itum, ěre 4=ὀχυρώνω,

κατασκευάζω. effecit παρακ. τοῦ efficio (ex + facio), feci, factum, ἔρε 3 = φέρω εἰς πέρας, κατορθώνω. ut συμπερ. σύνδ. = ὥστε. posset παρατ. ὑποτ. τοῦ possum, potui, posse = δύναμαι. ire ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ eo, ivi καὶ ii, itum, ire 4 = πορεύομαι, βαδίζω. elephantus, i β' κλ. = ἐλέφας. ornatus μετ. παθ. παρακ. τοῦ orno, atus sum, āri 1 = στολίζομαι, ὀπλίζομαι. ea — qua κεῖνται ἐπιρρηματικῶς = ἐκεῖ, ὅπου (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως via). homo, ἴνις γ' κλ. = ἄνθρωπος. inermis, is, e ἐπίθ. τρίτοκλ. (in — arma) = ἄοπλος. vix ἐπίρρ. = μόλις, μετὰ δυσκολίας. poterat παρατ. τοῦ possum. reperere ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ repero, psi, ptum, ἔρε 3 = ἔρω. hac (via) ἐπίρρ. = διὰ ταύτης (τῆς ὁδοῦ). coria, ae α' κλ. = ἀφθονία. (coriae, arum) = στρατός. traduxit παρακ. τοῦ traduco (trans + duco) 3 = διαβιβάζω.

Συντακτικά. — hac aetate ἀφαιρ. χρόνου. qua ἔλιξις πρὸς τὸ hac ἀντι quam ὡς ἀντικ. τοῦ diximus. suffecto ἀφαιρετ. ἀπόλυτος. imperatore κατηγ. equitatu ἀντικ. interfecto ἀφαιρ. ἀπόλυτος. delatum χρόν. μετ. Karthaginem εἰς τὴν Λατινικὴν ἐπὶ ὀνομάτων πόλεων, κωμῶν καὶ νήσων ἢ εἰς τόπον κίνησις δηλοῦται ἀπροθέτως. delatum χρόν. μετ. quinque et viginti ὅπως εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλ. οὕτω καὶ εἰς τὴν Λατινικὴν ἐπὶ συνθέτων ἀριθμητικῶν προτάσσονται τὰ μικρότερα (annis συμφωνεῖ πρὸς τὸ patet) ἀντι annos. imperator κατηγ. proximo triennio ἀφαιρ. χρόνου. bello ἀφαιρ. τροπική. civitatem παράθεσις εἰς τὸ Saguntum. vi ἀφαιρ. τρόπου. ut transiit χρόν. πρότ. victum κατηγορ. qua seiungunt ἀναφ. πρότ. cum exercitu ἐμπρόθ. διορ. συνοδείας. facto ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Graius κατηγ. conantes χρόν. μετ. transitu ἀντικ. τοῦ prohibere. ut posset συμπερ. πρότ. ornatus ἐπίθ. μετ. inermis κατηγ. τροπικόν.

Πραγματικά. — cuius τὸν θάνατον τοῦ Ἀμίλκα. Hasdrubale ἦτο γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος (229—221 π.Χ.). id ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀννίβα ὡς ἀρχιστρατήγου. Saguntum Ἰσπανικὴ πόλις βορείως τῆς Βαλέντια ἀλωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα τῷ 219 π.Χ. tres exercitus ἡ δύναμις καὶ τῶν τριῶν στρατιῶν ἀνήρχετο εἰς 100 χιλιάδας· ἐκ τούτων 90 χιλ. ἦσαν πεζοί. Africam νοεῖται ἡ περὶ τὴν Καρχηδόνα βάρειος Ἀφρικὴ. Pyrenaeus saltus κλεισώρεια τῶν Πυρρηναίων εἰς τὸ μεταίχιμον Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας κειμένη. Alpes ὄρη τῆς βορείου Ἰταλίας. nemo ὑπερβολή, διότι διέβησαν ταύτας οἱ περὶ τὸν Ροδανὸν οἰκούντες. Herculeum εἶναι ὁ μυθικὸς ἐθνικὸς ἦρωσ τοῦ Ἑλλήνων. Graius Γραικός, δηλ. Ἑλληνικὸς· ἀλλὰ τοῦτο ἀποτελεῖ μῦθον. Προφανῶς εἶναι ἡ κλεισώρεια τοῦ δυτικοῦ μέρους τῶν Ἀλπεων, γνωστὴ ὡς κλεισώρεια τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου. Graius saltus (= φαίος βράχος) λέξις Κελτικὴ. corias ὁ Ἀννίβας ἀναχωρήσας ἐξ Ἰσπανίας παρέλαβε 50 χιλ. πεζοὺς καὶ 9 χιλ. ἵππεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπέμειναν μόνον 20 χιλ. πεζοὶ καὶ 6 χιλ. ἵππεις· ἐπὶ πλέον ὑπέστη φθορὰς εἰς μεταγωγικὰ καὶ ἀποσκευὰς.

Νόημα. — Ὁ Ἀννίβας εἰς πολὺ μικρὰν ἡλικίαν συνῶδευσε τὸν πατέρα του εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Τοῦτον ἀποθανόντα διαδέχεται ὁ γαμβρὸς του Ἀσδρούβας, ὁ δὲ Ἀννίβας ἀναλαμβάνει τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἱπτικοῦ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀσδρούβα ὁ Ἀννίβας ὁμοφώνως ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἀνακηρύσσεται ἀρχιστρατήγος, πρῶγμα τὸ ὁποῖον εὐχαρίστως ἀπεδέχθησαν οἱ Καρχηδόνοι. Οὕτως ὁ Ἀννίβας εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν ὑπέταξεν ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἰσπανίας καὶ συνεκρότησε τρεῖς στρατιάς, ἐκ τῶν ὁποίων τὴν

μίαν ἔστειλεν εἰς Ἀφρικήν, τὴν δευτέραν ἀφήνει εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν τρίτην παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ διὰ τὴν Ἰταλίαν.

Ὁ Ἀννίβας, προχωρῶν διὰ μέσου τῶν Πυρρηναίων καὶ τῶν Ἀλπεων, καθυπέταξε πάντα, ὅστις ἐτόλμησε νὰ προβάλλῃ ἀντίστασιν κατὰ τὴν πορείαν του. Λέγεται δὲ μάλιστα, ὅτι διέβη καὶ τὸν αὐχένα τῶν Ἀλπεων ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν μυθολογίαν μόνον ὁ Ἕλληνας Ἡρακλῆς κατώρθωσε νὰ διαβῇ. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ ἀνέπτυξε τοιαύτην δρᾶσιν, ὥστε νὰ κατασκευάσῃ δρόμους εἰς μέρη, ὅπου προηγουμένως μετὰ δυσκολίας ἠδύνατο νὰ ἔρρη ἄοπλος ἄνθρωπος.

Οὕτως εἰς τὴν Ἰταλίαν ἔφθασεν.

Περίληψις.—1) Ὁ Ἀννίβας ἀρχηγὸς τοῦ ἰππικοῦ. 2) Ὁ Ἀννίβας ἀρχιστρατήγος. 3) Ὑποταγὴ πάντων τῶν Ἰσπανικῶν λαῶν. 4) Συγκρότησις τριῶν στρατιῶν καὶ 5) Εἰσβολὴ εἰς Ἰταλίαν διὰ τῶν Πυρρηναίων καὶ Ἀλπεων.

ΚΕΦ. 4 § 1+4

Confluxerat apud Rhodānum
cum Poplio Cornelio Scipione
consule
eumque pepulērat,
cum hoc eodem Clastidii
apud Padum decernit
saucium inde
ac fugatum dimittit,
tertio idem Scipio
cum collega Tiberio Longo
apud Trebiam
adversus eum venit,
cumi iis manum conseruit,
utrosque profligavit.
inde per Ligures
Appenninum transiit,
petens Etruriam
in hoc itinere
adeo gravi morbo
oculorum afficitur,
ut numquam postea
usus sit dextro
aeque bene.
qua valetudine
cum etiamnum premeretur
lecticaque ferretur
Gaium Flaminiū consulem
apud Trasumennū
circumventum insidiis
cum exercitu occidit,
neque multo post

Εἶχε συγκρουσθῆ παρα τὸν Ροδανὸν
μετὰ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος
ὑπάτου.

καὶ αὐτὸν εἶχεν ἀπωθήσει.

Μετ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου εἰς τὸ Κλαστίδιον
παρα τὸν Πάδον διηγωνίσθη
καὶ τραυματισμένον ἐκείθεν
καὶ τραπέντα εἰς φυγὴν ἀφῆκε νὰ ἀπέλθῃ.
Διὰ τρίτην φορὰν ὁ ἴδιος ὁ Σκιπίων
μετὰ τοῦ συνάρχοντος Τιβερίου Λόγγου
παρα τὸν Τρεβίαν
ἐναντίον αὐτοῦ ἦλθε.

Μετ' αὐτῶν μάχην συνῆψε
καὶ ἀμφοτέρους κάτενίκησεν.
Ἐκείθεν διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων
τὰ Ἀπέννινα διέβη
διευθυνόμενος πρὸς τὴν Ἐτρουρίαν.

Κατὰ ταύτην τὴν πορείαν
ὑπὸ τόσον βαρείας νόσου
τῶν ὀφθαλμῶν προσβάλλεται,
ὥστε οὐδέποτε μετὰ ταῦτα
ἐχρησιμοποίησε τὸν δεξιὸν (ὀφθαλμὸν).
Ἐξ ἴσου καλῶς (μὲ τὸν ἀριστερόν).
Ὑπὸ ταύτης (δὲ) τῆς ὀφθαλμίας,
ἂν καὶ ἀκόμη καὶ τώρα κατετρύχετο
καὶ διὰ φορείου ἐφέρετο,
τὸν Γαῖον Φλαμίνιον ὑπάτον
παρα τὴν Τρασιμένην (λίμνην),
περικυκλωθέντα δι' ἐνεδρῶν,
μετὰ τοῦ στρατοῦ (του) ἐφόνευσεν,
οὐδὲ πολὺ ὕστερον

Gaium Gentenium praetorem
cum delecta manu
saltus occupantem
(occidit).
hinc in Apuliam pervenit.
ibi obviam ei venērunt
duo consules,
Gaius Terentius,
et Lucius Aemilius.
utriusque exercitus
uno proelio fugavit,
Paulum consulem occidit
et aliquot consulares praeterea,
in eis Gnaeum Servilium Ge-
minum,
qui fuerat consul
superiore anno.

τὸν Γάϊον Κέντένιον στρατηγὸν
μετ' ἐκλεκτῆς δυνάμεως
τὴν ὄροσειρὰν κατέχοντα
(ἐφόνευσεν).
Ἐντεῦθεν εἰς τὴν Ἀπουλίαν ἔφθασεν.
Ἐκεῖ κατ' αὐτοῦ ἀντεπεξῆλθον
δύο ὑπατοί,
ὁ Γάϊος Τερέντιος
καὶ ὁ Λεύκιος Αἰμίλιος.
Ἐκατέρου τοὺς στρατοὺς
διὰ μιᾶς μάχης ἐφυγάδευσε,
τὸν ὑπατοὶ Παῦλον ἐφόνευσε
καὶ μερικοὺς ὑπατικοὺς ἐκτὸς τούτων,
μετὰξὺ τῶν ὁποίων τὸν Γναίον Σεργίλιον
Γέμινον,
ὁ ὁποῖος εἶχε διατελέσει ὑπατοῦς
κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.✱

Γραμματικά.—conflixerat ὑπερσ. ὄρ. τοῦ confligo, κί, ctum, ἔρε
3=συγκρούομαι. apud πρόθ. (+αἰτ.)=παρὰ+αἰτ. Rhodanus, ἰ β' κλ.=
Ροδανός. cum πρόθ. (+αἰτ.)=μετὰ+γεν. Scipio, onis γ' κλ.=Σκιπίων.
consul, is γ' κλ.=ὑπατοῦς. repulerat ὑπερσ. ὄρισ. τοῦ pello, repuli,
pulsum, ἔρε 3=ἀπωθῶ. Clastidium, ii, οὐδ. β' κλ.=Κλαστίδιον. Padus, ἰ
β' κλ.=Πάδος. discernit ἐνεστ. τοῦ decerno, crēni, crētum, ἔρε 3=διαγω-
νίζομαι, πολεμῶ. saucius-a-um ἐπίθ. β'=τραυματισμένος inde ἐπίρρ.=
ἐντεῦθεν, ἐκεῖθεν. ac σύνδ.=καί. fugatus μετ. παθ. παρακ. τοῦ fugor,
atus sum, āri 1=φυγαδεύομαι. dimittit ἐνεστ. τοῦ dimitto, si, ssum,
ἔρε 3=ἀφήνω νὰ ἀπέλθῃ. tertio ἐπίρρ.=τρίτην φοράν. idem—eadem—
idem ὄρισ. ἀντων.=ὁ αὐτός. collega, ae α' κλ.=συνάρχων. Trebia, ae
α' κλ.=Τρεβίας. adversus πρόθ. (+αἰτ.)=ἐναντίον+γεν. manus, us δ' κλ.
=χείρ, μάχη. conseruit παρακ. τοῦ consero erui, ertum, ἔρε 3=συν-
άπτω. utrosque αἰτ. πληθ. τῆς ἐπιθ. ὄρ. ἀντων. uterque—utrāque—
utrumque=ἐκάτερος, ἀμφοτέροι. profligavit παρακ. ὄρ. τοῦ profligo 1=
κατανικῶ. per πρόθ. (+αἰτ.)=διὰ+γεν. Ligures, um γ' κλ.=Λίγυες.
Arreppinnus, ἰ β' κλ.=τὰ Ἀρέπνινα. petens μετ. ἐνεστ. τοῦ peto, ivi καὶ
ii, itum, ἔρε 3=ζητῶ, διευθύνομαι. Etruria, ae α' κλ.=Ἐτρουρία. adeo
ἐπίρρ.=τοσοῦτον. gravis, is, e ἐπίθ. τριτόκλ.=βαρῶς. morbus, ἰ β' κλ.=
νόσος. oculus, ἰ β' κλ.=ὄφθαλμός. afficitur ἐνεστ. παθ. φωνῆς τοῦ
afficio, affectus sum, affici 3=προσβάλλομαι. ut συμπερ.=ὥστε.
numquam ἐπίρρ.=οὐδέποτε. postea ἐπίρρ.=μετὰ ταῦτα. usus sit
παρακ. ὑποτ. τοῦ ἀποθ. utor, usus sum, uti 3=χρησιμοποιοῦ.
dexter — dextra — dextrum ἐπίθ. β'=δεξιός. aequae ἐπίρρ.=ἐξ
ἴσου. bene ἐπίρρ.=καλῶς (melius—optime). valetudo, inis γ' κλ.=εὐρω-
στία, ὑγεία, ὀφθαλμία. cum ἐνδοτ. σύνδ.=ἄν καί. etiamnum ἐπίρρ.=ἀκό-
μη καί. premeretur παρατ. παθ. ὑποτ. τοῦ premo, pressus sum, premi
3=πιέζομαι. lectica, ae α' κλ.=κλίνη, φορεῖον. ferretur παρατ. παθ. ὑποτ.

τοῦ feror, latus sum, ferri 3=φέρομαι. Trasumennus, i β' κλ.=Τρασυμένη. circumventum μετ. παθ. παρακ. τοῦ circumvenior, circumventus sum, īri 4=περικυκλοῦμαι. insidiae, arum α' κλίσεως (ἀνευ ἐνικοῦ)=ἐνέδρα. occidit παρακ. ὄρ. τοῦ occido, idi, isum, ēre 3=κατακόπτω, φονεύω. multo ἐπίρρ.=πολύ. post ἐπίρρ.=ὑστερόν. praetor, oris γ' κλ.=στρατηγός. delecta μετ. παθ. παρακ. τοῦ deiſgo, lēgi, lectum, ēre 3=ἐκλέγω. occupantem μετ. ἔνεστ. τοῦ occuro 1=κατέχω. hinc ἐπίρρ.=ἐν-τεῦθεν. Apulia, ae α' κλ.=Ἀπουλία. ibi ἐπίρρ.=ἐκεῖ. obviam ἐπίρρ.=εἰς ἀπάντησιν, ἐναντίον. venēgunt παρακ. ὄρ. τοῦ venio 4=ἔρχομαι, φθάνω. duo, ae, ὁ ἐπίθ. ἀριθμ. ἀπόλυτον=δύο. utriusque γεν. τῆς ἐπιθ. ἀορ. ἀντων. uterque, utrāque, utrumque=ἐκάτερος, ἀμφοτέροι. aliquot ἀορ. ἀντων. ἄκλιτος=τινάς, μερικούς. consularis, is γ' κλ.=ὕπατικός. praeter-ea ἐπίρρ.=ἐκτός τούτων. superiore συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. β' superus=ἄνω εὐρισκόμενος, ὁ προηγούμενος (ὑπερθ. supremus καὶ summus).

Συντακτικά.—consule παράθεσις. Claudi idii γεν. τοπική (ἡ ἐν τόπων στάσις δηλοῦται διὰ γενικῆς ἐπὶ ὀνομάτων πόλεων πρωτοκλίτων ἢ δευτεροκλίτων ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, π.χ. Romae=ἐν Ρώμῃ, Brundisii=ἐν Βρουνδισίῳ) ὅταν ὁμως εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων τριτόκλιτα ἢ πληθυν. ἀριθμοῦ πάσης κλίσεως, τότε δηλοῦται δι' ἀφαιρετικῆς, π.χ. Karthagine=ἐν Καρχηδόνι, Athenis=ἐν Ἀθήναις). discernit—dimittit ἱστορικοί ἐνεστώτες. gravi morbo ποιητικὸν αἴτιον. oculorum γεν. ὑποκειμ. ut usus sit συμπερ. πρότ. dextro ἀντικ. (oculo). aequē bene (ἐνν. atque sinistro oculo). valetudine ποιητικὸν αἴτιον. cum premeretur ἔνδοτ. πρότ. lectica ἀφαιρ. ὄργάνου. consulem παράθεσις. insidias ἀφαιρ. ὄργάνου. praetorem παράθεσις. εἰδοτ. ἀντικ. εἰς τὸ obviam. uno proelio ἀφαιρ. τροπική. consulem παραθ. qui fuerat ἀναφ. πρότ. consul κατηγ. superiore anno ἀφαιρ. χρονική.

Πραγματικά.—Rhodanus ποταμὸς τῆς Γαλατίας ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον φαίνεται ὅτι ἦτο μᾶλλον ἀσημαντος ἢ μάχη αὕτη, καθ' ὅσον ὁ Ἀννίβας διέβη τοῦτον, πρὶν ἐμποδισθῆ ὑπὸ τοῦ Σκιπίωνος, σταλέντος ἐκεῖ ἐπὶ τούτῳ τῷ σκοπῷ ὁ Σκιπίων διετέλεσεν ὑπατος τῷ 218 π.χ. ἀντίπαλος ὢν τοῦ Ἀννίβα. Padus (Πὸ) ποταμὸς τῆς βορείου Ἰταλίας, πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Ἀδριατικὴν. Clastidium πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς βορρᾶν τῆς Γενούσης ἡ μάχη αὕτη ἦτο δευτέρα, γενομένη ὄχι εἰς τὸ Κλαστίδιον, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τικινον, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐκυριεύθη καὶ ἡ πόλις. Longus ὑπατος τῷ 194 π. X. Trebia παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν. Ligures οἱ Λίγυες ἦσαν λαὸς ἐπὶ τῆς Β.Δ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γένοναν. Arpennum τὰ Ἀπέννινα ὄρη. Etruria (νῦν Τοσκάνη) χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας. hoc in itinere διὰ τῆς τελευτῶδους κοιλάδος μεταξὺ Ἀρνον καὶ Ἀνσερος. Flaminius Ρωμαῖος ὑπατος 217 π. X. Trasumennus λίμνη τῆς Ἐτροουρίας. Gentenius ἦτο πραιτωρ τοῦ ὑπαίου Σεβιλίου, σταλεῖς μετὰ ἱππικοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν καὶ ὄχι, ὅπως ἀναφέρει ὁ Νέπως, κατέχων τὰς στενάς διόδους. Apuliam χώρα ἐπὶ τῆς Ν. Α. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς. Terentius Ρωμαῖος ὑπατος τῷ 216 π. X. Aemilius Ρωμαῖος

ὑπατος φονευθεὶς κατὰ τὴν παρὰ τὰς Κάννας μάχην τῷ 216 π. Χ. υπο προελίο εἶναι ἡ μάχη παρὰ τὰς Κάννας τῷ 216 π. Χ. Geminus Ρωμαῖος ὑπατος.

Νόημα.—Ὁ Ἀννίβας ἔλθων εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐσημείωσε τὰς ἐξῆς νίκας: 1) Παρὰ τὸν Ροδανὸν νικήσας τὸν ὑπατον Σκιπίωνα. 2) Παρὰ τὸν Πάδον τὸν αὐτὸν καὶ 3) Παρὰ τὸν Τρεβιαν τὸν ἴδιον Σκιπίωνα μετὰ τοῦ συνάρχοντος Λόγγου. Κατόπιν πορευόμενος διὰ μέσου τῶν Ἀπεννίνων διευθύνεται πρὸς τὴν Ἐτρουρίαν. Καθ' ὁδὸν ὅμως, μολονότι προσεβλήθη ὑπὸ ὀφθαλμίας καὶ ἐφέρετο ἐπὶ φορείου, ἐνίκησε παρὰ τὴν Τρασιμένην τὸν Φλαμίνιον καὶ ἀργότερον τὸν στρατηγὸν Κεντένιον. Ἀπὸ τὴν Ἐτρουρίαν ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀπουλίαν, ὅπου ἐνίκησε τοὺς στρατοὺς δύο ὑπάτων, τοῦ Τερεντίου καὶ Αἰμιλίου Παύλου, προσέτι δὲ ἐνίκησε καὶ μερικοὺς χρηματίσαντι ὑπάτους, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ὁ Γέμιμος.

Περὶλήψις.—Ὁ Ἀννίβας νικᾷ εἰς τὴν Ἰταλίαν τοὺς Ρωμαίους ὑπὸ τοὺς ὑπάτους Σκιπίωνα, Λόγγον, Φλαμίνιον, Κεντένιον, Τερέντιον, Παῦλον καὶ Γέμινον.

ΚΕΦ. 5 § 1+4

Hac pugna pugnata
Romam profectus
nullo resistente
in propinquis urbi montibus
moratus est.
cum aliquot ibi dies
castra habuisset
et Capuam reverteretur,
Quintus Fabius Maximus,
dictator Romanus,
in agro Falerno
ei se obiecit.
hic clausus
angustiis locorum
noctu sine ullo detrimento
exercitus
se expeditiv Fabioque,
callidissimo imperatori,
dedit verba.
namque obducta nocte
incendit sarmenta
deligata
in cornibus iuvenorum
et magnam multitudinem
eius generis
dispalatam immisit.
quo repentino visu

✱ Ταύτης τῆς μάχης γενομένης,
ἐναντίον τῆς Ρώμης πορευθεὶς,
οὐδενὸς ἀνθισταμένου,
εἰς τὰ πλησίον τῆς πόλεως ὄρη
κατέλαβε θέσεις.
Ἀφοῦ μερικὰς ἡμέρας ἐκεῖ
εἶχε στήλατοπεδεύσει
καὶ εἰς τὴν Καπύην ἐπέστρεφεν,
ὁ Κόϊντος Φάβιος Μάξιμος,
δικτάτωρ Ρωμαῖος,
εἰς τὸν Φαλερνὸν ἀγρὸν
κατ' αὐτοῦ ἀντετάχθη.
Ἐκεῖ ἀποκλεισθεὶς (ὁ Ἀννίβας)
εἰς στενοπορίας
κατὰ τὴν νύκτα ἄνευ τινὸς βλάβης
τοῦ στρατοῦ
ἀπηλλάγη καὶ τὸν Φάβιον,
πανουργότατον στρατηγόν,
ἐξηπάτησε.
Διότι, ἐξαπλωθείσης τῆς νυκτός,
ἤναψε φρύγανα
προσδεθέντα
εἰς τὰ κέρατα τῶν ταύρων
καὶ μέγα πλήθος
τούτου τοῦ εἶδους
διασκορπισθὲν ἐξέπεμψε.
Τούτου δὲ τοῦ αἰφνιδίου θεάματος

obiecto
tantum terrorem iniecit
exercitui Romanorum,
ut nemo ausus sit
egredi extra vallum.
non ita multis diebus
post hanc rem gestam
Marcum Minucium Rufum
magistrum equitum
pari imperio ac dictatorem
dolo productum
in proelium fugavit.

Tiberium Sempronium Gracchum
iterum consulē
absens in Lucanis
in insidias inductum sustulit.
Marcum Claudium Marcellum,
quinq̄uens consulem,
apud Venusiam
pari modo interfecit.
longum est enumerare
omnia proelia
quae hoc unum
satis erit dictum,
ex quo possit intellēgi,
quantus ille fuerit:
quamdiu in Italia fuit,
nemo ei in acie restitit,
nemo adversus eum
post Cannensem pugnam
in campo castra posuit.

Γραμματικά.—pugna, ae α' κλ.=μάχη. pugnata μετ. παθ. παρακ. τοῦ pugnor, atus sum, āri 1=μάχη διεξάγεται, γίνεται. profectus μετ. παθ. παρακ. τοῦ proficiscor 3=πορεύομαι nullus, a, um ἄορ. ἐπιθ. ἄντων. =οὔδεις. resistente ἀφαίρ. μετ. ἔνεσ. τοῦ resisto, restiti, stitum, ἔρε 3=ἀνθίσταμαι propinquus, a, um ἐπίθ. β'=πλησιόχωρος, πλησίον κείμενος. urbs, is γ' κλ.=πόλις. mons, ntis γ' κλ.=ὄρος. moratus-est παρακ. ὄρ. τοῦ ἀποθετικοῦ moror, atus sum, āri 1=διατρίβω, καταλαμβάνω θέσεις. cum χρόν. σύνδ.=ἀφοῦ. aliquot ἄορ. ἄντων. ἄκλιτ.=τινές, τινά. habuisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ habeo, ūi, ūtum, ἔρε 2=ἔχω. Capua, ae α' κλ.=Καπύη. reverteretur παρατ. ὑποτ. τοῦ ἀποθετικοῦ revertor, reversus sum καὶ reverti, reverti 3=ἐπιστρέφω. dictator, oris γ' κλ.=δικτάτωρ. ager, agri β' κλ. συγκοπ.=ἀγρός. Falernus, a, um ἐπιθ. β'=Φαλερινός. ei δοτ. τοῦ(is). se αὐτοπαθ. ἄντων.=ἑαυτόν. obiecit παρακ. ὄρ. τοῦ obicīo, eici. iectum, ἔρε 3=ἀντιτάσσω (se obiecit=ἑαυτόν ἀντέταξε, ἀντετάχθη).

προβληθέντος,
τόσον τρομόν ἐνέβαλεν
εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ῥωμαίων,
ὥστε οὔδεις ἐτόλμησε
νὰ ἐξέλθῃ ἔξω τοῦ χαρακώματος. #
Ὅχι τόσον πολλὰς ἡμέρας
μετὰ τοῦτο τὸ κατόρθωμα
τὸν Μᾶρκον Μινούκιον Ροῦφον
ἵππαρχον,
ὁμοίας ἐξουσίας πρὸς δικτάτωρα,
διὰ δόλον παρασυρθέντα
εἰς μάχην ἐφυγάδευσε.
Τὸν Τιβέριον Σεμπρόνιον Γράκχον
διὰ δευτέραν φοράν ὑπατον,
ἂν καὶ ἦτο ἄπων εἰς τὴν Λευκανίαν,
εἰς ἐνέδραν ἐμπεισόντα ἐφόνευσε.
Τὸν Μᾶρκον Κλαύδιον Μάρκελλον,
πεντάκις ὑπατον,
παρὰ τὴν Βενουσίαν (πόλιν),
καθ' ὅμοιον τρόπον ἐφόνευσε.
Μακρὸν εἶναι νὰ ἀπαριθμῇ (τις)
ὅλας τὰς μάχας
διὰ τοῦτο αὐτὸ μόνον
θὰ εἶναι ἀρκετὸν λεχθέν,
ἵνα ἐκ τούτου γίνῃ δυνατόν νὰ κατανοηθῇ,
πόσον μέγας ἐκεῖνος ὑπῆρξεν:
ἐφ' ὅσον (χρόνον) εἰς τὴν Ἰταλίαν ἔμεινεν,
οὔδεις κατ' αὐτοῦ εἰς μάχην ἀντέστη,
οὔδεις ἐναντίον αὐτοῦ
μετὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας
εἰς πεδιάδα ἐστρατοπέδευσεν. X

hic ἐπίρρ. = ἐκεῖ. clausus μετ. παθ. παρακ. τοῦ claudor, clausus sum, di 3 = ἀποκλείομαι (ἐνεργ. claudio, si, sum, ẽre). angustiae, arum α' κλ. = στενοπορία. noctu ἐπίρρ. = νύκτωρ, κατὰ τὴν νύκτα. sine πρόθ. + ἀφαιρ. = ἀνευ + γεν. ullus, a, um ἄορ. ἐπιθ. ἄντων. = τις, τι (ullius — ulli) προηγούμενης ἀρνήσεως. detrimentum, i β' κλ. = βλάβη. expeditiv παρακ. τοῦ expedio (ex καὶ pes), īvi, ĩtum, ĩre 4 = ἀπαλλάσσω (se expeditiv = ἀπῆλλαξεν ἑαυτόν, ἀπῆλλάγη). callidissimo ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. β' callidus — ior — issimus = πανούργος. dedit παρακ. τοῦ do 1 = δίδω. verbum, i β' κλ. = λόγος (do verbum = ἐξαπατῶ). obducta μετ. παθ. παρακ. τοῦ obducor, obductus sum, obduci 3 = ἐξαπλοῦμαι. ποχ, ctis γ' κλ. = νύξ. incendit παρακ. ὄρ. τοῦ incendo, ndi, nsum, ẽre 3 = πυροπολῶ, ἀνάπτω. sarmentum, i β' κλ. = φύραγον. deligata μετ. παθ. παρακ. τοῦ deligor, atus sum, atī 1 = προσδένομαι. cornu us, οὐδ. δ' κλ. = κέρασ. iuventus, i β' κλ. = μόσχος, νέος ταῦρος. multitudo, ĩnis γ' κλ. = πλῆθος. genus, ẽris οὐδ. γ' κλ. = εἶδος. dispalatam μετοχὴ παρακ. τοῦ ἀρχήστου ἀποθ. ρήμ. dispalor 1 = διασκορπίζομαι. immisit παρακ. τοῦ immitto 3 = ἐκπέμπω. repentinus a — um ἐπίθ. β' = αφνίδιος. visus, us δ' κλ. = θέαμα. obiecto μετ. παθ. παρακ. τοῦ obicior, obiectus sum, obici 3 = προβάλλομαι. terro, ẽris γ' κλ. = τρόμος. iniecit παρακ. τοῦ inicio (in + iacio), iẽci, iectum, ẽre 3 = ἐμβάλλω. ut συμπερ. σύνδ. = ὥστε. ausus sit παρακ. ὑποτακτικῆς τοῦ ἡμαποθετικοῦ audeo, ausus sum, ẽre 2 = τολμῶ. egrẽdi ἀπαρ. ἐνεστ. μέσης τοῦ egredior (ex + gradior), egressus sum, egrẽdi 3 = ἐξέρχομαι. extra πρόθ. (+ αἰτ.) = ἔξω + γεν. vallum, i οὐδ. β' κλ. = χαράκωμα. ita ἐπίρρ. = τόσον. gestam μετ. παθ. παρακ. τοῦ geror, gestus sum, geri 3 = πράττομαι, διεξάγομαι (ἐνεργ. gero, gessi, gestum ẽre) res gestae = τὰ πολεμικὰ ἔργα. magister, stri β' κλ. συγκοπτ. = ἄρχων. eques, ĩtis γ' κλ. = ἵππεύς. magister equitum = ἵππαρχος. par, is ἐπίθ. τρίτοκλ. μονοκατ. = ὁμοῖος, ἴσος. dolus, i β' κλ. = δόλος. productum μετ. παθ. παρακ. τοῦ producor 3 = προάγομαι, παρασύρομαι. iterum ἐπίρρ. = ὡσαύτως, διὰ δευτέραν φοράν. absens μετ. ἐνεστ. τοῦ absum = εἶμαι ἄπών. sustulit παρακ. ὄρ. τοῦ tollo, sustulī, sublātum, tollẽre 3 = αἴρω, φονεύω. quinquẽens ἐπίρρ. ἀριθμ. = πεντάκις. Venusia, ae α' κλ. = Βενουσία. interfecit παρακ. ὄρ. τοῦ interficio, feci, fectum, ẽre 3 = φονεύω. longus, a, um ἐπίθ. β' = μακρὸς (συγκρ. longior, ior, ĩus ὑπερθ. longissimus, a, um). enũmerare ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ enũmero, avi, atum, are 1 = ἀπαριθμῶ. ũnus, a, um (unĩus, unī) ἀριθμ. ἀπόλ. = εἷς, μόνος. satis ἄκλιτον ἐπίθ. = ἄρκετὸν εἶναι. erit μέλλ. τοῦ sum. dictum παθητ. μετ. τοῦ dicor, dictus sum, dici 3 = λέγομαι. possit ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ possum, potũi, posse = δύναμαι. intelligi ἀπαρ. μέσ. ἐνεστ. τοῦ intellegor, intellectus sum, intellegi 3 = κατανοοῦμαι (ἐνεργ. intellego, exi, ectum, ẽre 3). ille, illa, illud δεικτ. ἄντων. = ἐκεῖνος, η, ο. fuẽrit παρακ. ὑποτ. τοῦ sum. quam — diu ἐπίρρ. = ἔφ' ὅσον χρόνον. acies, ei ε' κλ. = παράταξις μάχης. restitit παρακ. ὄρ. τοῦ resisto, stĩti, stĩtum, ẽre 3 = ἀνθίσταμαι. Cannensis, is, e ἐπίθ. γ' = ὁ παρὰ τὰς Κάννας. campũs, i β' κλ. = πεδιάς. posuit παρακ. ὄρσ. τοῦ pono, sũi, sĩtum, ẽre 3 = θέτω (castra pono = στρατοπεδεύω).

Συντακτικά.—*pugna pugnata* άφαιρ. άπόλ. χρόν. *nullo resistente* άφαιρ. άπόλ. αιτιολ. *urbí dot.* άντικ. εις τὸ *propinquis*, ὅπερ ἐπιθ. διορ. τοῦ *montibus. cum...* χρόν. πρὸτ. *dictator* παραθ. *ei*—se άντικ. τοῦ *obiecít: se* άντικ. τοῦ *expedivít. imperatōri* παραθ. *obducta nocte* άφαιρ. άπόλ. χρόν. *deligata* ἐπιθ. μετ. *multitudinem* άντικ. τοῦ *immisit. dispartatam*—*exercitui* άντικ. ut... συμπερ. πρὸτ. *egredi* τελ. άπαρ. *multis diebus* άφαιρ. μέτρον. *magistrum* παραθ. *pari imperio* άφαιρ. ιδιότητος. *dolo* άφαιρ. τρόπου. *absens* ένδοτ. μετ. in *Lucanis* μετωνυμία άντι in *Lucania. pari modo* άφαιρ. τρόπου. *enumerae* ύποκ. τῆς άπροσ. φράσεως *longum est. ex quo* άναφ. τελ. πρὸτ. (=ut ex eo). *quantus fuerít* πλαγία έρωτημ. πρὸτ. έξαρτ. εκ τοῦ *intelligi. quantus* κατηγ.

Πραγματικά.—*pugna pugnata* άσφαλῶς επικρατεῖ σύγχυσις, καθ' ὅσον πλησίον τῆς Ρώμης έφθασε τῷ 211 π. Χ. *propinquis montibus* πλησίον τοῦ σημερινοῦ *Teverone* έστρατοπέδευσε, άπέχοντος τῆς Ρώμης περίπου 2 ὥρας· τοῦτο συνέβη τῷ 217 π. Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. *aliquot dies* τοῦτο άπῆται τὸ στρατηγικόν του σχέδιον. *Carua* ἦτο πρωτεύουσα τῆς *Καμπανίας*. *Fabius Maximus* ὕπατος τῷ 214 π.Χ. καὶ ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν β' *Καρχηδονικόν* πόλεμον, *ἐπικληθεὶς cunctator*—*Μελλητής* (έκ τοῦ μέλλω=βραδύνω, *ἀναβάλλω*), διότι παρὰ τὰς *ἀντιρρήσεις* τοῦ δήμου τὸ *πολεμικόν* του σχέδιον ἦτο νὰ βραδύνη πάντοτε, νὰ άμύνεται ὑποχωρῶν καὶ νὰ *κατατρίβη* τὸν *ἀντίπαλόν* του. *dictator* ὁ θεσμὸς τοῦ δικτάτωρος ἦτο *μόνιμος* εἰς τὴν Ρώμην εἰς *κρίσιμους* *έθνικὰς* στιγμὰς με διάρκειαν οὐχί πλέον τῶν *έξ μηνῶν*, ὁπότε *ἐπανήρχοντο* εἰς τὴν *νομιμότητα* (π.χ. *Κιγκινῆτος* κλπ.). *Falernus (ager)* ὁ *Φαλερνὸς* ἀγρὸς ἦτο εἰς τὴν *δυτικὴν* *παρὰ* τῆς *Καμπανίας* καὶ *έφημίζετο* διὰ τὸν οἶνον. *do verba* *έκφρασις* τῶν *Λατίνων* *κωμικῶν* *ποιητῶν* «*λόγια* τοῦ *άέρος*». *extra vallum (castrorum)* διὰ λόγους *μείζονος* *άσφαλείας* τὸ *στραιόπεδον* τῶν *Ρωμαίων* *εἶχε* *περιχαρᾶκωθῆ*. *Rufus* ἦτο *ἀρχηγὸς* τοῦ *ίππικοῦ* ὑπὸ τὸν *δικτάτωρα* *Φάβιον* *Μάξιμον*, *έχων* τὰ *αὐτὰ* *δικαιώματα*, τὰ ὁποῖα *εἶχεν* ὁ *δικτάτωρ* εἰς τὸ *πεζικόν* ἐν *προκειμένῳ* *ἀντικατέστησε* τὸν *έξαπατηθέντα* ὑπὸ τοῦ *Ἄννιβα* *Φάβιον* κατ' *ἀπαίτησιν* τοῦ *δήμου*. *Gracchum* *Ρωμαίος* ὕπατος τῷ 215 καὶ 213 π.Χ. *φονεῦθεις* τῷ 212 π.Χ. *absens* ἡ *νίκη* αὐτῆ *ὀφείλεται* εἰς τὸν *ἀδελφόν* τοῦ *Ἄννιβα* *Μάγωνα*. *Marcellum* ὕπατος τῶν *Ρωμαίων* τῷ 219 π.Χ., *σπουδαῖος* *στρατηγὸς* κατὰ τὸν *δεύτερον* *Καρχηδονικόν* πόλεμον καὶ *έκπορητής* τῶν *Συρακουσῶν*. *quinquiens* *διαρκούσης* τῆς *πέμπτης* *πλατείας* του. *Venusiam* *πόλις* τῆς *N. Ἰταλίας* (*Ἄπσυλίας*), *πατρὶς* τοῦ *ποιητοῦ* *Όρατίου*. *quamdiu* *έμεινε* *περὶ* τὰ 16 *έτη*. *nemo* *έλέχθη* *μεθ'* ὑπερβολῆς. *in acie* *μάχη* *έκ* *παρατάξεως* καὶ οὐχί *έκ* *συνανήσεως*. *in campo* *δηλ.* *in loco maxime idoneo proeliis*—εἰς *τόπον* *μάλιστα* *κατάλληλον* *πρὸς* *μάχας*.

Νόημα.—Ὁ Ἄννιβας, *ἀφοῦ* *ένίκησεν* εἰς τὴν *μάχην* *παρὰ* τὰς *Κάννας*, *προχωρεῖ* *ἀνευ* *ἀντιστάσεως* καὶ *στρατοπεδεύει* *πλησίον* τῆς *Ρώμης*. *Καθ'* ὃν *χρόνον* ὁμοῦ *έπέστρεφεν* εἰς τὴν *Καλύην*, *ἀντιπαρετάχθη* κατ' αὐτοῦ ὁ *Ρωμαῖος* *δικτάτωρ* καὶ *πανοῦργος* *στρατηγὸς* *Φάβιος* *Μάξιμος*.

Μολονότι ἀπεκλείσθη εἰς στενάς διόδους, διέφυγε τὸν κίνδυνον διὰ τοῦ ἐξῆς εὐφυοῦς καὶ πρωτοτύπου τεχνάσματος.

Κατὰ τὴν νύκτα ἐξαπέλυσε πλῆθος ταύρων, οἱ ὅποιοι ἔφερον εἰς τὰ κέρατα ἀναμμένα φρύγανα, πρῶγμα τὸ ὁποῖον κατετρόμαξε τοὺς Ρωμαίους μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε οὐδεὶς νὰ τολμήσῃ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ χαράκωμα του.

Εἰς διάστημα δλίγων ἡμερῶν ἐσημείωσε καὶ ἄλλας νίκας· ἐνίκησε τὸν ἵππαρχον Ροῦφον, σχεδὸν δικτάτωρα ὄντα, ἐφόνησε τὸν ὕπαιχτον Γράκχον, ἐπίσης δὲ καὶ τὸν πεντάκις ὑπατεύσαντα Μάρκελλον.

Καὶ γενικῶς πρέπει νὰ λεχθῆ, ὅτι μετὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας, ὅσον χρονικὸν διάστημα παρέμεινεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, πάντοτε ἀνεδεικνύετο νικητὴς καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ συνάψῃ μετ' αὐτοῦ μάχην ἐκ παρατάξεως.

Περὶλήψεις.—1) Ὁ Ἀννίβας στρατοπεδεύει πρὸ τῆς Ρώμης. 2) Ὁ Φάβιος Μάξιμος ἀντιπαρατάσσεται κατ' αὐτοῦ. 3) Τὸ εὐφρές τέχνασμα τοῦ Ἀννίβα καὶ 4) Ὁ Ἀννίβας νικᾷ α) τὸν Ροῦφον β) τὸν Γράκχον καὶ γ) τὸν Μάρκελλον.

ΚΕΦ. 6 § 1+4

Hinc invictus, revocatus
defensum patriam
bellum gessit

adversus Poplium Scipionem,
filium eius Scipionis,
quem ipse primo
apud Rhodanum,
iterum apud Padum,
tertio apud Trebiam
fugarat.

cum hoc exhaustis iam
facultatibus patriae
cupivit impraesentiarum
bellum componere,
quo congrederetur
postea valentior.
inde colloquium convenit,
condiciones non convenerunt.
paucis diebus

post id factum apud Zamam
cum eodem conflavit ;
pulsus (incredibile dictu)
biduo et duabus noctibus
Hadrumetum pervenit,
quod abest ab Zama
circiter trecenta
milia passuum.

in hac fuga Numidae,
qui simul cum eo

✕ Ἐντεῦθεν ἀήττητος, ἀνακληθεὶς,
ἵνα ὑπερασπίσῃ τὴν πατρίδα (του),
πόλεμον διεξήγαγε
κατὰ τοῦ Ποπλίου Σκιπίωνος,
υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ Σκιπίωνος,
τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος τὸ πρῶτον
παρὰ τὸν Ροδανόν,
δεύτερον παρὰ τὸν Πάδον,
τρίτον παρὰ τὸν Τρεβίαν
εἶχε φυγαδεύσει.

Μετ' αὐτοῦ, ἐξαντληθέντων ἤδη
τῶν οικονομικῶν τῆς πατρίδος (του),
ἐπεθύμησεν ἐπὶ τοῦ παρόντος
νὰ καταπαύσῃ τὸν πόλεμον,
ἵνα διὰ τούτου συγκρουσθῆ
κατόπιν ἰσχυρότερος.

Ἐντεῦθεν συνέντευξις συνεφωνήθη,
(ἀλλ') οἱ ὅροι δὲν συνεφωνήθησαν.

Ὀλίγας ἡμέρας

μετὰ τοῦτο τὸ γεγονός παρὰ τὴν Ζάμαν
μετὰ τοῦ ἰδίου συνεκρούσθη. ✕

✕ ἀποκρουσθεὶς (ἀπίστευτον εἰπεῖν)
μετὰ δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας
εἰς τὸ Ἀδρῦμητον ἔφθασε,
τὸ ὁποῖον ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ζάμαν
περίπου τριακοσίας
χιλιάδας βημάτων.

Κατὰ ταύτην τὴν φυγὴν οἱ Νομάδες,
οἱ ὅποιοι συγχρόνως μετ' αὐτοῦ

ex acie excesserant,
 insidiati sunt ei,
 quos non solum effugit,
 sed etiam ipsos oppressit.
 Hadrumēti reliquos
 e fuga collegit,
 novis dilectibus
 paucis diebus
 multos contraxit.

ἐκ τῆς μάχης εἶχον ἀποχωρήσει,
 ἐνήδρευσαν κατ' αὐτοῦ,
 τοὺς ὁποίους ὄχι μόνον ἐξέφυγεν,
 ἀλλὰ προσέτι τοὺς ἰδίους κατέβαλεν.
 Εἰς τὸ Ἀδρῦμητον τοὺς λοιποὺς
 ἐκ τῆς φυγῆς συνήθροισε,
 (καί) διὰ νέων στρατολογιῶν
 ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν
 πολλοὺς προσεῖλκυσεν.

✱ **Γραμματικά.**—hinc ἐπίρρ. τοπικόν=ἐνευθεν. invictus μετ. παθ. παρακ. τοῦ invincor, victus sum, vinci 3=δὲν νικῶμαι. revocātus μετ. παθ. παρακ. τοῦ revocor, atus sum, ari 1=ἀνακαλοῦμαι. patria, ae á κλ. =πατρίς. defensum ὑπίον ἢ σουπίον τοῦ defendo, ndi, nsum, ere 3=ὑπερασπίζω (τὸ ὑπίον ἔχει δύο τύπους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν πρῶτος εἰς um δηλοῖ σκοπόν, ὁ δὲ δεύτερος εἰς u ἀναφοράν). gessit παρακ. τοῦ gero, gessi, gestum, ere 3=πράττω, διεξάγω. adversus πρόθ. (+αἰτ.)=κατὰ + γεν. primo—iterum—tertio ἐπίρρ. =πρῶτον, δεύτερον, τρίτον. fugarat ὑπερσ. ὄρ. τοῦ fugo 1=φυγαδεύω (ἀντι fugaverat). exhaustus ἀφαιρ. μετ. παθ. παρακ. τοῦ exhaurio, exhaustus sum, exhauriri 4=ἐξάντλοῦμαι. (ἐνεργ. ex+haurio, hausi, haustum, ire). iam ἐπίρρ. =ἤδη. facultas, ātis γ' κλ.=τὰ οἰκονομικά. cupivit παρακ. τοῦ cupio, ivi καὶ ii, itum, ere 3=ἐπιθυμῶ. impraesentiarum κείται ἐπιρρηματικῶς ὡς δημῳδῆς ἐκφρασις (in praesentia harum rerum)=ἐπὶ τοῦ παρόντος. componere ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ compono (cum+pono), posui, positum. ere 3=συνθέτω, καταπαύω. congregaretur παρ. ὑποτ. τοῦ ἀποθ. congrēdior (cum+grādiōr), congressus sum, congrēdi 3=συγκρούομαι. valentior συγκρ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. (valens, valentior, valentissimus)=ἰσχυρός, εὐρωστος. inde ἐπίρρ. =ἐνευθεν. colloquium, ii οὐδ. β' κλ.=συνέντευξις. convenit παρακ. τοῦ convenio, veni, ventum, ire 4=συνέρχομαι (ἐδῶ: συνεφωνήθη). condicio, onis γ' κλ.=ὄρος. paucus, a, um ἐπιθ. β'=μικρός, ὀλίγος (συγκρ. paucior, ior, ius ὑπερθ. paucissimus). factum, i οὐδ. β' κλ.=γεγονός. confligit παρακ. τοῦ confliigo, xi, ctum, ere 3=συγκρούομαι ✱ pulsus παθ. μετ. τοῦ pello, pulsus sum, pelli 3=ἀπωθοῦμαι, ἀποκρούομαι. incredibilis, is, e ἐπιθ. τριτόκλ.=ἀπίστευτος. dictu ὑπίον β' τύποι (dictum—u) δηλῶν ἀναφοράν τοῦ dico. biduum, i οὐδ. β' κλ. (bis+dies)=δύο ἡμέραι. duo, ae, o ἀριθμ. ἀπόλυτον κλινόμενον μόνον ἐν πληθυν. =δί (γεν. duorum—arum—orum, dot. duobus—abus—obus, αἰτ. duos—as-o) Hadrumetum, i β' κλ.=Ἀδρῦμητον. quod οὐδ. ἀναφ. ἀντων. qui—quae—quod. abest ἐνεσ. τοῦ absum=εἶμαι ἀπών, ἀπέχω. circiter ἐπίρρ. +αἰτ. =περίπου. trecenti, ae, a ἀριθμ. ἀπόλυτον=τριακόσιοι, αι, α. mille ἄκλιτον=(χιλιάς) milia (οὐδ. πληθ.=χιλιάδες). passus, us δ' κλ.=βῆμα. Numidae, arum á κλ.=Νομάδες. simul ἐπίρρ.=συγχρόνως. ex (καὶ e) πρόθ. (+ἀφαιρ.)=ἐκ+γεν. excesserat ὑπερσ. ὄρ. τοῦ ex+cedo, cessi, cessum, ere 3=ἀποχωρῶ. insidiati sunt παρακ. τοῦ ἀποθ. insidior, atus sum, ari 1=ἐνεδρεῦω. solum ἐπίρρ.=μόνον effugit παρακ. ὄρ. τοῦ effugio,

ūgi, —, ēre 3=ἐκφεύγω. oppressit παρακ. ὄρ. τοῦ opprīmo (ob+premo), pressi, pressum, ēre 3=καταβάλλω. collegit παρακ. τοῦ collīgo (cum+lego), ēgi, ectum ēre 3=συναθροίζω. reliqui, orum β' κλ. (οὐσιαστ.)=λοιποί. novus, a, um ἐπίθ. β'=νέος. dilectus, us δ' κλ =στρατολογία. contraxit παρακ. ὄρ. τοῦ contrahō, xi, ctum, ēre 3=προσελκίω.

Συντακτικά.—invictus κατηγ. filium παράθ. exhaustis ἀφαιρ. ἀπόλυτος αἰτιολ. quo... ἀναφ. τελ. πρότ. (=ut eo). valentior κατηγ. paucis diebus ἀφαιρ. χρόνον.—duabus ἀφαιρ. χρόνον. εἰ ἀντικ. Hadrumētī γεν. τόπου (ὡς Clastidii). novis... ἀφαιρ. τρόπου.

Πραγματικά.—invictus ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, τοῦτο εἶναι ἀνακριβές, διότι ἠττήθη παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας καὶ ἀλλαχοῦ. Porcius Scipio (235·184 π.Χ.) ὁ περίφημος Σκιπίων ὁ ἐπικληθεὶς Ἀφρικανός, νικήσας τὸν Ἀννίβαν εἰς τὴν Ζάμαν. Ὠνομάσθη maior κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸν «νεώτερον» Σκιπίωνα τὸν καταστρέψαντα τὴν Καρχηδόνα (146 π.Χ.). cum hoc δηλ. Scipione. Zama πόλις ἰσχυρὰ Ν.Δ. τῆς Καρχηδόνας ὕπῃζε τὸ Βατερλώ τοῦ Ἀννίβα τῷ 202 π.Χ. incredibile ἀποδίδεται εἰς τὴν ταχύτητα τῆς φυγῆς (δηλ. 150 χιλιομ. εἰς 2 ἡμέρας καὶ 2 νύκτας). Hadrumētum πόλις παράλιος εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Καρχηδόνας (Susa), ἀπέχουσα τῆς Ζάμας 100.000 ρωμαϊκῶν βημάτων (150 χιλιομ.) καὶ ὄχι 300.000, ὡς ἀναφέρει ὁ Νέπας. passus Ρωμαϊκὸν βῆμα ἰσοδυναμοῦν μὲ 5 πόδας, δηλ. 1,43 τοῦ μέτρου. Numidae λαὸς τῆς Βορ. Ἀφρικῆς. multos δηλ. milites (=στρατιώτας).

Νόημα.—Ὁ Ἀννίβας ἀνεκλήθη εἰς τὴν πατρίδα του, διὰ τὴν πολεμίσθη κατὰ τοῦ Σκιπίωνος, ὁ ὁποῖος ἦτο υἱὸς ἐκείνου τοῦ Σκιπίωνος, τὸν ὁποῖον τοῖς ἐνίκησεν εἰς τὴν Ἰταλίαν παρὰ τὸν Ροδανόν, Πάδον καὶ Τρεβίαν.

Δυστυχῶς ὅμως, ἐπειδὴ τὰ οἰκονομικὰ τῆς πατρίδος του δὲν ἦσαν ἀνθηρὰ, ἐπεδίωξε νὰ συνάψῃ εἰρήνην προσωρινήν ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο ἀπέτυχε, διότι ἐνανάγησαν αἱ διαπραγματεύσεις.

Μετὰ πάροδον ὀλίγων ἡμερῶν συνάπτεται ἡ ἱστορικὴ παρὰ τὴν Ζάμαν μάχη καὶ ὄχι μόνον ἠττήθη—ἀπίστευτον πρᾶγμα—ἀλλὰ καὶ ἡ φυγὴ τοῦ Ἀννίβα ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἐντὸς 2 ἡμερῶν καὶ νυκτῶν νὰ καλύψῃ ἀπόστασιν 150 περίπου χιλιομέτρων καὶ ἐπὶ πλέον νὰ ὑποστῇ πολλὰς ἐνέδρας ἐκ μέρους τῶν συμμάχων του Νομάδων. Παρὰ ταῦτα ὅμως, διαφυγὼν τὸν κίνδυνον, συνεκέντρωσε τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ καὶ ἐστρατολόγησε νέους.

Περιλήψεις.—1) Ἀνάκλησις τοῦ Ἀννίβα εἰς Καρχηδόνα. 2) Ἦττα αὐτοῦ παρὰ τὴν Ζάμαν. 3) Ἀποτυχούσα κατ' αὐτοῦ ἐνέδρα τῶν Νομάδων. καὶ 4) Νέα στρατολογία.

ΚΕΦ. 7 § 1+7.

Cum in apparando (bello)	Ἐγὼ εἰς τὴν προετοιμασίαν (τοῦ πολέμου)
acerrime occupatus esset,	δραστηριώτατα ἦτο ἀπησχολημένος,
Karthaginienses composuerunt	οἱ Καρχηδόνοι κατέπασαν
bellum cum Romanis.	τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Ρωμαίους.
ille nihilo setius	Ἐκεῖνος οὐδὲν ἦττον

postea praefuit exercitui
resque in Africa gessit

[itemque Mago frater eius]
usque ad consules
Poplium Sulpicium Gaium
Aurelium.

his enim magistratibus
legati Karthaginienses
Romam venērunt,
qui gratias agērent
senatui populoque Romano,
quod cum iis
pacem fecissent,
ob eamque rem
eos donarent
corona aurea
simulque petērent,
ut obsides eorum
Fregellis essent
captivique redderentur.
his ex senatus consulto
responsum est :
munus eorum gratum esse
acceptumque ;
obsides futuros (esse),
quo loco rogarent ;
captivos non remissuros (esse),
quod Hannibalem
cuius opera
susceptum foret bellum,
inimicissimum
nomini Romano,
etiamnum habērent
cum imperio
apud exercitum,
itemque fratrem eius Magonem.
hoc responso cognito
Karthaginienses revocarunt
domum Hannibalem
et Magonem.
huc ut rediit,
rex factus est,
anno secundo et vicesimo,
postquam fuerat imperator
ut enim Romae consules

κατόπιν προέστη τοῦ στρατοῦ
καὶ πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν Ἀφρι-
κὴν διεξήγαγεν

[ὡσαύτως ὁ Μάγων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ]
μέχρι τῆς ὑπατείας

Ποπλίου Σουλπικίου (καὶ) Γαίου
Αὔρηλιου.

Διότι τούτων ἀρχόντων (ὄντων)
πρέσβεις Καρχηδόνιοι
εἰς τὴν Ρώμην ἦλθον,
ἵνα οὗτοι χάριτας ὁμολογήσουν
εἰς τὴν σύγκλητον καὶ τὸν Ρωμαϊκὸν λαόν,
διότι μετ' αὐτῶν
εἰρήνην εἶχον συνάψει
καὶ (ἵνα) διὰ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ
τιμήσουν αὐτοὺς
διὰ χρυσοῦ στεφάνου
καὶ συγχρόνως (ἵνα) ζητήσουν,
ὅπως οἱ ἄλλοι αὐτῶν
εἰς τὰς Φρεγγέλλας μείνουν
καὶ οἱ αἰχμάλωτοι ἀποδοθοῦν.
Εἰς αὐτοὺς κατ' ἀπόφασιν τῆς συγκλήτου
ἐδόθη ἀπάντησις :
ὅτι τὸ δῶρον αὐτῶν εἶναι ἀρεστὸν
καὶ εὐπρόσδεκτον
ὅτι θὰ παραμείνουν οἱ αἰχμάλωτοι,
εἰς ὅποιον τόπον ἐξήτουν
ὅτι δὲν θὰ ἀποδώσουν τοὺς αἰχμαλώτους,
διότι τὸν Ἀννίβαν,
τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ὁποίου
εἶχεν ἀναληφθῆ ὁ πόλεμος,
τὸν ἐχθρικώτατον
εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν ὄνομα,
ἀκόμη καὶ τώρα εἶχον
μὲ ἐξουσίαν
εἰς τὸν στρατόν,
ἐπίσης καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Μάγωνα.
Ταύτης τῆς ἀπαντήσεως γνωσθείσης,
οἱ Καρχηδόνιοι ἀνεκάλεσαν
οἴκαδε τὸν Ἀννίβαν
καὶ τὸν Μάγωνα.
Ἐκεῖ, εὐθύς ὡς ἐπέστρεψεν,
ἔγινε βασιλεὺς
κατὰ τὸ εἰκοστὸν δεῦτερον ἔτος,
ἀφ' ὅτου εἶχε διατελέσει στρατηγός
διότι, ὅπως εἰς τὴν Ρώμην ὑπατοὶ

creabantur,
 sic Karthagine quotannis
 annui bini reges (creabantur).
 in eo magistratu
 Hannibal se praebuit
 pari diligentia,
 ac fuerat in bello.
 namque effecit
 ex novis vectigalibus
 non solum ut esset pecunia,
 quae penderetur
 Romanis ex foedere,
 sed etiam (ut) superesset,
 quae in aerario reponeretur.
 deinde (anno post praeturam)
 Marco Claudio Lucio Furio
 consulibus
 legari Roma
 Karthaginem venerunt.
 Hannibal ratus
 hos missos (esse)
 gratia sui exposcendi,
 priusquam daretur
 iis senatus,
 navem ascendit clam
 atque in Syriam
 ad Antiochum per fugit.
 hac re palam facta
 Poeni naves duas
 miserunt,
 quae eum comprehenderent,
 si possent consequi,
 bona eius publicarunt,
 domum disiecerunt
 a fundamentis,
 ipsum exulem iudicarunt.

ἐξελέγοντο,
 τοιουτοτρόπως εἰς τὴν Καρχηδόνα ἑτησίως
 ἀνά δύο ἐνιαύσιοι βασιλεῖς (ἐξελέγοντο). ✕
 Εἰς ταύτην τὴν ἀρχὴν
 ὁ Ἀννίβας παρέσχεν ἑαυτὸν
 ἴσης περισκέψεως,
 ὅπως εἶχεν ὑπάρξει κατὰ τὸν πόλεμον.
 Διότι κατώρθωσεν
 ἐκ νέων φορολογιῶν
 ὄχι μόνον, ὅπως ὑπάρχουν χρήματα,
 ἵνα ταῦτα πληρώνωνται
 εἰς τοὺς Ρωμαίους κατὰ τὴν συνθήκην.
 ἀλλὰ προσέτι, (ὅπως) περισσεύουν,
 ἵνα ταῦτα εἰς τὸ ταμεῖον κατατίθενται.
 Ἐπειτα (ἔτος μετὰ τὴν στρατηγίαν)
 τοῦ Μάρκου Κλαυδίου (καὶ) Λευκίου Φου-
 ριάτων (ὄντων) [ρίου
 πρέσβεις ἐκ τῆς Ρώμης
 εἰς τὴν Καρχηδόνα ἦλθον.
 Ὁ Ἀννίβας νομίζων,
 ὅτι αὐτοὶ εἶχον σταλῆ,
 ὅπως ζητήσουν τὴν παράδοσίν του,
 πρὶν ἢ ἐπιτραπῆ
 εἰς αὐτοὺς ἢ παρὰ τῆ συγκλήτῳ ἀκρόασις,
 πλοίου ἐπεβίβασθη κρυφίως
 καὶ εἰς τὴν Συρίαν
 πρὸς τὸν Ἀντίοχον κατέφυγε.
 Ταύτης τῆς πράξεως φανερᾶς γενομένης,
 οἱ Καρχηδόνοι δύο πλοῖα
 ἔστειλαν,
 ἵνα ταῦτα αὐτὸν συλλάβουν,
 εἰ ἠδύνατο νὰ (τὸν) προφθάσουν,
 τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἐδήμευσαν,
 τὴν οἰκίαν κατέσκαψαν
 ἐκ θεμελίων,
 τὸν ἴδιον ὡς ἐξόριστον ἐκρίναν.

Γραμματικά.—cum χρόν. σύνδ.=ἐνῶ. apparando ἀφαιρ. γερουνδίου
 (apparandi-o-um-o) τοῦ apparo (ad+paro) 1=προετοιμάζω. acerrime
 ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθ. (θετ. acriter συγκρ. acrius)=ὀξύτατα, δραστηριώτατα.
 occupatus esset ὑπερσ. ὑποτ. μέσης τοῦ occurro 1=ἀπασχολοῦμαι. com-
 posuerunt παρακ. ὄρ. τοῦ compōno 3=καταπαύω. nihilo ἐπίρρ. ἐκ τῆς
 ἀφαιρ. τοῦ nihilum, i=οὐδέν. setius καὶ secius ἐπίρρ. συγκρ. βαθ. τοῦ
 setus=ὀλιγότερον, ἥτιον. magistrātus, us δ' κλ.=ἄρχων. gratia, ae α'
 κλ.=χάρις. agērent παρατ. ὑποτ. τοῦ ago, egi, actum, ēre 3=ἄγω, ὁμο-
 λογῶ. senatus, us δ' κλ.=σύγκλητος. pax, cis γ' κλ.=εἰρήνη.

facissent ὑπερ. ὑποτ. τοῦ facio 3=πράττω, συνάπτω. οὐ πρόθ. † αἰτ.=
 διὰ † αἰτ. donarent παρατ. ὑποτ. τοῦ dono 1=δωρῶ, τιμῶ. σοφῶ, αε ἀ'
 κλ.=στέφανος. aureus, a, um ἐπίθ. β'=χρυσούς. petērent παρατ. ὑποτ. τοῦ
 peto 3=ζητῶ. obses, obsīdis γ' κλ.=ἄμμος. Fregellis ἀφαιρ. (Fre-
 gellae, arum=Φρεγέλλαι). captivus, i β' κλ.=αἰχμάλωτος. redderent
 παρατ. παθ. ὑποτ. τοῦ reddor, redditus sum, reddi 3=ἀποδίδομαι (ἐνεργ.
 reddo, dīdi, ditum, ēre) his dot. (hic). consultum, i β' κλ.=δόγμα, ἀπό-
 φασις. responsum est παρακ. μέσης (ἀπροσώπως) τοῦ respondeo, n̄di,
 nsum, ēre 2=ἀπαντῶ. munus, ēris οὐδ. γ' κλ.=δῶρον. gratus, a, um
 ἐπίθ. β'=ἀρεστός. acceptum παθ. μετ. τοῦ accipior, ceptus sum, ipi 3=
 ἀποδέχομαι (ἐνεργ. ac + cipio, cepi, ceptum, ēre). futuros (esse) ἀπαρ. μέλλ.
 τοῦ sum. rogarent παρατ. ὑποτ. τοῦ rogo 1=ζητῶ. remissuros (esse)
 ἀπαρ. μέλλ. τοῦ re-mitto 3=ἀποδίδω. quod αἰτιολ. σύνδ.=διότι. ορεῖτα, αε
 ἀ' κλ.=ἔργον, ἐνέργεια cuius γεν. ἀναφ. ἀντων (qui, quae, quod). sus-
 ceptum foret (ἀντι esset) ὑπερσ. παθ. ὑποτ. τοῦ suscipior, ceptus sum,
 ipi 3=ἀναλαμβάνομαι. iniuicissimum ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. β' (inimicus-
 ior)=ἐχθρικός, μισητός nomen, īnis οὐδ. γ' κλ.=ὄνομα. habērent πα-
 ρατ. ὑποτ. τοῦ habeo 2=ἔχω. responsum, i οὐδ. β' κλ.=ἀπάντησις. cog-
 nito παθ. μετ. τοῦ cognosco, n̄vi, ītum, ēre 3=γνωρίζω. revocarunt
 (=revocaverunt) παρακ. ὄρ. τοῦ revoco 1=ἀνακαλῶ. domus, us δ' κλ. (καὶ
 domi β' κλ.)=οἶκος· ἐδῶ κείται ἐπίρρ. domum=οἶκαδε, domi=οἶκοι,
 domo=οἶκον. huc ἐπίρρ.=ἐκεῖ. ut χρον. σύνδ.=εὐθύς ὡς. rediit παρακ.
 τοῦ redeo, ivi καὶ ii, ītum, īre 4=ἐπιστρέφω. factus est παρακ. τοῦ fio,
 factus sum, fiēri (παθ. τοῦ facio)=γίνομαι. secundo—vicesimo ἀφαιρ.
 ἀριθμ. τακτικῶν=δευτέρος—εἰκοστός. ut ἐπίρρ.=ᾧσπερ. creabantur πα-
 ρατ. ὄρ. μέσης τοῦ creor, creatus sum, āri 1=ἐκλέγομαι. quotannis ἐπίρρ.=
 ἐτησίως (ἀφαιρ. quot—annis). annuus, a, um ἐπίθ. β'=ἐνιαυτός, bini,
 ae, a διανεμητικὸν ἀριθ.=ἀνὰ δύο. praebuit παρακ. τοῦ praebeo (prae +
 habeo), ūi, ītum, ēre 2=παρέχω. diligentia, ae ἀ' κλ.=περίσκεψις. effe-
 cit παρακ. τοῦ efficio 3=κατορθώνω. vectīgal, ālis οὐδ. γ' κλ.=φορολο-
 γία. pecunia, ae ἀ' κλ.=χρήματα, pendēretur παρατ. ὑποτ. μέσης τοῦ
 pendor, pensus sum, pendī 3=πληρώνομαι. (ἐνεργ. pendō, perendi, pen-
 sum, ēre). foedus, ēris οὐδ. γ' κλ.=συνθήκη. superesset παρατ. ὑποτ.
 τοῦ super + sum, fui, esse=περισσεύω. aerarjūm, ūi οὐδ. β' κλ.=ταμεῖον.
 reponeretur παρατ. ὑποτ. μέσης τοῦ repōnor, repositus sum, reponi 3=
 κατατίθεμαι. deinde ἐπίρρ.=ἔπειτα. praetura, ae ἀ' κλ.=στρατηγία. rat-
 us παθ. μετ. τοῦ ἀποθ. reor, ratus sum, rēri 2=νομίζω. missos (esse)
 ἀπαρ. παθ. παρακ. τοῦ mittor 3=στέλλομαι. gratia, ae ἀ' κλ.=χάρις
 (ἀφαιρ. κειμένη ὡς πρόθεσις=χάρις, ὅπως καὶ τὸ causa). exposcendī γεν.
 τοῦ γεροννδίου τοῦ exposco, poposci, —, ēre 3=ζητῶ. priusquam σύνδ.=
 πρὶν ἢ. daretur παρατ. ὑποτ. τοῦ dor 1=δίδομαι. navis, is γ' κλ.=πλοῖον.
 ascendit παρακ. τοῦ ascendo (ad + scando), n̄di, nsum, ēre 3=ἐπιβιβά-
 ζομαι. clam ἐπίρρ.=κρυφίως. palam ἐπίρρ.=φανερῶς. Roenus, a, um
 ἐπίθ. β'=Καρχηδόνιος. miserunt παρακ. τοῦ mitto 3=στέλλω. compre-
 henderent παρατ. ὑποτ. τοῦ comprehendo, n̄di, nsum, ēre 3=συλλαμ-
 βάνω. possent παρατ. ὑποτ. τοῦ possum=δύναμαι. consequi ἀπαρέμφα.

τον ἐνεσ. τοῦ ἀποθετ. consequor, consecutus sum, consēqui 3=συνέπομαι, προφθάνω. bonum, i και bona, orum β' κλ.=περιουσία. publicarunt (ἀντι publicaverunt) παρακ. τοῦ publico 1=δημεύω. disiecērunt παρακ. τοῦ disicio, iēci, iectum, ēre 3=κατασκάπτω. fundamentum, i οὐδ. β' κλ.=θεμέλιον. exul, ūlis γ' κλ.=ἐξόριστος. iudicarunt (ἀντι iudicaverunt) παρακ. τοῦ iudico 1=κρίνω.

Συντακτικά.—cum... χρόν. πρότ. nihilo ἀφαιρ. ἀναφορᾶς. exercitui ἀντικ. usque ad consules ἀντι usque ad consulatum (μέχρι τῆς ὑπατείας) magistratibus ἀφαιρ. χρόνου ἀντι ἀπολύτου, παραλειπομένης τῆς ἀρχήστου μετ. τοῦ sum. qui... ἀναφ. τελ. προτ. (=ut ii) agērent, donārent, petērent. gratias — senatui — populo ἀντικ. quod... αἰτιολ. πρότ. (Romani) ὑποκ. τοῦ fecissent. ob rem ἀναγκ. αἴτιον. eos—corona ἀντικ. τοῦ donarent (dono alicuiem aliqua re). ut essent τελ. πρότ. obsīdes ὑποκ. Fregellis ἀφαιρ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως his δοτ. προσωπική. ex consulto ἐμπρόθ. διορ. συμφωνίας. senatus γεν. ὑποκειμ. esse—futuros (esse)—remissuros (esse) ὑποκ. τοῦ responsum est (ἀπρόσ.) munus ὑποκ. gratum—accēptum κατηγ. obsīdes ὑποκ. quo... ἀναφ. τοπική πρότ. (se) ἐννοούμ. ὑποκ. τοῦ remissuros (esse). captivos ἀντικ. quod... haberent αἰτιολ. πρότ. opera ἀφαιρ. ὀργάνου. bellum ὑποκ. inimicissimum παράθ. hoc cognito ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ut... χρόν. πρότ. rex κατηγ. anno secundo ἀφαιρ. χρόνου. imperator κατηγ. Romae γεν. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. Karthagine ἀφαιρ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως pari diligentia ἀφαιρ. ιδιότητος. ex vectigalibus ἐμπρόθ. διορ. τρόπου. ut esset τελ. πρότ. ex foedere ἐμπρόθ. διορ. συμφωνίας. Roma ἀφαιρ. τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως. missos (esse) εἰδ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ ratus ἔξααρ. hos ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. (ἐτεροπροσωπία). sui exproscendi γερονδιακή ἔλξεις, ἀντι se exproscendi (ὡς γερούνδιον) ὅταν τὸ γερούνδιον ἔχη τὸ ἀντικείμενον του κατ' αἰτιατικήν, τρέπεται ἢ ἐνεργ. σύνταξις εἰς παθητικήν καὶ τότε ἀντι γερονδίου τίθεται γερονδιβον, τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν πρὸς τὸ ἀντικείμενον (sui exproscendi). gratia δηλοῦται σκοπός. hac facta ἀφαιρ. ἀπόλυτος. palam ἐπέχει θέσιν κατηγ. quae... ἀναφ. τελ. πρότ. (=ut eae). exulem κατηγ.

Πραγματικά.—Sulpicius—Aurelius ὕπατοι τῷ 200 π. X. senatus ἡ σύγκλητος ἐξελέγετο ὑπὸ τοῦ βασιλέως μεταξὺ τῶν πατρικίων, ἀπετελεῖτο ἐκ 300 γερόντων (patres), ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς οὗτος δὲν ἦτο σταθερός, διότι ἐπὶ Σύλλα ἀνῆλθεν εἰς 600 καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς τριανδρίας εἰς 1 000. Ἡ σύγκλητος ἤσκει ἔλεγχον ἐπὶ νομοθεσίας, ἐκλογῶν, θρησκ. τελετῶν, οἰκονομικῶν, διοικήσεως ἐπαρχιῶν καὶ ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων. cum iis (δηλ. Karthaginensibus). Οἱ πρέσβεις ὁμίλουν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων. corona aurea ἐθεωρεῖτο ἔνδειξις ἀξίας καὶ νίκης. eorum δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellae (νῦν Ceprano) πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ Ν. Α. τῆς Ρώμης. senatus consultum (προβούλευμα) ἀπόφασις τῆς συγκλήτου συμφώνως πρὸς τοὺς κανονισμούς. reges «οἱ βασιλεῖς» τῆς Καρχηδόνας μὲ ἐνιαύσιον θητεῖαν ἐκαλοῦντο σωφῆται, κριταὶ καὶ δικασταὶ (reges). imperator ἔγινε στρατηγὸς τῷ 221 π. X. vectigal φόρος προερχόμενος ἀπὸ

εισαγωγὰς ἐμπορευμάτων, ἀπὸ δικαίωμα νόμων κλπ., ἐνῶ δ' ὑπὸ τῶν πολιτῶν φόρος διὰ τὴν περιουσίαν των ἐλέγετο *tributum. ex foedere* δυνάμει τῆς συνθήκης ἔπρεπε νὰ πληρώσουν 10.000 τάλαντα ὡς ἀποζημίωσιν ἐξόδων πολέμου ἐντὸς πεντηκονταετίας. *aerarium* τὸ θησαυροφυλάκιον, εὑρισκόμενον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κρόνου ἐν Ρώμῃ, ὅπου ἐφυλάσσοντο τὰ χρήματα, τὰ συμβόλαια, τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς Συγκλήτου κλπ. Claudio—Furio ὑπατοὶ τῷ 196 π. Χ.

Νόημα.— Καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἀννίβας ἠτοιμάζετο διὰ νέον πόλεμον, οἱ Καρχηδόνιοι συνήψαν εἰρήνην πρὸς τοὺς Ρωμαίους. Παρὰ τὴν συνθήκην ὅμως ὁ Ἀννίβας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ διεξήγαγε πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν Ἀφρικὴν μέχρι τῆς ὑπατείας τοῦ Σουλπικίου καὶ Αὔρηλιου. Ἐπὶ τῆς ὑπατείας αὐτῶν Καρχηδόνιοι πρέσβεις ἦλθον εἰς Ρώμην, διὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὴν σύγκλητον καὶ τὸν λαόν, διότι εἰρήνευσαν, καὶ νὰ ζητήσουν τὴν ἀπόδοσιν τῶν αἰχμαλώτων. Οἱ Ρωμαῖοι ἀπεδέχθησαν τὸ δῶρον, ἀλλ' ἠρνήθησαν τὴν ἐπιστροφὴν τῶν αἰχμαλώτων, ἐφ' ὅσον ὁ μισητότατος εἰς τοὺς Ρωμαίους Ἀννίβας ἐξηκολούθει νὰ ἠγῆται τοῦ στρατοῦ. Ὅθεν οἱ Καρχηδόνιοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἀνακαλέσουν εἰς τὴν πατρίδα τὸν Ἀννίβαν καὶ τὸν ἀδελφόν του Μάγανα.

Ὁ Ἀννίβας ἀνακληθεὶς γίνεται σωφῆτις, δηλ. βασιλεὺς, ἐπιδείξας καθ' ὅλον τὸ διάστημα ταύτης τῆς ἐξουσίας ἰκανότητα τοιαύτην, ὥστε μὲ τὰς φορολογίας, τὰς ὁποίας ἐπέβαλε, καὶ τὸ πολεμικὸν χρέος δυνάμει τῆς συνθήκης νὰ πληρωθῇ καὶ περισσεύματα νὰ ὑπάρξουν. Ὅταν ὅμως ἐπληροφόρηθη, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι πρέσβεις, οἱ ἐλθόντες εἰς τὴν Καρχηδόνα, ἐζήτησαν τὴν παράδοσίν του, κρυφίως δραπετεύει κατευθυνόμενος πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Συρίας Ἀντίοχον.

Οἱ Καρχηδόνιοι, μαθόντες τὴν ἀπόδρασιν τοῦ Ἀννίβα, ἐπεδίωξαν νὰ συλλάβουν αὐτόν, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἐδήμεισαν τὴν περιουσίαν του, κατηδάφισαν τὴν οἰκίαν του καὶ τὸν ἐθεώρησαν ἐξόριστον.

Περίληψις.— 1) Παρασκευὴ τοῦ Ἀννίβα πρὸς πόλεμον. 2) Σύναψις εἰρήνης. 3) Ἀνάκλησις καὶ ἀναγόρευσις τοῦ Ἀννίβα ὡς σωφῆτου. 4) Ἀπαίτησις Ρωμαίων περὶ παράδοσεως τοῦ Ἀννίβα. 5) Φυγὴ αὐτοῦ εἰς Συρίαν καὶ 6) Σκληρὰ μέτρα Καρχηδονίων κατὰ τοῦ Ἀννίβα.

ΚΕΦ. 8 § 1+4

At Hannibal anno quarto,
postquam domo profugerat,
Lucio Cornelio Quinto Minucio
consulibus,
cum quinque navibus
Africam accessit
in finibus Cyrenaeorum,
si forte posset
inducere ad bellum Karthagi-
nenses
spe fiduciaque Antiochi,

Ἄλλ' ὁ Ἀννίβας κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος,
ἄφ' ὅτου ἐκ τῆς πατρίδος εἶχε διαφύγει,
τοῦ Λευκίου Κορνηλίου (καὶ) Κοίντου
ὑπάτων (ὄντων), [Μινουκίου,
μὲ πέντε πλοῖα
εἰς τὴν Ἀφρικὴν προσωμίσθη,
εἰς τὰ σύνορα τῶν Κυρηναίων,
μήπως τυχόν ἠδύνατο
νὰ παρακινήσῃ εἰς πόλεμον τοὺς Καρχη-
δονίους
μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πεποιθήσιν πρὸς
τὸν Ἀντίοχον,

cui iam persuasērat,
 ut proficisceretur
 in Italiam cum exercitibus.
 huc Magonem fratrem
 excivit.
 id ubi Pœni rescivērunt,
 Magonem absentem
 affecērunt eadem poena,
 qua fratrem.
 illi desperatis rebus
 cum solvissent naves
 ac vela ventis dedissent,
 Hannibal ad Antiochum pervenit.
 de interitu Magonis
 duplex memoria prodita est:
 namque alii reliquerunt scriptum
 naufragio (periisse),
 alii eum interfectum (esse),
 a servulis ipsius.
 Antiochus autem
 si tam voluisset parēre
 consiliis eius
 in gerendo bello,
 quam instituerat
 in suscipiendo (bello)
 propius Tiberi
 quam in Thermopylis
 de summa imperii
 dimicasset.
 quem etsi videbat
 conari multa stulte,
 tamen in nulla re
 deseruit.
 praefuit paucis navibus,
 quas ex Syria iussus erat
 in Asiam ducere,
 iisque adversus
 classem Rhodiorum
 in Pamphylio mari conflixit.
 in quo
 dum sui superarentur
 multitudinis adversariorum
 ipse, quo cornu
 rem gessit,
 fuit superior.

τὸν ὁποῖον ἤδη εἶχε καταπεῖσει,
 ἵνα πορευθῆ
 εἰς τὴν Ἰταλίαν μετὰ στρατοῦ.
 Ἐκεῖ τὸν Μάγωνα τὸν ἀδελφὸν
 ἐπειγόντως προσεκάλεσε.
 Τοῦτο εὐθύς ὡς ἔμαθον οἱ Καρχηδόνιοι
 τὸν Μάγωνα ἀπόντα
 ἐτιμώρησαν διὰ τῆς αὐτῆς ποινῆς,
 διὰ τῆς ὁποίας (καί) τὸν ἀδελφόν.
 Ἐκεῖνοι ἀπελπισθέντες ἀπὸ τὰ πράγματα,
 ἀφοῦ εἶχον λύσει τὰ πλοῖα
 καὶ τὰ ἰστία εἰς τοὺς ἀνέμους εἶχον δώσει,
 ὁ(μὲν) Ἀννίβας πρὸς τὸν Ἀντιοχὸν ἔφθασε.
 Περὶ τοῦ θανάτου (δὲ) τοῦ Μάγωνος
 διπλῆ φήμη παρεδόθη:
 διότι ἄλλοι ἄφησαν γεγραμμένον,
 (ὅτι ἀπώλεσθη) ἀπὸ νανάγιον,
 ἄλλοι, ὅτι αὐτὸς ἐφρονεῦθη
 ὑπὸ τῶν δούλων τοῦ ἰδίου.
 Ὁ Ἀντιόχος ὅμως,
 εἰς τὸσον ἤθελε νὰ ὑπακούῃ
 εἰς τὰς συμβουλὰς αὐτοῦ
 κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου,
 ὅσον εἶχεν ἀποφασίσει
 κατὰ τὴν ἀνάληψιν (τοῦ πολέμου)
 ἐγγύτερον τοῦ Τιβέρεως
 παρὰ εἰς τὰ Θερμοπύλας
 περὶ τῆς ὑψίστης ἀρχῆς
 ἤθελεν ἀγωνισθῆ.
 Τοῦτον (δέ), ἂν καὶ ἔβλεπεν (ὁ Ἀννίβας)
 νὰ ἐπιχειρῆ πολλὰ ἀνοήτως,
 ὅμως εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν
 ἐγκατέλειψε.
 Προέστη ὀλίγων πλοίων,
 τὰ ὅποια ἐκ τῆς Συρίας εἶχε διαταχθῆ
 εἰς τὴν Ἀσίαν νὰ ὀδηγήσῃ,
 καὶ μὲ αὐτὰ ἐναντίον
 τοῦ στόλου τῶν Ροδίων
 εἰς τὴν Παμφυλικὴν θάλασσαν συνεκρού-
 Κατὰ ταύτην δὲ (τὴν ἐπιχείρησιν), [ισθη.
 ἂν καὶ οἱ ἰδικοὶ του ἐνικῶντο
 ἔνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐχθρῶν,
 ὁ ἴδιος, εἰς ὁποῖαν πτέρυγα
 ἐπολέμησεν,
 ὑπῆρξεν ἀνώτερος.

Γραμματικά.—at σύνδ. quartus, a, um ἄριθ. τακτ. postquam σύνδ. domo ἄφαιρ. τοῦ domus, us (ἢ ἄφαιρ. κατὰ β' κλ.). profugerat ὑπερ. τοῦ profugio, fugi, fugitum, ἔρε 3. quinque ἄριθ. ἀπόλ. navis, is γ' κλ. accessit παρακ. τοῦ accedo, cessi, cessum, ἔρε 3. finis, is γ' κλ. Cyrenaei, orum β' κλ. forte ἐπίρρ. (κυρίως ἄφαιρ. τοῦ fors, tis). inducere ἄφαρ. ἔνεσ. τοῦ induco 3. spes, εἰ ε' κλ. fiducia, ae α' κλ. cui δοτ. τῆς ἀναφ. ἄντων. (qui—quae—quod). persuaserat ὑπερσ. τοῦ persuadeo, āsi, āsum, ἔρε 2. ut τελ. σύνδ. proficisceretur παρατ. ὑποτ. τοῦ ἀποθ. proficiscor, fectus sum, ficisci, 3. huc ἐπίρρ. excivit παρακ. τοῦ excio, cīvi καὶ cīi, cītum, cīre 4. ubi χρον. σύνδ. resciverunt παρακ. τοῦ res-sciscō, īvi καὶ īi, ītum īre 4. absentem μετ. τοῦ absum, afui, abesse. affecērunt παρακ. τοῦ afficio, feci, fectum, ἔρε 3. eadem ἄφαιρ. τῆς ὁριστ. ἄντων. (idem—eadem—idem) ille—illa—illud δεικτ. ἄντων. (illi=ὄν. πλ.). desperatis παθ. μετ. τοῦ desperor 1. solvissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ solvo, lvi, lūtum, ἔρε 3. velum i, οὐδ. β' κλ. ventus, i β' κλ. dedissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ do 1. interitus, us δ' κλ. duplex, ἰcis πολλαπλασιαστικὸν ἄριθμ. memoriā, ae α' κλ. prodita est παρακ. παθ. τοῦ prodor, ditus sum, i 3 (ἐν. prodo, didi, ditum, ἔρε). alius, a, ud ἄντων. ἐπίθ. (alius, īi, κ.λ.π.). reliquerunt παρακ. τοῦ relinquo, qui, ctum ἔρε 3. scriptum παθ. μετ. τοῦ scribor, scriptus sum, scribi 3 (ἐν. scribo, psi, ptum, ἔρε). naufragium, i οὐδ. β' κλ. interfectum (esse) ἄφαρ. παθ. παρακ. τοῦ interficio, fectus sum, ἰci 3. servulus, i β' κλ. voluisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ volo, volui, velle (ἀνώμ. ὅπως καὶ τὸ polo, malo). tam—quam ἐπίρρ. παρῆρε ἄφαρ. ἔνεσ. τοῦ παρῆο, ἡi, —, ἔρε 2. gerendo—suscipiendo γερονδιβα τῶν ρημ. gero, gessi, gestum, ἔρε 3 καὶ suscipio, cepi, ceptum, ἔρε 3. instituerat ὑπερσ. τοῦ instituo, ἡi, ūtum, ἔρε 3. propius ἐπίρρ. συγκρ. βαθ. (prope—proxime). Tiberis, is γ' κλ. Thermopylae, ārum α' κλ. dimicasset (ἀντι dimicavisset) ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ dimico 1. etsi ἐνδοτ. συνδ. videbat παρατ. τοῦ video, di, sum, ἔρε 2. conari ἀπαρέμφ. ἔνεσ. τοῦ ἀποθ. conor 1. stulte ἐπίρρ. deseruit παρακ. τοῦ desero, ἡi, rtum, ἔρε 3. nullus, a, um ἄντων. ἐπίθ. iussus erat ὑπερσ. παθητ. τοῦ iubeor, iussus sum, ἔρι 2. (ἐν. iubeo, iussi, iussum, ἔρε). Pamphylus, a, umi, ἐπίθ. mare, ris οὐδ. γ'. cum ἐνδοτ. συνδ. sui κτητ. ἄντων. γ' πρόσ. (suus, a, um). superarentur παρατ. ὑποτ. τοῦ superor, ātus, sum, āri 1. adversarius, a, um ἐπίθ. β' multitudo, ἰnis γ' κλ. cornu, us οὐδ. δ' κλ. superior συγκρ. βαθ. τοῦ superus, superior, supremus καὶ summus.

Συντακτικά.—anno quarto ἄφαιρ. χρόνου. consulibus ἄφαιρ. ἀπόλυτος ἄνευ μετοχῆς. cum navibus ἐμπρόθ. διορ. συνοδείας. si posset... πлагία ἔρωτημ. πρότ. spe—fiduciaque ἄφαιρ. τρόπον. Antiochi γεν. ἀντικειμ. cui ἀντικ. τοῦ persuaserat. ut τελ. πρότ. ubi... χρον. πρότ. poena ἄφαιρ. τρόπον. desperatis rebus ἄφαιρ. ἀπόλυτος. naufragio ἄφαιρ. αἰτίας. a servulis ποιητικὸν αἴτιον. eum ὑποκ. τοῦ interfectum (esse) ἀποτελεῖ σχῆμα ζεύγματος τὸ naufragio interfectum (esse), ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ τεθῆ ἄλλο ρῆμα (π.χ. τὸ periisse). consiliis ἀντικείμενον τοῦ παρῆρε. -s voluisset (ὑπόθ.)+dimicasset (ἀπόθ.) ὑποθετ. λόγος δηλῶν τὸ ἀποραγαμί

τοποίητον ἐν τῷ παρελθόντι. in gerendo bello καὶ in suscipiendo bello = γερονδιακαὶ ἔλξεις ἀντὶ in gerendo bellum καὶ in suscipiendo bellum (ὁπότε τὸ gerendo καὶ suscipiendo εἶναι γερονδια καὶ ἐνεργ. διάθ.). etsi videbat ἔνδοτ. πρότ. quem ἀντικ. τὸν videbat καὶ ὑποκ. τοῦ conari. Rhodiorum γεν. κτητήκ. cum... ἔνδοτ. πρότ. multitudine ἀφαιρ. αἰτίας. quo cornu ἀφαιρ. τόπου. superior κατηγ.

Πραγματικά.—anno quarto εἶναι τὸ ἔτος 193 π. X. Cornelius—Mincius ὑπατοὶ τῷ 193 π. X. Cyrenaei οἱ κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου). cum exercitibus ὁ Ἀννίβας ἐπληροφόρησε τὸν Ἀντιόχον, ὅτι ἀπαιτοῦνται μόνον 10.000 πεζικοῦ, 1000 ἵππεις καὶ 100 πλοῖα. huc δηλ. εἰς τὰ σύνορα τῶν Κυρηναίων. desperatis Ὁ Ἀννίβας καὶ ὁ Μάγων ἀπόλεσαν πᾶσαν ἐλπίδα περὶ ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ των. consiliis ἔμμιονος σκέψας τοῦ Ἀννίβα ἦτο νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius δηλ. τοῦ Ἀννίβα. Tiberis ποταμὸς πηγάζων ἐξ Ἀπεννίνων καὶ διασχίζων τὴν Ῥώμην. Thermopylae αἱ γνωσταὶ Θερμοπύλαι, ὅπου ὁ Ἀντιόχος, πολεμήσας κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἠττήθη τῷ 191 π. X. ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβριάνου, παρακούσας τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα εἴτε ἄλλως πως πεισθεὶς εἴτε ἐκ κενοδοξίας ἀγόμενος. summa imperii δηλ. κοσμοκρατορία, τὴν ὁποίαν ἀναμφιβόλως θὰ ἐκέρδιζεν ὁ Ἀντιόχος, ἂν ἤκουε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα. Asia νοεῖται ἡ μικρὰ Ἀσία. Pamphylium mare Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης (παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐφρῆδουτος). Rhodii ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων. cornu λέγεται ὅτι ἡ νίκη ἀπέκλινεν ὑπὲρ τῶν Ῥοδίων, καθ' ὅσον εἶς τινα πτέρυγα ἐμπιστευτικὴν ἐμεσολάβησε προδοσία.

Νόημα.— Ὁ Ἀννίβας κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος ἀπὸ τῆς φυγῆς του ἐκ Καρχηδόνος προσωρμίσθη εἰς τὴν Ἀφρικὴν παρὰ τὰ σύνορα τῆς Κυρήνης καὶ ἐκεῖ, ἀφοῦ προσεκάλεσε τὸν ἀδελφόν του Μάγωνα, προσεπάθησε νὰ ἐξεγείρῃ καὶ πάλιν τοὺς Καρχηδόνιους κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ὑπολογίζων καὶ εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀντιόχου. Οἱ Καρχηδόνιοι πληροφορηθέντες τοῦτο ἐρήμην κατεδίκαν τὸν Μάγωνα. Καὶ ὁ μὲν Ἀννίβας βλέπων ὅτι ἀποτυγχάνει τὸ σχέδιόν του, ἐπανῆλθε πλησίων τοῦ Ἀντιόχου, ὁ δὲ Μάγων ἤ ἐπνίγη ἢ ἐφρονεῦθη ὑπὸ τινος δούλου του.

Ὁ Ἀντιόχος παρὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα δὲν διεξήγαγε τὸν πόλεμον ἐντὸς τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ εἰς τὰς Θερμοπύλας, ὅπου καὶ ἠττήθη ἀντιθέτως, ἐὰν εἰσηκούετο, ὁ Ἀντιόχος ἀσφαλῶς θὰ ἐκέρδιζε τὴν κοσμοκρατορίαν. Παρὰ τὰ σφάλματα τοῦ Ἀντιόχου, ὁ Ἀννίβας παραμένει πιστὸς καὶ, ἠγηθεὶς μικροῦ στόλου, συνεχρούσθη μὲ τὸν πολυάριθμον στόλον τῶν Ῥοδίων παρὰ τὴν Πάμφυλιακὴν θάλασσαν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χαθῇ μὲν ἡ νίκη, ἀλλὰ νὰ νικήσῃ ἡ πτέρυξ, τῆς ὁποίας προΐστατο.

Περὶ ἀλήθειαι.—1) Ἀνεπιτυχὴς ἀπόπειρα τοῦ Ἀννίβα πρὸς ἐξεγερσιν τῶν Καρχηδονίων κατὰ τῶν Ῥωμαίων. 2) Θάνατος τοῦ Μάγωνος καὶ 3) Ἀπόδειξις σταθερότητος καὶ πολεμικῆς ἀνδρείας τοῦ Ἀννίβα.

ΚΕΦ. 9 § 1+4

Antiocho fugato

Τοῦ Ἀντιόχου τραπέντος εἰς φυγὴν,

verens ne dederetur,
quod sine dubio accidisset,
si sui fecisset potestatem,

Cretam ad Gortynios venit,

ut ibi consideraret,
quo se conferret.
vidit autem vir
callidissimus omnium
se fore in magno periculo,
nisi quid providisset
propter avaritiam Cretensium
magnam enim pecuniam
secum portabat,
de qua sciebat
exisse famam.
itaque capit
tale consilium.
amphoras complures
complet plumbo,
summas operit
auro et argento.
has deponit
praesentibus principibus
in templo Dianae
simulans se cred re
suas fortunas
fidei illorum
his inductis in errorem
statuas aëneas,
quas secum portabat,
omni sua pecunia complet
easque abicit
in propatulo domi.
Gortynii custodiunt
templum magna cura,
non tam a ceteris
quam ab Hannibale,
ne ille tolleret sua
inscientibus iis
secumque duceret.

ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο, μήπως παραδοθῆ,
τὸ ὅποιον ἀναμφιβόλως θὰ εἶχε συμβῆ,
ἐὰν ἤθελε κάμει τὸν ἑαυτὸν του νὰ
εἰσέλθῃ εἰς μάχην,

εἰς τὴν Κρήτην πρὸς τοὺς Γορτυνίους
ἦλθεν,

ἵνα ἐκεῖ σκεφθῆ,
ποῦ νὰ καταφύγῃ.

Ἀντελήφθη ὅμως ὁ ἀνὴρ,
ὁ πανουργότατος πάντων,
ὅτι αὐτὸς θὰ ἦτο εἰς μέγαν κίνδυνον,
ἐὰν δὲν ἤθελε κάπως προνοήσῃ
ἔνεκα τῆς φιλαργυρίας τῶν Κρητῶν
διότι πολλὰ χρήματα
μεθ' ἑαυτοῦ ἔφερε,
περὶ τῶν ὁποίων ἐγνώριζεν,
ὅτι εἶχε διαδοθῆ φήμη.

Ὅθεν συλλαμβάνει
τοιοῦτον σχέδιον.

Παμπόλλους ἀφορεῖς
γεμίζει με μόλυβδον,
τὴν ἐπιάνειαν καλύπτει
με χρυσὸν καὶ ἄργυρον.

Τούτους καταθέτει,
παρόντων τῶν προκρίτων,
εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος,
προσποιούμενος, ὅτι ἐμπιστεύεται
τὴν περιουσίαν του
εἰς τὴν προστασίαν ἐκείνων.

Τούτων παρασυσθηθέντων εἰς πλάνην,
ἀνδριάντας χαλκίνοια,
τοὺς ὁποίους μεθ' ἑαυτοῦ ἔφερε,
με ὅλα τὰ χρήματά του γεμίζει
καὶ τούτους ἀπορρίπτει
εἰς τὸ προαύλιον τῆς οἰκίας.

Οἱ Γορτυνιοὶ φυλάττου
τὸν ναὸν με μεγάλην φροντίδα,
ὄχι τόσον ἀπὸ τοὺς ἄλλους,
ὅσον ἀπὸ τὸν Ἀννίβαν,
ἵνα μὴ ἐκείνος ἀποκομίσῃ τὰ ἰδικά του,
ἀγνοούντων αὐτῶν.
καὶ μεθ' ἑαυτοῦ παραλάβῃ.

Γραμματικὰ.—fugato παθ. μετ. τοῦ fugor 1. verens μετ. ἐνεσ. τοῦ ἀποθ. verēor, ἴtus sum, ēri 2. dederetur παραι. ὑποτ. τοῦ dedor, dedī-tus sum, dedi 3 (ἐν. dedo, dedīdi, deditum, ẽre). sine πρόθ. (+ἀφαιρ.).

dubius, a, um ἐπίθ. (sine dubio κείται ἐπιρρηματικῶς). accidisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ accido, ἴδι,—ἔρε (ἔδω κείται ἀπροσάπως). sui γεν. αὐτοπαθοῦς ὄντων δοτ. sibi αἰτ. se. potestas, atis γ' κλ. Creta, ae α' κλ. Gortynii, orum β' κλ. consideraret παρατ. ὑποτ. τοῦ considero l. quo (=quem in locum). se αὐτοπ. ἄντων. conferret παρατ. ὑποτ. τοῦ confero. tūli, lātum, erre 3. vir, i β' κλ. συγκοπτ. fore καὶ futurum esse ἀπαρ. μέλλ. τοῦ sum. periculum, i οὐδ. β' κλ. quis, quid ἄορ. ἄντων. providisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ provideo, vidi, visum, ἔρε 2. propret πρόθ. (+αἰτ.). avaritia, ae α' κλ. Cretenses, ūm γ' κλ. secum=cum se (ἀναστροφὴ προθέσ.) sciebat παρατ. ὄρ. τοῦ scio, īvi, itum, īre 4. exisse ἀπαρ. παρακ. τοῦ exeo, īvi, καὶ īi, itum, īre 4. fama, ae α' κλ. capit ἔνεσ. τοῦ cario, ceri, captum ἔρε 3. talis, is, e δεικτ. ἄντωνυμία. amphōra, ae α' κλ. complures καὶ οὐδ. implūra, γεν. complarium. complet ἔνεσ. τοῦ complēo, ēvi, ētum, ἔρε 2. plumbum, i οὐδ. β' κλ. summa amphora=ἡ ἐπιφάνεια. operit ἔνεσ. τοῦ operio, ūi, rtum, īre 4. aurum, i καὶ argentum, i οὐδ. β' κλ. praesentibus μετ. ἔνεσ. τοῦ praesum, fui, esse. princeps, ūpis γ' κλ. templum, i οὐδ. β' κλ. Diana, ae α' κλ. simulans μετ. ἔνεσ. τοῦ simulo l. credere ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ credo, dīdi, dītum, ἔρε 3. fortuna, ae α' κλ. suus, a, um κτητ. ἄντων. γ' προσ. inductis παθ. μετ. τοῦ induco 3. error, ōris γ' κλ. statua, ae α' κλ. aenēus, a, um ἐπίθ. abicit ἔνεσ. τοῦ abicio, iēcī, iēctum, ἔρε 3. propatulum, i οὐδ. β' κλ. custodiunt ἐν. τοῦ custodio, īvi, itum, īre 4. cura, ae α' κλ. tam—quam ἐπιρρ. tolleret παρατ. ὑποτ. τοῦ tollo, sustūli, sublatum, tollere 3. in—sciens, ntis μετ. ἔνεσ. τοῦ in—scio, scīvi καὶ scīi, scītum, īre 4. duceret παρατ. ὑποτ. τοῦ duco 3.

Συντακτικὰ.—fugato ἀφαιρ. ἀπόλ. verens αἰτιολ. μετ. ne... τελ. πρότ. si fecisset (ὑπόθ.)+accidisset (ἀπόδ.)=ὑποθετικὸς λόγος δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον ἐν τῷ παρελθόντι. sui—rostatem ἀντικ. ut... τελ. πρότ. quo.. conferret πλαγία ἐρωτημ. πρότ. fore εἶδ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ vidit ἔξαρτώμενον. se ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. propter avaritiam ἀναγκ. αἴτιον. exisse εἶδ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ sciebat. capit—complet—operit—deponit—complet—abicit (ιστορικὸι ἔνεστῶτες. plumbo—auro—argento ἀφαιρ. πλημονῆς (ῦλης). praesentibus ἀφαιρ. ἀπόλυτος. credere εἶδ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ simulans. fortunans—fidei ἀντικ. his inductis ἀφαιρ. ἀπόλυτος. omni sua pecunia ἀφαιρετ. ὕλης. cura ἀφαιρ. τρόπου. ne... τελ. πρότ. inscientibus ἀφαιρ. ἀπόλυτος.

Πράγματικὰ.—fugato μετὰ τὴν παρὰ τὰς Θερμοπύλας ἦταν ὁ Ἀντίοχος, καταδιωκόμενος, κατεικλήθη καὶ παρὰ τὸ Σίτυλον τῆς Μικρασιατικῆς Μαγνησίας τῷ 190 π. Χ., ὑποχρεωθείς σὺν τοῖς ἄλλοις ὄροις νὰ παραδώσῃ τὸν Ἀννίβαν. verens δηλ. ὁ Ἀννίβας. Cortynii οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ἡ Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης. amphora ὕδρια βραχέως λαίμου μετὰ δύο λαβῶν. has δηλ. amphoras.

Νόημα.—Ὅτε ἠττήθη ὁ Ἀντίοχος, ὁ Ἀννίβας, φοβηθεὶς ἐνδεχομένην παραδόσιν του εἰς τοὺς Ρωμαίους, κατέφυγεν εἰς τοὺς Γορτυνίους τῆς Κρήτης ἵνα σκεφθῆ καλλίτερον, ποῦ θὰ εὔρισκε καταφύγιον.

Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ πολλὰ χρήματα, τὰ ὅποια πιθανὸν οἱ φιλάργυροι Κρηῖτες νὰ ἀνεκάλυπτον, κατέφυγεν εἰς τὸ ἐξῆς τέχνασμα :

Ἐγέμισε πολλοὺς ἀμφορεῖς μὲ μόλυβδον, ἐνῶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐνδεικτικῶς ἐτοποθέτησε χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ παρουσίᾳ τῶν προκρίτων τῆς πόλεως κατέθεσεν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀρτεμίδος.

Ταυτοχρόνως ἐγέμισε μὲ τὰ χρήματά του χαλκίνοὺς ἀνδριάντας, τοὺς ὁποίους ἔφερε μαζί του καὶ τοὺς ἀπέρριψεν εἰς τὸ προαύλιον.

Οἱ Γορτύνιοι ἔξαπατηθέντες φυλάττουσιν μὲ ἰδιαιτέραν προσοχὴν τὸν ναόν, ἵνα μὴ ὁ Ἄννιβας, ἀπερχόμενος, κρυφίως συμπαραλάβῃ τοὺς ἀμφορεῖς.

Περιλήψεις.—1) Ὁ Ἄννιβας καταφεύγει εἰς Κρήτην καὶ 2) Τὸ εὐφυὲς τέχνασμα περισώσεως τῶν χρημάτων του.

ΚΕΦ. 10 § 1+6

Sic conservatis
omnibus suis rebus
illusis Cretensibus
Poenus ad Prusiam
in Pontum pervenit,
apud quem
eodem animo fuit
erga Italiam
neque aliud quicquam egit
quam regem armavit
et exacuit adversus Romanos,
quem cum videret
esse minus robustum
domesticis opibus,
conciliabat ceteros reges,
adiungebat bellicosas nationes.
dissidebat ab eo
Pergamenus rex Eumenes,
amicissimus Romanis,
bellumque gerebatur
inter eos
et mari et terra ;
sed utrobique
Eumenes plus valebat
propter societatem Romanorum,
quo magis cupiebat
Hannibal eum opprimi,
quem si removisset,
arbitratur
sibi fore
faciliora cetera

Τοιοντοτρόπως διασωθέντων πάντων τῶν ἰδικῶν του πραγμάτων, ἔξαπατηθέντων τῶν Κρητῶν, ὁ Καρχηδόνιος πρὸς τὸν Προυσίαν εἰς τὸν Πόντον κατέφυγε. Πλησίον τούτου (δὲ) μὲ τὸ ἴδιον φρόνημα ὑπῆρξε κατὰ τῆς Ἰταλίας οὔτε ἄλλο τι ἐπραξε παρὰ τὸν βασιλέα ἐξώπλισε καὶ ἐξηρέθισε κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Τοῦτον ἐπειδὴ ἔβλεπε νὰ εἶναι ὀλιγώτερον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς ἰδίας του δυνάμεις, προσεπάθει νὰ συμφιλιώσῃ τοὺς λοιποὺς βασιλεῖς, προσεπάθει νὰ συνενώσῃ τὰ πολεμικὰ ἔθνη. Διεφώνει πρὸς αὐτὸν ὁ Περγαμηνὸς βασιλεὺς Εὐμένης, φίλτατος εἰς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ πόλεμος διεξήγετο μεταξὺ αὐτῶν καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ ξηράν· ἄλλ' ἑκατέρωθεν ὁ Εὐμένης ἦτο ἰσχυρότερος ἕνεκα τῆς συμμαχίας τῶν Ῥωμαίων. Διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐπεθύμει ὁ Ἄννιβας νὰ καταβληθῇ αὐτός, διότι τοῦτον, ἐὰν ἤθελεν ἀπομακρύνει, ἐπίστευεν, ὅτι εἰς αὐτὸν θὰ ἦσαν εὐκολώτερα τὰ λοιπά.

ad hunc interficiendum
iniit talem rationem.
classe paucis diebus
erant decreturi.
superabatur multitudine
navium.

dolo erat pugnandum,
cum non esset par armis.
imperavit colligi
quam plurimas
venenatas serpentes vivas
easque conici
in vasa fictilia.
cum effecisset harum
magnam multitudinem,
die ipso,
quo facturus erat
navale proelium,
convocat classarios
iisque praecipit,
ut omnes concurrant
in unam navem
regis Eumenis,
à ceteris (navibus)
tantum satis habeant
se defendere
(dicit) illos consecuturos (esse)
id facile
multitudine serpentium.
(dicit) autem se facturum (esse)
ut scirent,
in qua nave rex veheretur.
quem si aut cepissent
aut interfecissent,
pollicetur (id) fore iis
magno praemio.

Διὰ τὴν φονευσίαν αὐτὸν
ἐμηχανεύθη τὸ ἐξῆς σχέδιον.
Διὰ τοῦ στόλου ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν
ἐπρόκειτο νὰ ἀποφασίσουν.
Ἦτο ἀσθενέστερος κατὰ τὸ πλῆθος
τῶν πλοίων.

Διὰ δόλου ἔπρεπε νὰ πολεμήσῃ,
ἐπειδὴ δὲν ἦτο ἴσος κατὰ τὰ ὄπλα.
Διέταξε νὰ συλλεγοῦν,
ὅσον τὸ δυνατόν περισσότεροι
δηλητηριώδεις ὄφεις ζωντανοὶ
καὶ αὐτοὶ νὰ ριφθοῦν
ἐντὸς δοχείων πηλίνων.
Ἄφοῦ δὲ συνήθροισεν ἐκ τούτων
μέγα πλῆθος
κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν,
κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ συνάψῃ
ναυμαχίαν,
συγκαλεῖ τοὺς ναυτικούς στρατιώτας
καὶ διατάσσει τοὺτους,
ἵνα ὅλοι ἐπιτεθοῦν
κατὰ μόνον τοῦ πλοίου
τοῦ βασιλέως Εὐμένους,
ἀπὸ τῶν ἄλλων (δὲ πλοίων)
ἀπλῶς νὰ ἀρκεσθοῦν
νὰ ὑπερασπίσων ἑαυτούς.
(Λέγει) ὅτι ἐκεῖνοι θὰ ἐπιτύχουν
τοῦτο εὐκόλως
διὰ τοῦ πλῆθους τῶν ὄφρων.
(Λέγει) δὲ ὅτι αὐτὸς θὰ κατορθώσῃ,
ὥστε νὰ μάθουν,
εἰς ποῖον πλοῖον ὁ βασιλεὺς ἐπέβαινε.
Τοῦτον δέ, εἰάν ἢ ἤθελον συλλάβει
ἢ ἤθελον φονεῦσαι,
ὑπόσχεται, ὅτι (τοῦτο) θὰ εἶναι δι' αὐτούς
(αἰτία) μεγάλης ἀμοιβῆς.

Γραμματικά.—conservatis παθ. μετ. τοῦ conservor 1. illulis παθ.
μετ. τοῦ illudor, illusus sum, illudi 3 (ἐνεργ. illudo, si, sum, 3ere). Prusia
καὶ Prusias, ae α' κλ. alius, a, ud ἐπιθ. ἄορ. ἄντων. quisquam, quidquam
καὶ quicquam ἄορ. ἄντων. egit παρακ. τοῦ ago, egi, actum, 3ere 3. arma-
vit παρακ. τοῦ armo 1. exacuit παρακ. τοῦ exacuo, ūi, ūtum, 3ere 3. cum
αἰτιολ. σύνδ. videret παρακ. ὑποκ. τοῦ video 2. minus ἐπίορ. συγκο. βαθ.
(paulum—minus—minime). robustus, a, um ἐπίθ. β' domesticus, a, um
ἐπίθ. β' ops, opis γ' κλ. conciliabat παρακ. τοῦ concilio 1. adiungebat πα-
ρακ. τοῦ adiungo, nxi, nctum, 3ere 3. bellicosus, a, um ἐπίθ. β' dissidebat

παρατ. τοῦ dissideo, sēdi, sessum, ἔρε 3. amicissimus ὑπερθ. βαθμ. τοῦ ἐπίθ. β' amicus (—ior—issimus). gerebatur παρατ. μέσης τοῦ geror, gestus sum, geri 4. utrobique ἐπίρρ. plus ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. τοῦ multum (plus—plurimum). valebat παρατ. τοῦ valeo, ui, —, ἔρε 2. propter πρόθ. (+αιτ.). societas, atis γ' κλ. magis ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. (θετ. magno opere και ὑπερθ. maxime). cupiebat παρατ. τοῦ cupio, ivi και ἴι, ἴtum, ἔρε 3. opprimi ἄπαρ. παθ. ἔνεσ. τοῦ opprimor, oppressus sum, opprimi 3. (ἐν. ob—premo=opprimo, essi, essum, ἔρε). removisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ removeo, mōvi, mōtum, ἔρε 2. arbitrabatur παρατ. τοῦ ἀποθετ. arbitror, atus sum, āri 1. faciliora ἐπίθ. συγκρ. βαθ. οὐδ. πληθ. τοῦ facilis, is, e (—facilior, us—facilissimus). interficiendum γερονδίζον τοῦ interficio, fectus sum, fici 3. iniit παρακ. τοῦ ineo, inīvi και inīi, ἴtum, ἴτε 4. talis, is, e δεικτ. ἄντων. ratio, onis γ' κλ. classis, is γ' κλ. decreturi erant παρατ. περιφραστικῆς συζυγίας (ἐκ τῆς μετ. τοῦ μέλλοντος και τοῦ παρατ. τοῦ sum) τοῦ decerno, crevi, cretum, ἔρε 3. pugnandum erat παρατ. περιφραστικῆς συζυγίας (ἐκ τοῦ γερονδίζον και τοῦ παρατ. τοῦ sum) τοῦ pugnor 1. dum αἰτιολ. σύνδ. imperavit παρακ. τοῦ impero 1. colligi ἄπαρ. παθ. ἔνεσ. τοῦ colligo, collectus sum, colligi 3. (ἐν. colligo, ēgi, ēctum, ἔρε). plurimas ὑπερθ. βαθ. θηλ. τοῦ multi—plures—plurimi. quam ἐπιτατικὸν ἐπίρρ. εἰς ὑπερθετικά. venenatus, a, um ἐπίθ. serpens, ntis γ' κλ. vivus, a, um ἐπίθ. (ἐκ τοῦ vivo). conici ἄπαρ. παθ. ἔνεσ. τοῦ conicio, coniectus sum, conici 3. (ἐν. conicio, iēcī, iēc̄tum, ἔρε). vas, vasis οὐδ. γ' κλ. (πληθ. κατὰ β' κλ. vasa, orum). fictilis, is, e ἐπίθ. effecisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ efficio, feci, fectum, ἔρε 3. harum γεν. πληθ. τῆς δεικτ. ἄντων hic—haec—hoc. facturus erat παρατ. περιφραστικῆς συζυγίας (ἐκ τῆς μετ. τοῦ μέλλοντος και τοῦ παρατ. τοῦ sum) τοῦ facio 3. navalis, is, e ἐπίθ. γ' proelium, ii οὐδ. β' κλ. convecat ἔνεσ. τοῦ convecō 1. classarius, a, um ἐπίθ. (πληθ. classarii ὡς οὐσ. β' κλ.). praecipit ἔνεσ. τοῦ praecipio (prae—cario), cepi, ceptum, ἔρε 3. ut τελ. σύνδ. concurrant ὑποτ. ἔνεσ. τοῦ concurreo, curri, cursum, ἔρε 3. tantum ἐπίρρ. habeant ὑποτ. ἔνεσ. τοῦ habeo 2. satis habeo (+ἄπαρ.)=ἀρκοῦμαι νά. defendere ἄπαρ. ἔνεσ. τοῦ defendo, ndi, nsum, ἔρε 3. consecuturos (esse) ἄπαρ. μέλλ. τοῦ consequor, consecutus sum, consēqui. facile ἐπίρρ. (—ius—imme). facturum (esse) ἄπαρ. μέλλ. τοῦ facio 3. ut συμπερ. σύνδ. scient παρατ. ὑποτ. τοῦ scio 4. veheretur παρατ. ὑποτ. μέσης τοῦ vehor, vectus sum, vehi 3. cepissent—interfecissent ὑπερσ. ὑποτ. τῶν ὄ. cario και facio 3. pollicetur ἔνεσ. τοῦ ἀποθ. polliceor, cītus sum, ēri 2. fore και futurum esse ἄπαρ. μέλλ. τοῦ sum. praemium, ii οὐδ. β' κλ.

Συντακτικὰ.—conservatis—illisis ἀφαιρ. ἀπόλυτοι. animo ἀφ. ἰδιό-
 τητος. cum... αἰτιολ. πρότ. esse εἰδ. ἄπαρ. ἐκ τοῦ videret. robustum κα-
 τηγ. oribus ἀφ. ἀναφορᾶς. conciliabat παρατ. ἀποπειράς. mari et terra
 ἀφαιρ. τοπικῆς ἐκτάσεως. propter societatem ἀναγκ. αἰτιον. opprimi τελ.
 ἄπαρ. ἐκ τοῦ cupiebat. eum ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. sibi δοτ. προσωπ. fore εἰδ.
 ἄπαρ. faciliora κατηγ. ad interficiendum ἐμπρόθετον γερονδίζον αἰτιατι-
 κῆς δηλοῦν ἀναφορὰν ἢ σκοπόν. classe ἀφαιρ. ὁργάνου. diebus ἀφ. χρόνου.

multitudine ἀφαιρ. τοῦ κατά τι. dolo ἀφ. τρόπον. cum... αἰτιολ. πρότ. par κατηγ. armis ἀφαιρ. τοῦ κατά τι. colligi—conici—τελ. ἀπαρ. venenatas ἐπιθ. διορ. serpentes ὑποκ. vivas κατηγ. easque ὑποκ. harum γεν. διαιορ. convocat—praecipit ἱστορικοί ἐνεσ. iisque ἀντικ. (praecipio alicui). ut... τελ. πρότ. illos ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. consecuturos (esse), ὅπερ ἐξαρκάται ἐπίσης ἐκ τοῦ νοουμένου (dicit). multitudine ἀφ. ὄργ. se ὑποκ. τοῦ facturum (esse), ὅπερ ἐπίσης ἐκ τοῦ (dicit). ut... σ' ιπ. πρότ. fore εἰδ. ἀπαρ praemio δοτ. σκοποῦ.

Πραγματικά.—Roenus ἐτέθη τὸ ἔθνικόν ἀντὶ τοῦ Hannibal πρὸς ἐπιτασιν τῆς δολιότητος τοῦ ἀνδρός. Γνωστὸν ἄλλως τε εἶναι ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο διὰ τὴν πανουργίαν καὶ δολιότητα, ὅπως καὶ οἱ Κρήτες. Prusiam ἦτο ὁ Προυσίας ὁ Α' βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας (228—180 π. X.). Pontus νοεῖται ὁ Εὐξείνιος πόντος (Μαύρη θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβριῶν ἀκτῶν καὶ ἰδιᾶ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσία. ceteros reges τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Eumenes ὁ Εὐμένης ὁ Β' (221—159 π. X.), βασιλεὺς τῆς Περγάμου, πόλεως Μικρασιατικῆς. Οὗτος ὑπῆρξε σύμμαχος τῶν Ρωμαίων, φίλος τῶν γραμμάτων, ἐκτέλεσας πολλὰ ἔργα, ὧν ὀνομαστά εἶναι ὁ βωμὸς τῆς Περγάμου καὶ ἡ στοᾶ τοῦ Εὐμένους ἀπὸ Τριπόδων μέχρις Ὁρδείου Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐναντίον αὐτοῦ ἐπολέμησεν ὁ Προυσίας. superabatur δηλ. ὁ Ἀννίβας ἀπὸ τὸν Εὐμένην.

Νόημα.—Ὁ Ἀννίβας, ἀφοῦ κατώρθωσε νὰ σώσῃ τὰ χεῖματά του δι' ἀπάτης τῶν Κρητῶν, ἦλθεν εἰς τὸν βασιλέα τοῦ Πόντου Προυσίαν, τὸν ὁποῖον προσεπάθησε νὰ ἐξεγείρῃ κατὰ τῶν Ρωμαίων.

Ἐπειδὴ ὁμως ὁ Προυσίας εἶχεν ἀνεπαρκεῖς δυνάμεις, ὁ Ἀννίβας προσεπάθει νὰ συνεχώρῃ μετ' αὐτοῦ τὰ λοιπὰ ἔθνη.

Πλὴν τούτου ὁ Προυσίας κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν διεξήγε πόλεμον πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Περγάμου Εὐμένην, ὄντα φίλον τῶν Ρωμαίων καὶ διαρκῶς ἠττάτο.

Ἐπρεπε λοιπὸν ὁ Ἀννίβας νὰ συντελέσῃ διὰ τὴν νίκην τοῦ Προυσία, ὥστε εὐκολώτερον κατόπιν νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν Ρωμαίων. Ὅθεν συνέλαβε τὸ ἐξῆς σατανικὸν σχέδιον διέταξε νὰ συγκεντρωθοῦν ἐντὸς πληθύνων δοχείων, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα, δηλητηριώδη φεῖδια.

Ἀφοῦ ἐπραγματοποιήθη ἡ διαταγὴ του, καθ' ἣν ἡμέραν ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ναυμαχία, διέταξε ἄλλοι μὲν νὰ περιορισθοῦν εἰς ἄμυναν, ἄλλοι δὲ—καὶ ἦσαν οἱ περισσότεροι—νὰ ριφθοῦν κατὰ τοῦ πλοίου, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο ὁ Εὐμένης καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ὑπεδείκνυν ὁ ἴδιος.

Τέλος ὁ Ἀννίβας ὑπεσχέθη μεγάλας ἀμοιβάς, εἰάν συναλαμβάνετο ἡ ἐφορευεῖτο ὁ Εὐμένης.

Περὶλήψεις.—1) Ὁ Ἀννίβας καταφεύγει εἰς Βιθυνίαν. 2) Πόλεμος μεταξὺ Προυσίας καὶ Εὐμένους καὶ 3) Τέχνασμα τοῦ Ἀννίβα πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ Εὐμένους.

ΚΕΦ. 11 § 1+7.

Tali cohortatione facta
militum classis deducitur

Τοιαύτης προτροπῆς γενομένης
τῶν στρατιωτῶν, ὁ στόλος ὀδηγεῖται

ab utrisque in proelium.
acie constituta quarum,
priusquam signum pugnae
daretur,

Hannibal, ut palam faceret suis,
quo loco Eumenes esset,
tabellarium mittit
in scapha cum caduceo.
qui ubi pervenit
ad naves adversariorum
epistulamque ostendens
professus est
se quaerere regem,
statim ad Eumenem
deductus est,
quod nemo dubitabat
quin de pace aliquid
esset scriptum.
tabellarius declarata nave

ducis suis
se recepit eodem,
unde erat egressus.
At Eumenes soluta epistula

nihil in ea repperit
nisi quae pertinerent
ad irridendum eum.
causam cuius rei
etsi mirabatur
neque reperiēbat,
tamen non dubitavit statim
proelium committere.
in concursu horum
universi Bithyni
praecepto Hannibalis
adoriuntur navem Eumenis.
quorum vim rex
cum non posset sustinere,
fuga salutem petiit,
quam non consecutus esset,
nisi se recepisset
intra sua praesidia,
quae collocata erant
in proximo litore.

cum reliquae Pergamenae naves

ὑπ' ἀμφοτέρων εἰς ἀγῶνα.
Συντελεσθεῖσης τῆς παρατάξεως τούτων
πρὶν ἢ τὸ σύνθημα τῆς μάχης δοθῆ,

ὁ Ἄννιβας, ἵνα φανερώσῃ εἰς τοὺς ἰδικούς
εἰς ποίαν θέσιν ὁ Εὐμένης ἦτο, [του,
κῆρυκα γραμματοφόρον στέλλει
ἐντὸς λέμβου μετὰ κηρυκίου.
Οὗτος (δὲ) εὐθύς ὡς ἦλθεν
εἰς τὰ πλοῖα τῶν ἀντιπάλων
καὶ τὴν ἐπιστολὴν δεικνύων
ὠμολόγησεν,
ὅτι αὐτὸς ἐξήτει τὸν βασιλέα,
ἀμέσως πρὸς τὸν Εὐμένην
ὠδηγήθη,
διότι οὐδεὶς ἀμφέβαλλεν,
ὅτι περὶ εἰρήνης κάτι
εἶχε γραφῆ.
Ὁ γραμματοφόρος, ἐπισημανθέντος τοῦ
πλοίου

τοῦ ἀρχηγοῦ, εἰς τοὺς ἰδικούς του
ἐπανῆλθεν εἰς τὸ αὐτὸ (μέρος),
ὁπόθεν εἶχεν ἐξέλθει.

Ἄλλ' ὁ Εὐμένης, ἀνοιχθεῖσης τῆς ἐπι-
στολῆς,

οὐδὲν εἰς αὐτὴν ἀνεῦρε,
παρὰ μόνον ὅσα συνετέλου
πρὸς ἐμπαιγμὸν αὐτοῦ.

Τὴν αἰτίαν τούτου τοῦ πράγματος,
ἂν καὶ ἀνεζήτη μετ' ἐκπλήξεως
καὶ δὲν ἀνεύρισκεν,
ὅμως δὲν ἐδίστασεν ἀμέσως
νὰ συνάψῃ μάχην.

Κατὰ τὴν συμπλοκὴν τούτων
σύμπαντες οἱ Βιθῖνοι
κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ Ἄννιβα
προσβάλλουν τὸ πλοῖον τοῦ Εὐμένους.
Τούτων (δὲ) τὴν ὁρμὴν ὁ βασιλεὺς,
ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπομείνῃ,
διὰ τῆς φυγῆς σωτηρίαν ἐζήτησε,
τὴν ὁποῖαν δὲν θὰ ἐπετύγγανεν,
εἰὰν δὲν ἀπεσίγητο
μεταξὺ τῶν φρουρῶν του,
αἱ ὁποῖαι εἶχον ἐγκατασταθῆ
εἰς τὴν πλησιεστάτην ἀκτῆν.

Ἐπειδὴ τὰ λοιπὰ Περγαμηνὰ πλοῖα

premerent acrius adversarios,
repente in eas vasa factilia,
de quibus supra
mentionem fecimus,
coepta sunt conici
quae iacta initio
risum concitarunt pugnantibus,

neque poterat intellegi
quare id fieret.
postquam autem conspexerunt
oppletas (esse) naves suas
serpentibus,
nova re perterriti,
cum non viderent,
quid potissimum vitarent,
puppes verterunt,
seque rettulerunt
ad sua castra nautica:
sic Hannibal consilio

arma Pergamenorum superavit,
neque tum solum,
sed saepe alias
pedestribus opibus.
pari prudentia
repulit adversarios.

ἐπίεζον σφοδρότερον τοὺς ἀντιπάλους,
αἰφνιδίως κατ' αὐτῶν τὰ πῆλινα ἀγγεῖα,
περὶ τῶν ὁποίων ἀνωτέρω
μνεῖαν ἐκάμαμεν,
ἤρχισαν νὰ ρίπτωνται.
Ταῦτα (δὲ) ριπτόμενα κατ' ἀρχὰς
τὸν γέλωτα προεκάλεσαν εἰς τοὺς μαχο-
μένους,

οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ κατανοηθῆ,
διὰ ποῖον λόγον τοῦτο ἐγένετο.
Ὅταν ὁμως παρετήρησαν,
ὅτι εἶχον γεμίσει τὰ πλοῖα τῶν
ἀπὸ φείδια.
διὰ τὸ ἀσύνηθες γεγονός καταπλαγέντες,
ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζον,
τί κατὰ προτίμησιν νὰ ἀποφύγουν,
ἀνέκρουσαν πρῦμας,
καὶ ἐπανέπλευσαν
εἰς τὸ ναυτικόν τῶν στρατόπεδον.
Τοιοιτοτρόπως ὁ Ἀννίβας διὰ τεχνάσμα-
τος

τὸν στρατὸν τῶν Περγαμηνῶν ἐνίκησε
καὶ ὄχι μόνον τότε,
ἀλλὰ πολλάκις ἄλλοτε
διὰ τῶν πεζικῶν δυνάμεων
μὲ ὁμοίαν σύνεσιν
ἀπέκρουσε τοὺς ἀντιπάλους.

Γράμματικά.—cohortatio, opis γ' κλ. miles, ἴtis γ' κλ. deducitur
ἐνεσ. μέσης τοῦ deducor, ctus sum, i 3. utrisque ἀφ. (uterque). acies, εἰ
ε' κλ. constituta παθ. μετ. τοῦ constituor, ūtus sum, uti 3 (ἐν. constituo,
ŭi, ūtum, ἐρε). daretur παρατ. ὑποτ. τοῦ dor. 1. tabellarius, ii β' κλ. sca-
pha, ae α' κλ. caduceus, i ἀρσ. β' κλ. ubi χρόν. σύνδ. epistula, ae α' κλ.
ostendens μετ. ἐνεσ. τοῦ ostendo. ndi, nsum, ἐρε 3. professus est παρακ.
τοῦ ἀποθ. profiteor, fessus sum, ēri 2. quaerere ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ quaero,
sīvi, sītum, ἐρε 3. scriptum esset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ scribor 3. declarata
παθ. μετ. τοῦ declaror 1. recepit παρακ. τοῦ recipio, cepi, ceptum, ἐρε 3.
eodem ἐπίρρ. τοπ. unde ἐπίρρ. egressus erat ὑπερσ. τοῦ ἀποθ. egredior,
essus sum, ēdi 3. soluta παθ. μετ. τοῦ solvo, solvi, solūtum, ἐρε 3.
(solvor, utus sum, solvi). reperit παρακ. τοῦ reperio, repperi, per-
tium, ire 4. quae ἀναφ. ἀντων. οὐδ. πληθ. (qui—quae—quod). perti-
nērent παρατ. ὑποτ. τοῦ pertineo, ŭi, tentum, ἐρε 2. irridendum αἰτ.
γερονδίου τοῦ irrideo, rīsi, rīsūm, ἐρε 2. mirabatur παρατ. τοῦ ἀποθ.
miror, atus sum, āri 1. statim ἐπίρρ. committere ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ com-
mitto, si, ssum, ἐρε 3. concursus, us δ' κλ. praecceptum, i β' κλ. ado-
riuntur ἐνεσ. τοῦ ἀποθ. adorior, adortus sum, adoriri 4.

sustinēre ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ sustineo, ui, entum, ēre 2. salus, ūtis γ' κλ. consecutus esset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ ἀποθ. consēquor, cutus sum, sēquī 3. recepisset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ recipio 3. intra πρόθ. (+αἰτ.). praesidium, ii β' κλ. quae οὐδ. ἀναφ. ἀντ. collocata erant ὑπερσ. τοῦ collocor 1. proximo ὑπερθ. βαθ. τοῦ prope (—propior). litus, ὄρις οὐδ. γ' κλ. premērent παρατ. ὑποτ. τοῦ premo, pressi, pressum, ēre 3. acrius ἐπίρρ. συγκρ. βαθ. (acriter—acerrime). repente ἐπίρρ. supra ἐπίρρ. mentio, ὄνις γ' κλ. coepta sunt=coeperunt παθ. παρακ. τοῦ ἔλλειπ. coepi, coepisse (ἐτέθη οὕτω, διότι τὸ ἀπαρ. εἶναι παθητ. σημ.). conici ἀπαρ. ἐνεσ. παθ. τοῦ conicio 3. iacta παθ. μετ. τοῦ iacio, iactus sum, iaci (ἐν. iacio, iēci, iāctum, ēre) 3. initium, ii β' κλ. risus, us δ' κλ. concitarunt ἀντι concitaverunt παρακ. τοῦ concito 1. intellēgi ἀπαρ. παθ. ἐνεσ. τοῦ intellegor, ectus sum, ēgi 3. potērat παρατ. τοῦ possum (κεῖται ἀπροσώπως). quare ἐπίρρ. fieret παρατ. ὑποτ. τοῦ fio, factus sum, fieri. postquam σύνδ. χρόν. conspexērunt παρακ. τοῦ conspicio, spexi, spectum, ēre 3. oppletas (esse) ἀπαρ. παθ. παρακ. τοῦ ὀρπλέορ. etus sum, ēri 2 (ἐν. oppleo, evi, etum, ēre). perterriti παθ. μετ. τοῦ perterreor, itus sum, ēri 2 (ἐν. perterreo, ūi, itum, ēre). novus, a, um ἐπίθ. cum αἰτιολ. σύνδ. viderent πάρατ. ὑποτ. τοῦ video, di, sum, ēre 2. potissimum ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθ. (ἐκ τοῦ ἀκλίτου potis, συγκρ. potius). vitarent παρατ. ὑποτ. τοῦ vito 1. ruppis, is γ' κλ. verterunt παρακ. τοῦ verto, rti, rsum, ēre 3. rettulerunt παρακ. τοῦ refēro, rettūli, relātum, referre 3. saepe ἐπίρρ. alias ἐπίρρ. pedester, stris, e τρίτόκλ. ἐπίθ. pepūlit παρακ. τοῦ pello, pepūli, pulsum, ēre 3.

Συντακτικὰ.—facta ἀφ. ἀπόλ. militum γεν. ἀντικ. ab utrisque ποιητ. αἰτιον. constituta ἀφ. ἀπόλ. quo... esset πλαγία ἔρωτ. πρότ. ubi... χρόν. πρότ. quare ἔρε εἰδ. ἀπαρ. se ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. quod... αἰτιολ. πρότ. quin... εἰδ. πρότ. τιθεμένη, ὅταν ἐξαρτᾶται ἐξ ἀρνητικοῦ ῥήμ. (dubitat) μεθ' ὑποτ. declarata ἀφ. ἀπόλ. ducis γεν. κτητική. soluta ἀφ. ἀπόλ. quae pertinerent ἀναφ. συμπερ. πρότ. ad irridendum δηλοῦται σκοπός. etsi ἔνδοτ. πρότ. in concursu ἐμπρόθ. διορ. χρόνου. horum γεν. ὑποκειμ. praesepto ἀφ. αἰτίας. Hannibalis γεν. ὑποκειμ. cum... αἰτιολ. πρότ. fuga ἀφ. τρόπου. si recepisset (ὑπόθ.) + non consecutus esset (ἀπόδ.) = ὑποθ. λόγος δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον ἐν τῷ παρελθόντι. cum... αἰτιολ. πρότ. initio ἀφ. χρόνου. intellēgi ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. λαμβανομένου poterat, quare ... fieret πλαγ. ἔρωτ. πρότ. postquam... χρόν. πρότ. oppletas (esse) εἰδ. ἀπαρ. serpentibus ἀντικ. τοῦ ἀπαρ. nova re ἀφ. αἰτίας. cum... αἰτιολ. πρότ. quid... vitarent πλαγία ἔρωτ. πρότ. consilio ἀφ. τρόπου. pedestribus ἀφαιρ. ὄργάνου. prudentia ἀφ. τρόπου.

Πραγματικὰ.—caducēus ἦτο τὸ κηρύκειον ράβδος ἢ κλάδος, τὸν ὁποῖον ἐτοποθέτου ἐπὶ τῆς πύργου τοῦ πλοίου, ὅπως σήμερον τὴν λευκὴν σημαίαν. soluta epistula κατὰ συνθήειαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης αἱ ἐπιστολαὶ καὶ μάλιστα αἱ μυστικαὶ ἦσαν πινακίδια κηρωτά, ἐφαρμοζόμενα ἀνὰ δύο (ὅπως τὸ σημερινὸ τάβλι) καὶ περιδενόμενα διὰ ταινίας λινῆς (linum) σταυροειδῶς· τὰ ἄκρα ταύτης ἐνούμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ (ὅπως σήμερον

αί συστημένα ἐπιστολαί, τὰ δέματα κ.λ.π.). αἷμα ὁ ἐχθρὸς ὑπερεῖχεν οὐ μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευήν.

Νόημα.—Πρὸ τῆς ἐνάρεως τῆς ναυμαχίας, ἀφοῦ ἐδόθησαν αἱ ἀνάλογοι διαταγαί, ὁ Ἀννίβας, ἵνα ἐξακριβώσῃ τὸ πλοῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπέβαιναν ὁ Εὐμένης, ἀπέστειλεν εἰς τὰ ἐχθρικά πλοία κήρυκα, ἵνα κομίσῃ δῆθεν προτάσεις εἰρήνης. Ὁ κήρυξ πλησιάσας ὠδηγήθη εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Εὐμένους, παρέδωσε τὴν ἐπιστολήν εἰς αὐτὸν καὶ ἐπανῆλθεν ἐκεῖ, ἀπὸ ὅπου ἐξεκίνησεν. Ὅταν ὁμοῦς ὁ Εὐμένης ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολήν, ἣ ὁποία ἀπέτελει δι' αὐτὸν ἐμπαιγμὸν, καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ ἐξηγήσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ πράγματος, ἀπεφάσισε νὰ συνάψῃ ἀμέσως τὴν ναυμαχίαν.

Ἀφοῦ ἐπιστοποιήθη πλέον τὸ πλοῖον τοῦ Εὐμένους, οἱ Βίθυνοὶ συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας τοῦ Ἀννίβα ὤρμησαν κατὰ τῶν πλοίων τοῦ Εὐμένους, ὅσους ἐπεξήτησε σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς τῇ πρόστασις τῶν φρουρῶν του. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ λοιπὸς στόλος αὐτοῦ ἐπίεζεν ἰσχυρῶς τοὺς ναύτας τοῦ Ἀννίβα οὗτοι τότε ἤρχισαν νὰ ῥίπτουν κατ' αὐτοῦ τὰ πηλίνα ἀγγεῖα μὲ τὰ δηλητηριώδη φεΐδια, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προεκάλεσε κατ' ἀρχὰς τὸν γέλωτα, ἀλλὰ βραδύτερον, ὅταν ἐγέμισαν τὰ πλοῖα τῶν ἀπὸ φεΐδια, ἠναγκάσθησαν καὶ αὐτοὶ νὰ ὑποχωρήσουν καὶ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν βάσιν τῶν. Ἡ νίκη αὕτη τοῦ Ἀννίβα πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τὸ ἐνεργητικόν του, καθ' ὅσον καὶ ἄλλοτε κατὰ ξηρὰν ἐνήργησε μὲ ἴσῃν σύνεσιν καὶ πονηρίαν καὶ πάντοτε ἐνίκησεν.

Περιλήψεις.—1) Τέχνασμα Ἀννίβα πρὸς ἐξακριβώσιν τοῦ πλοίου τοῦ Εὐμένους καὶ 2) Νίκη τοῦ Ἀννίβα.

ΚΕΦ. 12 § 1+5

Quae dum in Asia geruntur,
accidit casu,
ut legati Prusiae
cenarent Romae
apud Titum Quintium
Flamminium,
consularem,
atque ibi de Hannibale
mentione facta
unus ex iis (accidit ut)
diceret eum esse
in agro Prusiae.
id postero die
Flamminius senatui detulit.

patres conscripti,
qui Hannibale vivo
existimarent
numquam se futuros (esse)
sine insidiis,
legatos in Bithyniam miserunt,
in eis Flamminium,

Ταῦτα, ἐνῶ ἐπράττοντο εἰς τὴν Ἀσίαν,
συνέβη κατὰ τύχην,
ὥστε πρέσβεις τοῦ Προυσία
νὰ δειπνοῦν εἰς τὴν Ρώμην
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Τίτου Κοίντου
Φλαμινίου,
ὑπατικοῦ,
καὶ ἐκεῖ περὶ τοῦ Ἀννίβα
μνείας γενομένης
εἰς ἕξ αὐτῶν (συνέβη, ὥστε)
νὰ εἴπῃ, ὅτι αὐτὸς (ὁ Ἀννίβας) εἶναι
εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Προυσία.
Τοῦτο τὴν ἐπομένην ἡμέραν
ὁ Φλαμίνιος εἰς τὴν σύγκλητον ἐγνωστο-
ποίησεν.

Οἱ συγκλητικοί,
ἐπειδὴ οὗτοι, ζῶντος τοῦ Ἀννίβα,
ἐνόμιζον
ὅτι οὐδέποτε αὐτοὶ θὰ εἶναι
ἄνευ ἐπιβουλῶν,
πρέσβεις εἰς τὴν Βιθυνίαν ἔστειλαν
μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸν Φλαμίνιον,

qui ab rege peterent,
 ne haberet secum
 inimicissimum suum
 sibi que dederet.
 his Prusia
 non ausus est negare ;
 illud recusavit,
 ne postularent,
 id fieri a se,
 quod esset
 adversus ius hospitii-
 ipsi comprehenderent,
 si possent :
 locum, ubi esset,
 (dicit) facile inventuros (esse).
 Hannibal enim se tenebat
 uno loco, in castello,
 quod ei datum erat
 a rege muneri,
 idque sic aedificarat,
 ut haberet exitus
 in omnibus partibus aedificii,
 scilicet verens,
 ne veniret usu,
 quod accidit
 huc cum legati
 Romanorum venissent
 ac circumdedissent
 multitudine domum eius,
 puer ab ianua prospiciens
 dixit Hannibali
 apparere plures armatos
 praeter consuetudinem.
 qui imperavit ei,
 ut circummiret
 omnes fores aedificii,
 ac nuntiaret prope sibi,
 num eodem modo
 undique obsideretur.
 puer cum celeriter
 renuntiasset,
 quid vidisset
 et ostendisset
 occupatos (esse)
 omnes exitus,
 sensit id non factum (esse)
 fortuito,

ἵνα οὗτοι παρὰ τοῦ βασιλέως ζητήσουν,
 ὅπως μὴ κρατῆ πλησίον του
 τὸν ἐχθρικότατον αὐτῶν,
 ἀλλὰ εἰς αὐτοὺς παραδώσῃ.
 Εἰς αὐτοὺς ὁ Προυσίας
 δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀρνηθῆ·
 ἐκεῖνο (μόνον) ἤρνήθη,
 ἵνα μὴ ἀπαιτήσουν,
 νὰ γίνῃ τοῦτο ἢ π' αὐτοῦ,
 τὸ ὁποῖον ἦτο
 κατὰ τοῦ δικαίου τῆς φιλοξενίας·
 οἱ ἴδιοι νὰ (τὸν) συλλάβουν,
 ἂν ἠδύναντο·
 τὸν τόπον, ὅπου ἦτο,
 (εἶπεν), ὅτι εὐκόλως θὰ ἀνεύρουν,
 διότι ὁ Ἄννιβας διέμενε
 εἰς ἓνα τόπον, εἰς τὸ φρούριον,
 τὸ ὁποῖον εἰς αὐτὸν εἶχε δοθῆ
 ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὡς δῶρον,
 καὶ τοῦτο τοιοῦτοτρόπως εἶχε κτίσει,
 ὥστε νὰ ἔχη ἐξόδους
 εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ οἰκοδομήματος,
 δηλονότι φοβούμενος,
 μήπως συμβῆ διὰ τῆς χρήσεως
 ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συνέβη.
 Ἐκεῖ, ὅτε οἱ πρέσβεις
 τῶν Ῥωμαίων εἶχον ἔλθει
 καὶ εἶχον περικυκλώσει·
 μὲ πλῆθος τὸν οἶκον αὐτοῦ,
 δοῦλος ἀπὸ τῆς θύρας παρατηρῶν
 εἶπεν εἰς τὸν Ἄννιβαν,
 ὅτι ἐμφανίζονται περισσότεροι ὀπλισμένοι
 παρὰ τὴν συνήθειαν.
 Οὗτος (δὲ) διέταξεν αὐτόν,
 ἵνα περιέλθῃ
 ὅλας τὰς θύρας τοῦ οἰκοδομήματος,
 καὶ ἀναγγεῖλῃ ταχέως εἰς αὐτόν,
 ἂν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον
 πανταχόθεν ἐπολιορκεῖτο.
 Ὁ δοῦλος, ὅταν ταχέως
 εἶχεν ἀνακοινώσει,
 ὅ,τι εἶχεν ἴδει,
 καὶ εἶχεν ἀναγγεῖλει,
 ὅτι εἶχον καταληφθῆ
 ὅλαι αἱ ἐξοδοί,
 ἀντελήθη, ὅτι τοῦτο δὲν εἶχε γίνε
 τυχαίως,

sed se peti
neque retinendam esse sibi
vitam diutius.
quam ne dimitteret
alieno arbitrio,
memor pristinorum virtutum
venenum sumpsit,
quod semper consueerat
secum habere.

ἀλλ' ὅτι αὐτὸς καταζητεῖται,
οὔτε ὅτι ἔπρεπε νὰ παραταθῇ ὑπ' αὐτοῦ
ἢ ζωὴ μακρότερον.
Ταύτην (τὴν ζωὴν), ἵνα μὴ ἐγκαταλείψῃ
εἰς ξένην διάκρισιν,
μνήμων τῶν προτέρων ἥρωικῶν ἔργων
ἔλαβε τὸ δηλητήριο,
τὸ ὁποῖον πάντοτε εἶχε συνηθίσει
μεθ' ἑαυτοῦ νὰ ἔχη.

Γραμματικά.—dum χρόν. σύνδ. geruntur ἔνεσ. μέσης (ἀντὶ παρατ. gerebantur) τοῦ geror, gestus sum, geri 3. quae οὐδ. ἀναφ. ἀντων. ὄν. πληθ. accidit παρακ. (ἀπροσώπως) τοῦ accido, ἴδι, —, ἔρε 3. casu ἀφαρ. (κεῖται ἐπίρρ.) casus, us δ' κλ. censerent παρατ. ὑποτ. τοῦ ceno 1. regnum, i β' κλ. posterus καὶ poster, ἔρα, ἔrum ἐπίθ. detulit παρακ. τοῦ defero 3. existierent παρατ. ὑποτ. τοῦ existimo 1. miserunt παρακ. τοῦ mitto 3. peterent παρατ. ὑποτ. τοῦ peto, ἴνι καὶ ἴι, ἴtum, ἔρε 3. ne τελ. σύνδ. suus, a, um κτητ. ἀντων. γ' προσ. dedēret παρατ. ὑποτ. τοῦ dedo, dedīdi, dedītum, ἔρε 3. ausus est παρακ. τοῦ ἡμιαποθ. audeo, ausus sum, ἔρε 2. negare ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ nego 1. recusavit παρακ. τοῦ recuso 1. postularent παρατ. ὑποτ. τοῦ postulo 1. fieri ἀπαρ. τοῦ fio, factus sum, fiēri. adversus πρόθ. (+αἰτ.). ius, iuris οὐδ. γ' κλ. hospitium, ii β' κλ. comprehenderent παρατ. ὑποτ. τοῦ comprehendo, ndi, nsum, ἔρε 3. possent παρατ. ὑποτ. τοῦ possum. inventuros (esse) ἀπαρ. μέλλ. τοῦ invenio 4. tenebat παρατ. τοῦ teneo, ἴι, ntum, ἔρε 2. castellum, i β' κλ. datum erat ὑπερσ. μέσης τοῦ dor 1. munus, ἔris οὐδ. γ' κλ. aedificarat (ἀντὶ aedificaverat) ὑπερσ. τοῦ aedifico 1. exītus, us δ' κλ. pars, rtis γ' κλ. aedificium, ii β' κλ. scilicet ἐπίρρ. ἐκ τοῦ (sci(re) licet=ἔξεστι εἰδέ- ναι. verens μετ. ἔνεσ. τοῦ ἀποθ. vereor, ἴtus sum, ἔρι 2. veniret παρατ. ὑποτ. τοῦ venio 4. usus, us δ' κλ. huc ἐπίρρ. circum—dedissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ circum—do 1. puer, ri β' κλ. συγκοπτ. ianua, ae α' κλ. prospiciens μετ. ἔνεσ. τοῦ prospicio, ἔxi, ἔctum, ἔρε 3. apparere ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ appareo, ἴι, ἴtum, ἔρε 2. plures συγκρ. βαθ. (multi—plures —plurimi). armati, orum ὡς οὐσ. β' κλ. consuetudo, ἴnis γ' κλ. circum- miret παρατ. ὑποτ. τοῦ circum—θο, ἴι, itum, ἴρε 4. foris, is γ' κλ. nuntiare παρατ. ὑποτ. τοῦ nuntio 1. prope ἐπίρρ. num ἔρωτ. μόριον εἰς πλαγίαν ἔρωτ. undique ἐπίρρ. obsideretur παρατ. ὑποτ. παθ. τοῦ obsideor, obsessus sum, ἔρι 2. celeriter ἐπίρρ. renuntiasset ἀντὶ renuntia- visset ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ renuntio 1. vidisset—ostendisset ὑπερσ. ὑποτ. τῶν ὄ. video 2 καὶ ostendo 3. occupatos (esse) ἀπαρ. παθ. παρακ. τοῦ occupor 1. sensit παρακ. τοῦ sentio, nsi, nsum, ἴρε 4. fortuito ἐπίρρ. peti ἀπαρ. παθ. ἔνεσ. τοῦ petor 3. retinendam γερονδιβον τοῦ retineo, ἴι, ntum, ἔρε 2. diutius ἐπίρρ. συγκρ. βαθ. (diu—diutissime). alienus, a, um ἐπίθ. β'. arbitrium, ii β' κλ. memor, ὄris ἐπίθ. γ' μονοκατάληκτον. pristinus, a, um ἐπίθ. β'. virtus, ūtis γ' κλ. venenum, i β' κλ. sumpsit παρακ. τοῦ sumo, mpsi, mptum, ἔρε 3. consueerat ἀντὶ consueverat ὑπερσ. τοῦ consuesco, ēvi, ētum, ἔρε 3.

Συντακτικὰ.—*dum... χρόν. πρότ. geruntur ἴστορ. ἔνεσ. casu ἄφ. τρόπον. ut cenarent συμπερ. πρότ. Romae γεν. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. consularem παρὰθ. facta ἄφ. ἀπόλ. (ut) diceret ἔξαρτ. ἐκ τοῦ accidit. esse εἶδ. ἄπαρ. eum ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. postero die ἄφ. χρόνου. senatui ἄντικ. τοῦ detulit. qui (=cum ii) ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. Hannibale νίνο ἄφ. ἀπόλ. se ὑποκ. τοῦ futuros (esse). qui peterent ἀναφ. τελ. πρότ. ne haberet τελ. πρότ. fieri τελ. ἄπαρ. id ὑποκ. τοῦ fieri. a se ποιητ. αἴτιον. ipsi comprehenderent πλάγιος λόγος (εἰθύς: comprehendite, si potestis). inventuros (esse) εἶδ. ἄπαρ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου dicit. (eos) ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. uno loco ἄφ. τόπου. quod—εἰ ἄντικ. a rege ποιητ. αἴτιον. muneri dot. σκοποῦ. ut .. συμπερ. πρότ. venens αἰτιολ. μετ. cum... χρόν. πρότ. multitudine ἄφ. ὄργάνου. apparere εἶδ. ἄπαρ. εἰ ἄντικ. τοῦ impera. it. ut... τελ. πρότ. num... πλαγ. ἔρωτ. πρότ. eodem modo ἄφαιρ. τρόπον. quid vidisset πλαγία ἔρωτημ. πρότ. factum (esse)—peti εἶδ. ἄπαρ. ἐκ τοῦ sensit. id—se ὑποκ. sibi ποιητικὸν αἴτιον λόγω τοῦ γερονδίου retinendam. virtutum γεν. ἄντικ. εἰς τὸ memor.*

Πραγματικὰ.—*Legati οὗτοι ἦσαν πρέσβεις τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ρώμην χάριν τοῦ πολέμου Εὐμένους καὶ Προυσίου καὶ ἐζήτησαν τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Flaminium Ρωμαῖος ὑπατος (177 π.Χ.) νικῆσας Φίλιππον τὸν Ε', τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας (197 π.Χ.), παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς τῆς Θεσσαλίας καὶ ἀνακηρύξας ἐν Κορίνθῳ αὐτονόμους καὶ ἐλευθέρους ἅπαντας τοὺς ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ Ἕλληνας, διὰ τὰ καλύψῃ φαινομενικῶς τὴν πανουργίαν τῆς Ρώμης. in regno Prusiae ἦτο γνωστὸν τοῦτο εἰς τὴν σύγκλητον. patres conscripti τιμητικὴ προσηγορία πάντων τῶν συγκλητικῶν (νῦν: οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους) κατὰ λέξιν πατέρες ἐγγεγραμμένοι (=νέοι συγκλητικοὶ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὴν σύγκλητον ἐκ τῆς πληθύος). sine insidiis οἱ Ρωμαῖοι ἐφοβοῦντο τὸν Ἀννίβαν, ὅπως τὸ πῦρ, μοιλονότι ἦτο γέρον, καὶ ἐξόριστος. negare ὁ Προυσίας φαίνεται δειλὸς καὶ ὑπόκριτής. in castello ὠνομάζετο Λίβυσσα. exitus φαίνεται, ὅτι εἶχεν ἐπὶ ὑπογείους ἐξόδους. virtutum τὸ σύνολον τῶν ἡρωικῶν του πράξεων. secum λέγεται, ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφερεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του (183 π.Χ.).*

Νόημα.—*Καθ' ὃν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν ἐτελοῦντο διάφορα πολεμικὰ γεγονότα, συνέπεσε νὰ πληροφορηθῇ ἡ Ρωμαϊκὴ σύγκλητος ἐκ πρέσβων τοῦ Εὐμένους καὶ ὄχι τοῦ Προυσία, ὡς ἀναφέρει ὁ Νέπωσ, ὅτι ὁ Ἀννίβας εὐρίσκειται πλησίον τοῦ Προυσία.*

Ἐπειδὴ ὁ Ἀννίβας ἐνέπνεεν εἰς αὐτοὺς φόβον, ἔστειλαν πρέσβεις ζητοῦντας τὴν παράδοσιν τοῦ Ἀννίβα ἀπὸ τὸν Εὐμένην· ἀλλ' ἐκεῖνος ἀρνούμενος ταύτην ὡς ἀντίθετον πρὸς τὸ δίκαιον τῆς φιλοξενίας συνιστᾷ εἰς αὐτοὺς νὰ προβοῦν οἱ ἴδιοι εἰς τὴν σύλληψιν, τὴν ὁποίαν εὐκόλως θὰ ἐπετύγχανον.

Ὁ Ἀννίβας, ὅστις διέμενεν εἰς φρούριον παραχωρηθὲν ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ διαρρηθμισθὲν οὕτως, ὥστε νὰ ὑπάρχουν πολλαὶ ὑπόγειοι ἐξοδοί, ὅταν ἐπληροφορήθη παρὰ τινος δούλου, ὅτι περιεκυκλώθη τὸ φρούριον ὑπὸ πολλῶν ἐνόπλων καὶ ὅτι οὐδεμία ἐξοδος ἦτο ἐλευθέρα, μνήμων τῶν προγενεστέρων ἡρωικῶν του πράξεων καὶ μὴ θέλων νὰ πῆσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ρωμαίων ἐπροτίμησε νὰ αὐτοκτονήσῃ λαβὼν δηλητήριον, τὸ ὁποῖον ἔφερε μαζί του ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Περίληψις.—1) Ἡ Ρωμαϊκὴ σύγκλητος μανθάνει τὸν τόπον τῆς ἐξο-

ρίας τοῦ Ἄννιβα. 2) Αἴτησις ἐκδόσεως τοῦ Ἄννιβα ὑπὸ τοῦ Προυσία καὶ
3) Τὸ τέλος τοῦ Ἄννιβα.

ΚΕΦ. 13 § 1+3

Sic vir fortissimus,
perfunctus multis
variisque laboribus,
acquievit anno septuagesimo.
quibus consulibus interierit,
non convenit.

namque Atticus
reliquit scriptum
in annali suo (libro)
mortuo (esse) consulibus
Marco Claudio Marcello
Quinto Fabio Labeono,
et Polybius

Lucio Aemilio Paulo
Cnaio Baebio Tamphilo,
Sulpicius autem Blitho
Poplio Cornelio Cethego
Marco Baebio Tamphilo.
atque hic tantus vir
tantisque bellis districtus

nonnihil temporis
tribuit litteris.
namque sunt
aliquot libri eius,
Graeco sermone confecti,
in eis ad Rhodios
de rebus gestis in Asia
Gnai Manlii Volsonis.
huius gesta belli
multi memoriae prodiderunt,
sed ex eis duo,
qui cum eo fuerunt
in castris simulque vixerunt,
quamdiu fortuna passa est,
Silenus et Sosylus
Lacedaemonius.
atque hoc Sosylo
Hannibal usus est
doctore Graecarum litterarum.

Γραμματικά—fortis, is, ἐπίθ. γ' θετ. βαθ. (fortior—fortissimus).
perfunctus παθ. μετ. τοῦ ἀποθ. perfungor, nctus sum, i β. varfus, a,
um ἐπίθ. β' labor, oris γ' κλ. acquievit παρακ. τοῦ acquiesco, ἐνί, etum,
ēre β. septuagesimus, a, um ἀριθμ. τακτικόν. interierit παρακ. ὑποτ. τοῦ

Τοιουτοτρόπως ὁ γενναϊότατος ἀνὴρ.
ὑποστὰς πολλοὺς
καὶ ποικίλους μόθους,
ἀνεπαύθη κατὰ τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος.
Ἐπὶ ποίων ὑπάτων ἀπέθανε,
δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία.
Διότι ὁ Ἄττικὸς
κατέλιπε γεγραμμένον
εἰς τὸ χρονικόν του (βιβλίον),
ὅτι ἀπέθανεν ὑπάτων (ὄντων)
τοῦ Μάρκου Κλαυδίου Μαρκέλλου
(καὶ) Κοϊντοῦ Φαβίου Λαβέωνος,
ἀλλ' ὁ Πολύβιος,
τοῦ Λευκίου Αἰμιλίου Παύλου
(καὶ) Γναίου Βαιβίου Ταμφίλου,
ὁ δὲ Σουλπίκιος Βλίθων,
τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Κεθήγου
(καὶ) Μάρκου Βαιβίου Ταμφίλου.
Ἄλλ' αὐτὸς ὁ τὸσον μέγας ἀνὴρ
καὶ εἰς τὸσον μεγάλους πολέμους ἀπα-
σχοληθεὶς

χρόνον τινὰ
ἀφιέρωσεν εἰς τὰ γράμματα.
Διότι ὑπάρχον
μερικὰ βιβλία αὐτοῦ,
εἰς Ἑλληνικὸν λόγον ἐπεξεργασθέντα,
μεταξὺ τούτων πρὸς τοὺς Ροδίους
περὶ τῶν κατορθωμάτων εἰς τὴν Ἀσίαν
τοῦ Γναίου Μανλίου Ουόλσωνος.
Τούτου τὰ κατορθώματα τοῦ πολέμου
πολλοὶ εἰς τὴν μνήμην παρέδωσαν,
ἀλλ' ἐξ αὐτῶν δύο,
οἱ ὁποῖοι μετ' αὐτοῦ ὑπῆρξαν
εἰς τὰς ἐκστρατείας καὶ ἡμοῦ ἔζησαν,
ἔφ' ὅσον (χρόνον) ἢ εὐτυχία ἐπέτρεψεν,
ὁ Σιληνὸς καὶ ὁ Σώσυλος
ὁ Λακεδαιμόνιος.

Καὶ μάλιστα τοῦτον τὸν Σώσυλον
ὁ Ἄννιβας ἐχρησιμοποίησεν
ὡς διδάσκαλον τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων.



ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ (ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ)

1. 'Αναγνωστικὸν Ἀρχ. Ἑλλ. γλώσσης (Γ. Ζούκη) Γ' καὶ Δ' Τάξ.
2. Ἐκλογαὶ ἐξ ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων (Γ' »)
3. Ξενοφώντος Κύρου ἀναβάσεως ἐκλογαὶ . . . (Δ' »)
4. Ξενοφώντος Ἑλληνικῶν Βιβλία Α' καὶ Β' . . . (Δ' »)
5. » » » Γ' καὶ Δ' . . . (Δ' »)
6. Ἀρριανοῦ Ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου Βιβλ. Α' . . . (Ε' »)
7. » » » Βιβλ. Β' . . . (Ε' »)
8. Λυσίου λόγοι (ὑπὲρ Ἀδυνάτου-κατὰ Σιτλῶν) (Ε' »)
9. Ἡροδότου Ἐκλογαὶ ἐκ τῶν Ἱστοριῶν . . . (Ε' »)
10. Ἰσοκράτους Λόγοι πρὸς Δημόνικον καὶ Νι-
κοκλέα . . . (Ε' »)
11. Λατινικὸν ἀναγνωσματάριον . . . (Ε' »)
12. **Lhomond de viris illustribus urbis Romae** (Ε' »)
13. Δημοσθένους Α' Ὀλυθιακὸς . . . (ΣΤ' »)
14. » Β' Ὀλυθιακὸς . . . (ΣΤ' »)
15. » Α' Φιλιππικὸς . . . (ΣΤ' »)
16. » Β' Φιλιππικὸς . . . (ΣΤ' »)
17. Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους λόγος καὶ
Ἰσοκράτους Ἐπιστολαὶ πρὸς Φίλιππον . . . (ΣΤ' »)
18. Θουκυδίδου Πλαταικὰ . . . (ΣΤ' »)
19. Ὀμήρου Ὀδυσσεΐας (Α' ῥαψῳδία) (ΣΤ' »)
20. Κορνηλίου Νέπωτος **Hamilcar - Hannibal** (ΣΤ' »)
21. Καίσαρος **de bello civili** . . . (ΣΤ' »)
22. Πλάτωνος Κρίτων . . . (Ζ' »)
23. » Ἀπολογία Σωκράτους . . . (Ζ' »)
24. Θουκυδίδου Δημηγορία Πλαταιέων . . . (Ζ' »)
25. Εὐριπίδου Ἰφιγένεια ἢ ἐν Ταύροις . . . (Ζ' »)
26. Εὐριπίδου Ἰφιγένεια ἢ ἐν Αὐλίδι . . . (Ζ' »)
27. Λυρικῶν ποιητῶν ἐκλογαὶ . . . (Ζ' »)
28. Ὀμήρου Ἰλιάδος ἐκλογαὶ (Α' καὶ Γ' ῥαψῳδία) (Ζ' »)
29. Κικέρωνος ὁ Γ' κατὰ Κατιλίνα λόγος . . . (Ζ' »)
30. » ὁ ὑπὲρ Ἀρχίου λόγος . . . (Ζ' »)
31. Ὀβιδίου μεταμορφ. **Phaethon - Niebe** . . . (Ζ' »)
32. Σοφοκλέους Ἀντιγόνη . . . (Η' »)
33. Θουκυδίδου ὁ Περικλέους Ἐπιτάφιος . . . (Η' »)
34. Πλάτωνος Φαίδων . . . (Η' »)
35. Πλάτωνος Πρωταγόρας . . . (Η' »)
36. Θεοκρίτου εἰδύλλια . . . (Η' »)
37. Ὀμήρου Ἰλιάδος ἐκλογαὶ Ζ' καὶ Γ' ῥαψῳδία (Η' »)
38. » » » Ω' ῥαψῳδία . . . (Η' »)
39. Βεργιλίου Αἰνείαδος Ἐκλογαὶ Α' Βιβλ. . . (Η' »)
40. » » » Β' » . . . (Η' »)
41. Κικέρωνος **Semnum Scipionis** . . . (Η' »)
42. Ὀρατίου Ὁδαὶ . . . (Η' »)

Γυμνάσματα περὶ τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον